

Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2016 – 2018

Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2016 – 2018

Environmental protection and forestry in Świętokrzyskie Voivodship in the years 2016 – 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Kielcach, Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Kielce, Świętokrzyskie Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Mateusz Orzechowski

Kierujący

Supervised

Agnieszka Piotrowska-Piątek

Tłumaczenie

Translation

Mateusz Orzechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Tomasz Bochenek

ISSN 2353-2661

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego w Kielcach prosimy o podanie źródła.
When publishing Statistical Office data please indicate the source.

Przedmowa

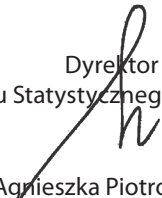
Publikacja *Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2018* porusza niezwykle aktualne tematy związane z ekologią, stanem środowiska naturalnego, leśnictwem i łowiectwem. Dane przedstawiono dla województwa ogółem oraz w ujęciu przestrzennym - w układzie powiatów i gmin, a wybrane informacje zostały przedstawione według podregionów i miast o dużej skali zagrożenia środowiska oraz na tle kraju.

Podstawowym źródłem danych zawartych w opracowaniu są wyniki badań Głównego Urzędu Statystycznego. W celu przedstawienia problematyki w szerszym zakresie wykorzystano także inne źródła, m.in. właściwą tematycznie sprawozdawczość ministerstw oraz dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Publikacja zawiera analizę wybranych aspektów stanu i ochrony środowiska, część tabelaryczną oraz uwagi metodyczne, które dotyczą zakresu, źródeł i zasad grupowania danych, metod badań i ich organizacji.

Przekazując Państwu opracowanie, pragnę serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz uwagi i wnioski, które przyczynią się do kształtowania i wzbogacania kolejnych jego edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Kielcach

dr hab. Agnieszka Piotrowska-Piątek

Kielce, grudzień 2019 r.

Preface

Publication *Environmental protection and forestry in świętokrzyskie voivodship in the years 2016-2018* raises current issues connected with ecology, state of natural environment, forestry and hunting. Data are presented for the total voivodship as well as in spatial terms— by powiats and gminas, and selected information were presented by subregions and cities of high threat to the environment against the background of Poland.

Main source of data included in the elaboration are the results of surveys conducted by Statistics Poland. To present the issues in the wider scope other sources were used, i.a. reporting of the relevant ministries as well as data of the General Directorate of the State Forests.

The publication includes analysis of selected aspects of the state of the environment and its protection, tabular part as well as methodological notes which concern the scope, source and rules of data grouping, surveys' methods and their organization.

Presenting to you this elaboration, I would like to express gratitude to all persons and institutions for all information as well as remarks and conclusions which will result in shaping and enriching next editions.

Director
of the Statistical Office in Kielce

Agnieszka Piotrowska-Piątek, PhD

Kielce, December 2019

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	3
Objaśnienia znaków umownych	10
Symbols	
Ważniejsze skróty	10
Major abbreviations	
Synteza.	11
Executive summary	
1. Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi	11
1. Use and protection of land and soil	
2. Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód	11
2. Use, pollution and protection of waters	
3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	14
3. Pollution and protection of air	
4. Odpady	16
4. Waste	
5. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej	18
5. Nature and biodiversity protection	
5.1. Formy ochrony przyrody	18
5.1. The forms of nature protection	
5.2. Leśnictwo i łowiectwo.	19
5.2. Forestry and hunting	
6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	21
6. Economic aspects of environmental protection	
Uwagi metodyczne	133
Methodological notes	

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska.	24
Table I. Major data on state, threat and environmental protection	
Tablica II. Ochrona środowiska w województwie na tle kraju w 2018 r.	30
Table II. Environmental protection against the background of Poland in 2018	
Tablica 1. Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	35
Table 1. Geodesic status, directions and changes of voivodship land use	

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna województwa według kierunków wykorzystania	36
Table 2. Geodesic area of voivodship by land use	
Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna terenów miejskich i wiejskich	37
Table 3. Geodesic area of urban and rural areas	
Tablica 4. Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej.	37
Table 4. Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes	
Tablica 5. Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej	38
Table 5. Agricultural land designated for non-agricultural purposes	
Tablica 6. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrekultywowane i zagospodarowane	38
Table 6. Devastated and degraded land requiring reclamation and management, as well as reclaimed and managed land	
Tablica 7. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych (w czystym składniku)	39
Table 7. Consumption of mineral and lime fertilisers (in pure ingredient)	
Tablica 8. Zasobność gleb w przyswajalne makroelementy w latach 2015-2018.	39
Table 8. Soil resources of absorbable macro-elements in 2015-2018	
Tablica 9. Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków	40
Table 9. Fires of agricultural crops, meadows, stubbles and wasteland	
Tablica 10. Ekologiczne gospodarstwa rolne	40
Table 10. Organic farms	
Tablica 11. Temperatura powietrza według miesięcy	40
Table 11. Air temperature by months	
Tablica 12. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru	42
Table 12. Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal	
Tablica 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	42
Table 13. Consumption of water for needs of the national economy and population	
Tablica 14. Bilans gospodarowania wodą w przemyśle.	43
Table 14. Balance of water management in industry	
Tablica 15. Nawadniane użytki rolne i grunty leśne oraz napełniane stawy rybne	43
Table 15. Irrigated agricultural land and forest land and filled fishponds	
Tablica 16. Gospodarowanie wodą w zakładach według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.	44
Table 16. Water management in plants by Polish Classification of Activities in 2018	
Tablica 17. Oczyszczalnie ścieków	45
Table 17. Wastewater treatment plants	
Tablica 18. Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta.	45
Table 18. Wastewater treatment plants servicing cities	
Tablica 19. Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków w 2018 r.	46
Table 19. Cities served by wastewater treatment plants in 2018	
Tablica 20. Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków.	46
Table 20. Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed	
Tablica 21. Ścieki przemysłowe oczyszczone i nieoczyszczone.	47
Table 21. Treated and untreated industrial wastewater	
Tablica 22. Ścieki przemysłowe według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.	47
Table 22. Industrial wastewater by Polish Classification of Activities in 2018	

Tablica 23. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru i powiatów w 2018 r.	49
Table 23. Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal and powiats in 2018	
Tablica 24. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów w 2018 r.	50
Table 24. Consumption of water for needs of the national economy and population by powiats in 2018	
Tablica 25. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów w 2018 r.	51
Table 25. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into the waters or into the ground by powiats in 2018	
Tablica 26. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według powiatów w 2018 r.	53
Table 26. Characteristics of municipal wastewater treatment plants by powiats in 2018	
Tablica 27. Ocena jakości jednolitych części wód rzek w 2017 r.	56
Table 27. Assessment of uniform water river bodies in 2017	
Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r.	57
Table 28. Water supply devices by gminas in 2018	
Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r.	64
Table 29. Sewage systems by gminas in 2018	
Tablica 30. Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza . . .	70
Table 30. Particulate and gaseous pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality	
Tablica 31. Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	70
Table 31. Reduction of air pollutant from plants of significant nuisance to air quality	
Tablica 32. Wyposażenie zakładów w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza.	71
Table 32. Air pollution reduction systems in plants	
Tablica 33. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.	72
Table 33. Emission and reduction air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by Polish Classification of Activities in 2018	
Tablica 34. Redukcja gazowych zanieczyszczeń powietrza według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.	74
Table 34. Reduction of gaseous pollutants by Polish Classification of Activities in 2018	
Tablica 35. Emisja i redukcja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2018 r.	75
Table 35. Emission and reduction of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality by subregions and powiats in 2018	
Tablica 36. Emisja i redukcja zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2018 r.	76
Table 36. Emission and reduction of particulate pollutants from plants of significant nuisance to air quality by subregions and powiats in 2018	
Tablica 37. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2018 r.	77
Table 37. Plants of significant nuisance to air quality by subregions and powiats in 2018	
Tablica 38. Zanieczyszczenia gazowe powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających według podregionów i powiatów w 2018 r.	78
Table 38. Gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality retained and neutralised in cleaning devices by subregions and powiats in 2018	
Tablica 39. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w 2018 r.	79
Table 39. Waste (excluding municipal waste) generated in 2018	
Tablica 40. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) nagromadzone oraz tereny ich składowania w 2018 r.	80
Table 40. Waste (excluding municipal waste) accumulated and their landfill sites in 2018	

Tablica 41. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone i nagromadzone według rodzajów w 2018 r.82
Table 41. Waste (excluding municipal waste) generated and accumulated by types in 2018	
Tablica 42. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone i nagromadzone oraz powierzchnia terenów składowania odpadów według powiatów84
Table 42. Waste (excluding municipal waste) generated and accumulated and area of waste landfill sites by powiats	
Tablica 43. Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych w 2018 r..86
Table 43. Levels of recycling of packaging waste in 2018	
Tablica 44. Odpady komunalne zebrane, nieczystości ciekłe i nielegalne wysypiska w 2018 r.86
Table 44. Municipal waste collected, liquid waste and uncontrolled landfill sites in 2018	
Tablica 45. Odpady komunalne zebrane (bez zebranych selektywnie) według powiatów87
Table 45. Municipal waste collected (excluding collected separately) by powiats	
Tablica 46. Nieczystości ciekłe88
Table 46. Liquid waste	
Tablica 47. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2018 r..89
Table 47. Municipal waste collected separately in 2018	
Tablica 48. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona90
Table 48. Area of special nature value under legal protection	
Tablica 49. Świętokrzyski Park Narodowy91
Table 49. Świętokrzyski National Park	
Tablica 50. Rezerваты przyrody w 2018 r.91
Table 50. Nature reserves in 2018	
Tablica 51. Parki krajobrazowe w 2018 r.92
Table 51. Landscape parks in 2018	
Tablica 52. Obszary chronionego krajobrazu w 2018 r.92
Table 52. Protected landscape areas in 2018	
Tablica 53. Pomniki przyrody93
Table 53. Monuments of nature	
Tablica 54. Powierzchnia i struktura lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych w 2018 r.94
Table 54. Area and structure of protective forests managed by State Forests in 2018	
Tablica 55. Powierzchnia gruntów leśnych94
Table 55. Forest land	
Tablica 56. Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane.95
Table 56. Renewals, afforestations and other silviculture operations	
Tablica 57. Pozyskanie drewna (grubizny)95
Table 57. Removals (timber)	
Tablica 58. Struktura powierzchni lasów w Zarządzie Lasów Państwowych według wieku i składu gatunkowego drzewostanów96
Table 58. Structure of forests area managed by State Forests by age and species of tree stands	
Tablica 59. Zasoby drzewne na pniu w zarządzie Lasów Państwowych według wieku i składu gatunkowego drzewostanów97
Table 59. Growing stock of standing wood managed by the State Forests by age species of tree stands	
Tablica 60. Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień98
Table 60. Trees and shrubs outside for forest and removals	
Tablica 61. Ważniejsze zwierzęta łowne98
Table 61. Major game species	

Tablica 62. Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych	99
Table 62. Shoot of main game species	
Tablica 63. Powierzchnia podregionów, powiatów i gmin objęta różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w 2018 r.	100
Table 63. Area of subregions, powiats and gminas covered by different forms of nature and landscape protection in 2018	
Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r.	108
Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018	
Tablica 65. Wybrane dane o lasach prywatnych według podregionów, powiatów i gmin w 2018 r.	117
Table 65. Selected data of private forests by subregions, powiats and gminas in 2018	
Tablica 66. Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych oraz przeznaczonych do zalesienia według podregionów i powiatów w 2018 r.	121
Table 66. Non-forested land area designated to afforestation and area of afforestations conducted by subregions and powiats in 2018	
Tablica 67. Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej według miast w 2018 r.	122
Table 67. Public and housing estate green areas in cities in 2018	
Tablica 68. Opłaty środowiskowe i inne wpływy do Urzędu Marszałkowskiego na ochronę środowiska i gospodarkę wodną	124
Table 68. Environmental fees and other receipts for Marshal Office for environmental protection and water management	
Tablica 69. Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	124
Table 69. Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund	
Tablica 70. Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar	124
Table 70. Receipts for environmental protection and water management due to fines	
Tablica 71. Gromadzenie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (d. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych)	125
Table 71. Accumulation of the agricultural and forestry land protection funds (former Agricultural and Land Protection Fund)	
Tablica 72. Wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (d. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych)	125
Table 72. Use of agricultural and forestry land protection funds (former Agricultural and Land Protection Fund)	
Tablica 73. Wybrane efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska według powiatów w 2018 r.	125
Table 73. Selected tangible effects of investments in environmental protection by powiats in 2018	
Tablica 74. Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów w 2018 r.	126
Table 74. Tangible effects of water management investments by powiats in 2018	
Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r.	127
Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018	

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Gęstość sieci kanalizacyjnej w 2018 r.	14
Map 1. Sewage system density in 2018	
Mapa 2. Emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2018 r.	16
Map 2. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2018	
Mapa 3. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2018 r.	17
Map 3. Municipal waste collected separately in 2018	
Mapa 4. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2018 r.	18
Map 4. Area of special nature value under legal protection in 2018	
Mapa 5. Lesistość w 2018 r.	20
Map 5. Forest cover in 2018	

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2018 r.	12
Chart 1. Consumption of water for needs of the national economy and population in 2018	
Wykres 2. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, odprowadzonych do wód i do ziemi.	13
Chart 2. Structure of industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into the waters or into the ground	
Wykres 3. Struktura emitowanych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	15
Chart 3. Structure of air pollutants emitted from plants of significant nuisance to air quality	
Wykres 4. Struktura powierzchni lasów według formy własności w 2018 r.	20
Chart 4. Structure of forests by ownership form in 2018	
Wykres 5. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej na 1 mieszkańca w 2018 r.	22
Chart 5. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management per capita in 2018	
Wykres 6. Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania w 2018 r.	23
Chart 6. Outlays on fixed assets in environmental protection by source of financing in 2018	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
„W tym” Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mlrd	miliard billion
kg	kilogram kilogram
mg	miligram milligram
µg	mikrogram microgram
t	tona tonne
m	metr metre
m ²	metr kwadratowy square metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
ha	hektar hectare
km	kilometr kilometre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
dm ³	decymetr sześcienny cubic decimetre
s	sekunda second
zł	złoty PLN

Synteza

Executive summary

1. Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi

1. Use and protection of land and soil

Według ewidencji geodezyjnej, na początku 2019 r. województwo świętokrzyskie zajmowało obszar 1171,1 tys. ha, tj. 3,7% powierzchni kraju. Prawie 94% powierzchni przypadało na użytki rolne oraz grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione. Użytki rolne zajmowały 64,7% ogólnej powierzchni województwa (758,0 tys. ha), a największą ich część stanowiły grunty orne – 45,7% (535,6 tys. ha). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi obejmowały 28,8% powierzchni (337,7 tys. ha), grunty zabudowane i zurbanizowane – 4,8% (56,7 tys. ha), grunty pod wodami – 0,7% (8,8 tys. ha), użytki ekologiczne – 0,3‰ (0,4 tys. ha), nieużytki – 0,7% (8,4 tys. ha), a pozostałe grunty (tereny różne) – 0,1% (1,1 tys. ha).

W 2018 r. na cele nierolnicze i nieleśne wyłączono ogółem 105 ha gruntów (71 ha gruntów rolnych i 34 ha gruntów leśnych), tj. o 14 ha (11,8%) mniej niż w 2016 r. Pod budowę osiedli mieszkaniowych przeznaczono 42,9% wyłączonych gruntów, pod użytki kopalne – 20,0%, na tereny przemysłowe – 11,4%, a pod tereny komunikacyjne – 1,9%.

Na koniec 2018 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wyniosła 3,7 tys. ha. Zdecydowana większość z nich (ponad 99%) to grunty zdewastowane, które utraciły całkowicie wartości użytkowe. Pozostałe niespełna 1% powierzchni gruntów wymagających rekultywacji zajmowały grunty, których wartość użytkowa zmalała m.in. w wyniku zmian środowiska oraz działalności przemysłowej (grunty zdegradowane). W odniesieniu do stanu z końca 2016 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji zwiększyła się o 31 ha, przy czym wzrost ten dotyczył zarówno terenów zdewastowanych (o 26 ha), jak i zdegradowanych (o 5 ha).

W ciągu 2018 r. zreakultywowano 34 ha gruntów, tj. o 10 ha więcej niż przed dwoma laty. Zmniejszyła się natomiast powierzchnia gruntów zagospodarowanych (o 6 ha do 12 ha).

2. Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

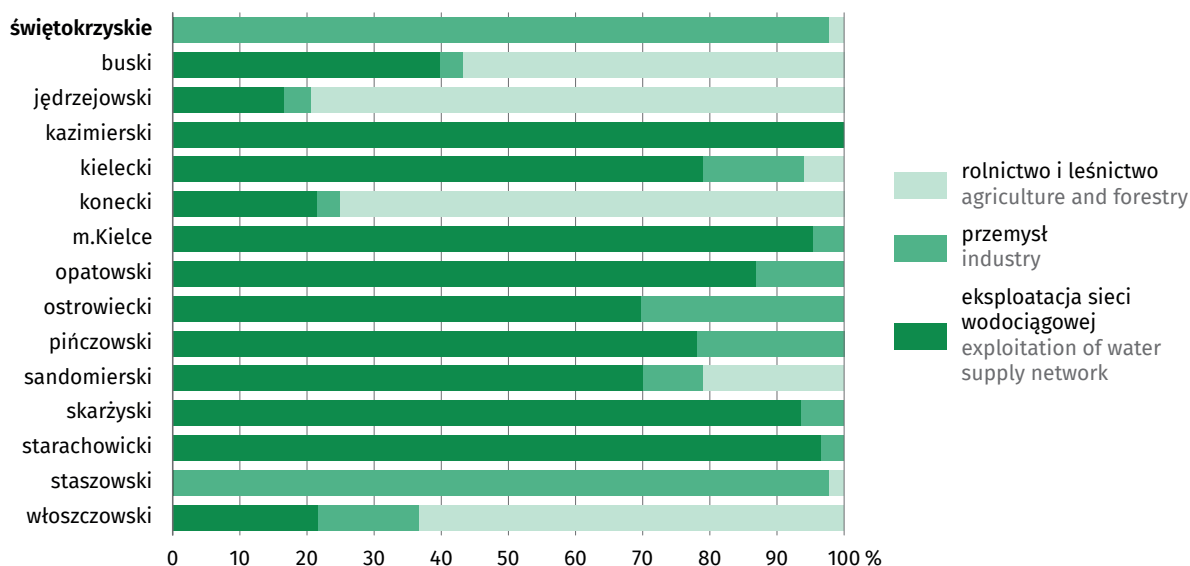
2. Use, pollution and protection of waters

W 2018 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie świętokrzyskim wyniósł 1539,8 hm³ (15,6% poboru wody w kraju), tj. o 7,6% więcej niż przed dwoma laty. Zdecydowanie najwięcej wody pobrano na cel produkcyjne (92,2% poboru ogółem). Udział nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych wyniósł 4,0%, a eksploatacji sieci wodociągowej – 3,8%.

W skali województwa dominował powiat staszowski (94,0% poboru ogółem). Było to wynikiem znacznej ilości wody pobieranej na jego terenie przez przemysł. W 2018 r. udział poboru na cele produkcyjne w powiecie staszowskim wyniósł 97,5%. Odmienne kształtowała się struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w pozostałej części województwa, gdzie najwięcej wody pobrano na cele związane z eksploatacją sieci wodociągowej (60,8%). Udział poboru wody na cele produkcyjne w poborze ogółem poza powiatem staszowskim wyniósł jedynie 8,0%.

W 2018 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 1523,2 hm³ wody, tj. o 7,5% więcej niż w 2016 r. Stanowiło to 16,1% zużycia krajowego. Do wzrostu zużycia przyczynił się przede wszystkim przemysł, na który w 2018 r. przypadało 93,1% całkowitego zużycia wody w województwie. W latach 2016-2018 zużycie wody na ten cel zwiększyło się o 8,5%. Zdecydowanie najwięcej wody na potrzeby przemysłu wykorzystywano w powiecie staszowskim (w 2018 r. - 99,5% ogółu w województwie).

Wykres 1. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2018 r.
 Chart 1. Consumption of water for needs of the national economy and population in 2018

Do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2018 r. zużyto 61,6 hm³ wody (4,0% ogółu w województwie), tj. o 6,0% mniej niż rok wcześniej. Podobnie jak w przypadku przemysłu największe zużycie wody na ten cel odnotowano w powiecie staszowskim (53,4% ogółu w województwie). Stosunkowo dużo wody w rolnictwie i leśnictwie wykorzystywane było także w powiatach jędrzejowskim (16,6% ogółu w województwie) i koneckim (15,3%).

Zmniejszyło się zużycie wody związane z eksploatacją sieci wodociągowej. W 2018 r. osiągnęło ono 44,1 hm³ (wobec 44,3 hm³ w 2016 r.) i stanowiło 2,6% ogólnego zużycia wody w Polsce. Ponad 77% zużycia wody z wodociągów przypadało na gospodarstwa domowe.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 r. wyniosło 27,3 m³ i było o 18,0% mniejsze niż średnio w kraju. Jego najwyższy poziom odnotowano w Kielcach (35,6 m³/mieszkańca). Więcej wody niż w przeciętnie w województwie zużywali także mieszkańcy powiatów: skarżyskiego (28,7 m³/osobę), buskiego (28,1 m³/osobę) i opatowskiego (28,0 m³/osobę). Najmniejsze zużycie odnotowano natomiast w powiatach jędrzejowskim i kazimierskim, w których na 1 osobę w gospodarstwach domowych wykorzystywano po 20,1 m³ wody.

Coraz gęstsza stawała się w województwie świętokrzyskim rozdzielcza sieć wodociągowa. W ciągu dwóch lat zwiększyła się o 338 km (o 2,5%). Na koniec 2018 r. jej długość wyniosła 13848 km. Równocześnie rosła liczba przyłączy wodociągowych, która osiągnęła 249,8 tys. szt., tj. o 1,5% więcej niż w 2016 r. W 2018 r. w województwie świętokrzyskim na 100 km² powierzchni przypadało 118 km sieci wodociągowej, przy czym najwyższy poziom tego wskaźnika wystąpił w Kielcach – 311 km oraz w powiatach kazimierskim – 148 km i ostrowieckim – 147 km. Najmniejszą gęstością charakteryzowały się powiaty: jędrzejowski – 76 km, włoszczowski – 77 km i konecki – 93 km.

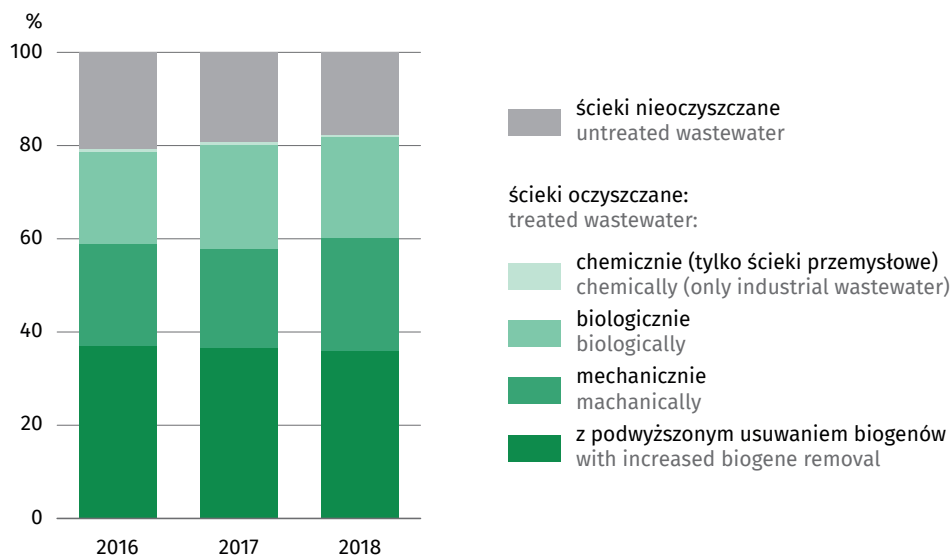
W 2018 r. w województwie świętokrzyskim do wód lub do ziemi odprowadzono 1487,4 hm³ ścieków, spośród których 80,2 hm³ to ścieki wymagające oczyszczenia. W porównaniu z 2016 r. suma ścieków wymagających oczyszczenia w województwie zmalała o 1,0% i stanowiła 3,7%. W 2018 r. zdecydowanie największe potencjalne zagrożenia związane ze ściekami występowały w powiecie kieleckim, na który przypadało ponad 51% ścieków odprowadzonych w województwie świętokrzyskim do wód lub do ziemi i wymagających oczyszczenia. Udział drugich pod tym względem Kielc wyniósł niespełna 16%. Na trzecim miejscu znalazł się powiat staszowski z nieco ponad 4% udziałem ścieków wymagających oczyszczenia.

W 2018 r. największa część ścieków w województwie świętokrzyskim oczyszczana była z podwyższonym usuwaniem biogenów (43,7%). W porównaniu z 2016 r. udział ścieków oczyszczanych w ten sposób uległ jednak obniżeniu (o 3,0 p.proc.).

Na przestrzeni dwóch lat wzrósł natomiast odsetek ścieków oczyszczanych mechanicznie (z 27,6% do 29,3%) i biologicznie (z 25,1% do 26,6%). Pozostałe 0,4% ścieków oczyszczane było w 2018 r. w oczyszczalniach chemicznych (w 2016 r. 0,6%).

Wykres 2. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia, odprowadzonych do wód i do ziemi

Chart 2. Structure of industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into the waters or into the ground

Główne źródło ścieków w województwie świętokrzyskim stanowiły zakłady przemysłowe. W 2018 r. odprowadzono z nich 1454,6 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 1452,8 hm³ do wód lub do ziemi, a 1,9 hm³ siecią kanalizacyjną. Ilość ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi zwiększyła się w ciągu dwóch lat o 8,2%. Spośród nich oczyszczenia wymagało 45,6 hm³ (3,1% ogółu). Procesowi oczyszczenia poddano 68,8% ścieków przemysłowych, podczas gdy dwa lata wcześniej było to 62,6%.

Największy udział w ilości ścieków przemysłowych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagających oczyszczenia miały zakłady prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 45,7%, górnictwa i wydobywania – 28,0% oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych – 21,0%.

W 2018 r. w województwie świętokrzyskim ścieki przemysłowe były oczyszczane w 38 oczyszczalniach. Wśród nich znajdowało się 14 oczyszczalni mechanicznych, 21 – biologicznych, 2 chemiczne i 1 – z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ich łączna przepustowość wyniosła 200,8 dam³ na dobę, przy czym zdecydowanie najwyższą charakteryzowały się oczyszczalnie mechaniczne (192,0 m³/dobę). Z ogólnej ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi 42,5% oczyszczanych było mechanicznie, 25,8% biologicznie, 0,5% chemicznie, a 0,1% z podwyższonym usuwaniem biogenów. Pozostałe 31,2% stanowiły ścieki nieoczyszczone.

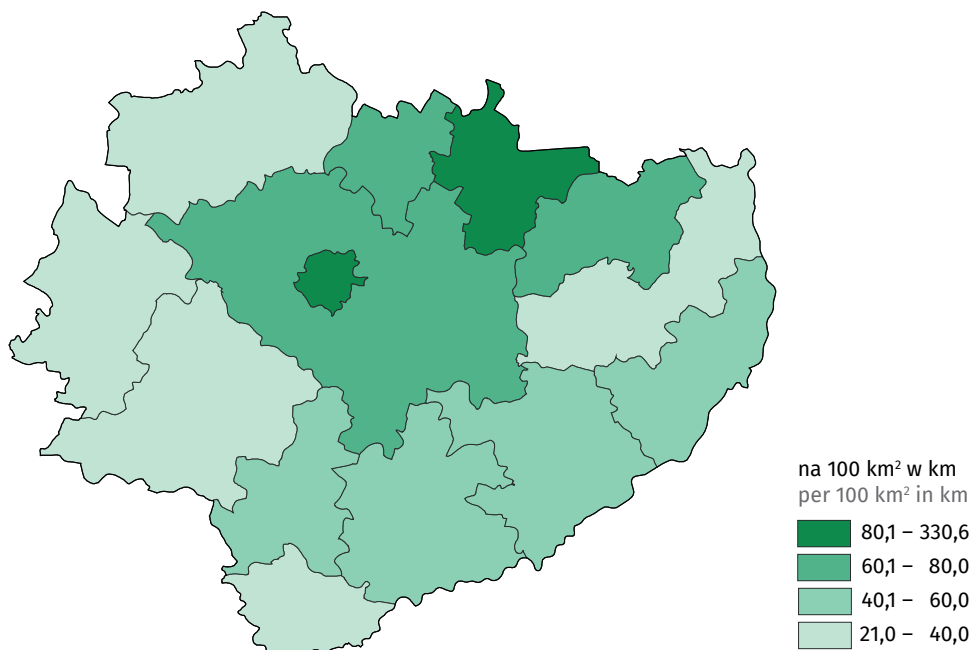
W 2018 r. w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 34,6 hm³ ścieków komunalnych (o 4,3% mniej niż w 2016 r.). Były one w całości oczyszczane, z czego 83,3% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów, a pozostałe 16,7% – biologicznie. Na terenie województwa, podobnie jak w 2016 r., pracowało 111 oczyszczalni komunalnych (76 biologicznych oraz 35 z podwyższonym usuwaniem biogenów) o łącznej przepustowości 204,5 dam³ na dobę.

Na koniec 2018 r. z oczyszczalni ścieków komunalnych korzystało 64,3% ogólnej liczby mieszkańców województwa. Odsetek ten w porównaniu z 2016 r. zwiększył się o 1,1 p.proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 95,3% ludności, a na wsi – 39,1%. W kraju wskaźniki te ukształtowały się odpowiednio na poziomie 94,6% i 42,9%.

Według stanu na koniec 2018 r., długość rozdzielczej **sieci kanalizacyjnej** w województwie wyniosła 6289 km, przy liczbie przyłączy do budynków wynoszącej 121,4 tys. szt. W stosunku do 2016 r. obydwie te wartości uległy zwiększeniu. Długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 134 km (o 2,2%), a liczba przyłączy do budynków o 0,8 tys. szt. (o 0,6%).

Na 100 km² powierzchni w 2018 r. w województwie świętokrzyskim przypadło 54 km sieci kanalizacyjnej. Najwyższym poziomem tego wskaźnika charakteryzowały się Kielce, w których osiągnął on 331 km oraz powiaty starachowicki 116 km i skarżyski 80 km. Najmniejszą gęstością sieci kanalizacyjnej charakteryzowały się natomiast powiaty: jędrzejowski 21 km, opatowski 24 km i kazimierski 33 km.

Mapa 1. Gęstość sieci kanalizacyjnej w 2018 r.
Map 1. Sewerage system density in 2018

W oczyszczalniach ścieków wytworzono 20,3 tys. ton suchej masy osadów ściekowych (14,9 tys. t komunalnych i 5,4 tys. t przemysłowych). Prawie 37% z nich zostało przekształcone termicznie, przy czym odsetek ten zmniejszył się w ciągu dwóch lat (z ponad 43% w 2016 r.). Stosunkowo duża część osadów była także wykorzystywana w rolnictwie, a ich udział zwiększył się w analizowanym okresie z 18% do 20%. Udział odpadów składowanych wyniósł jedynie 0,1%.

W 2018 r. z terenu województwa świętokrzyskiego z 91,4 tys. zbiorników bezodpływowych odebrano 1036,4 dam³ nieczystości ciekłych, tj. o 68,2% więcej niż dwa lata wcześniej. Spośród nich 87,2% pochodziła z terenów wiejskich. W przypadku obszarów o niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej część mieszkańców korzystała z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na koniec 2018 r. w województwie świętokrzyskim takich obiektów było 10,9 tys.

3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

3. Pollution and protection of air

Na koniec 2018 r. na terenie województwa świętokrzyskiego działało 89 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (w 2016 r. 85). W urzędzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych wyposażonych było 66 zakładów (74,2% ogółu), a gazowych 7 (7,9%).

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2018 r. wyniosła 1,8 tys. ton (5,7% emisji krajowej) i w porównaniu z poziomem sprzed dwóch lat zmniejszyła się o 3,5%. Większość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (65,2% ogólnej emisji

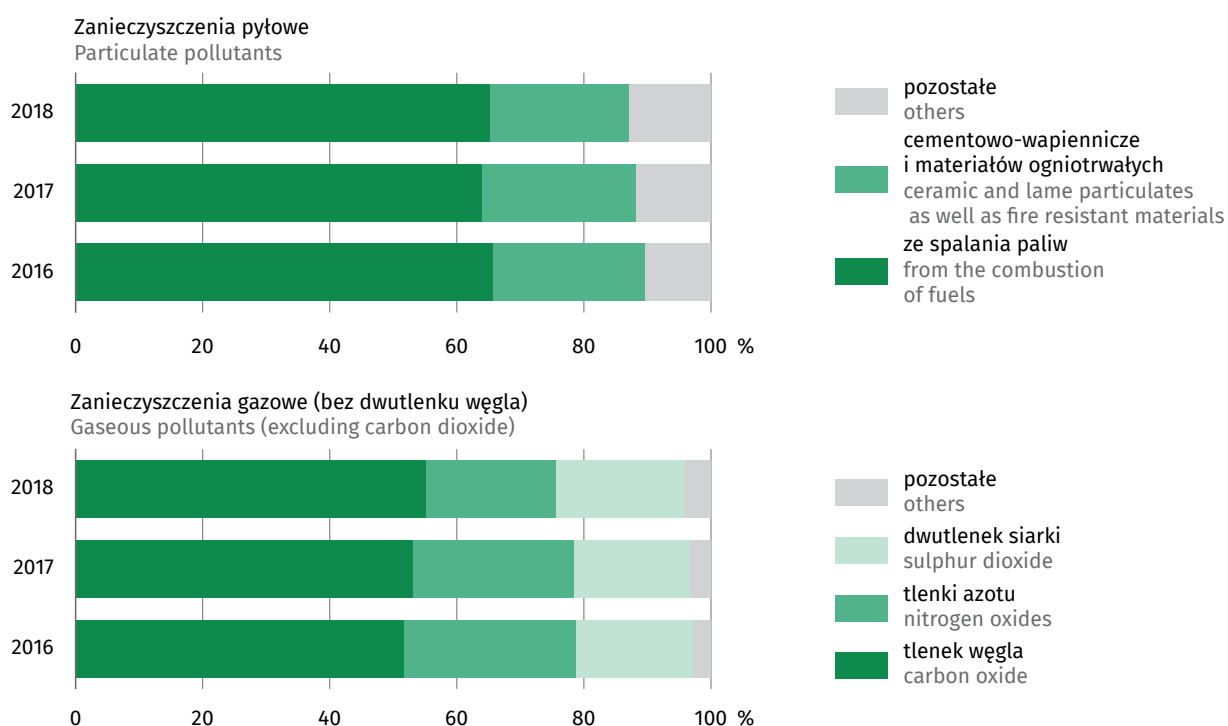
pyłów w województwie). Stosunkowo dużą ich część stanowiły również zanieczyszczenia cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych (21,9%).

Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w analizowanym roku osiągnęła 70,1 tys. ton (5,4% emisji krajowej) i była o 12,9% mniejsza niż w 2016 r. Dominującymi źródłami przemysłowych zanieczyszczeń gazowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (ponad 67% emisji w województwie), w tym przede wszystkim specjalizujące się w produkcji wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (ponad 63%).

Głównym rodzajem zanieczyszczeń gazowych emitowanym w województwie świętokrzyskim był tlenek węgla (55,3%). Tlenki azotu stanowiły 20,4% ogółu zanieczyszczeń, a dwutlenek siarki – 20,2%.

Wykres 3. Struktura emitowanych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

Chart 3. Structure of air pollutants emitted from plants of significant nuisance to air quality

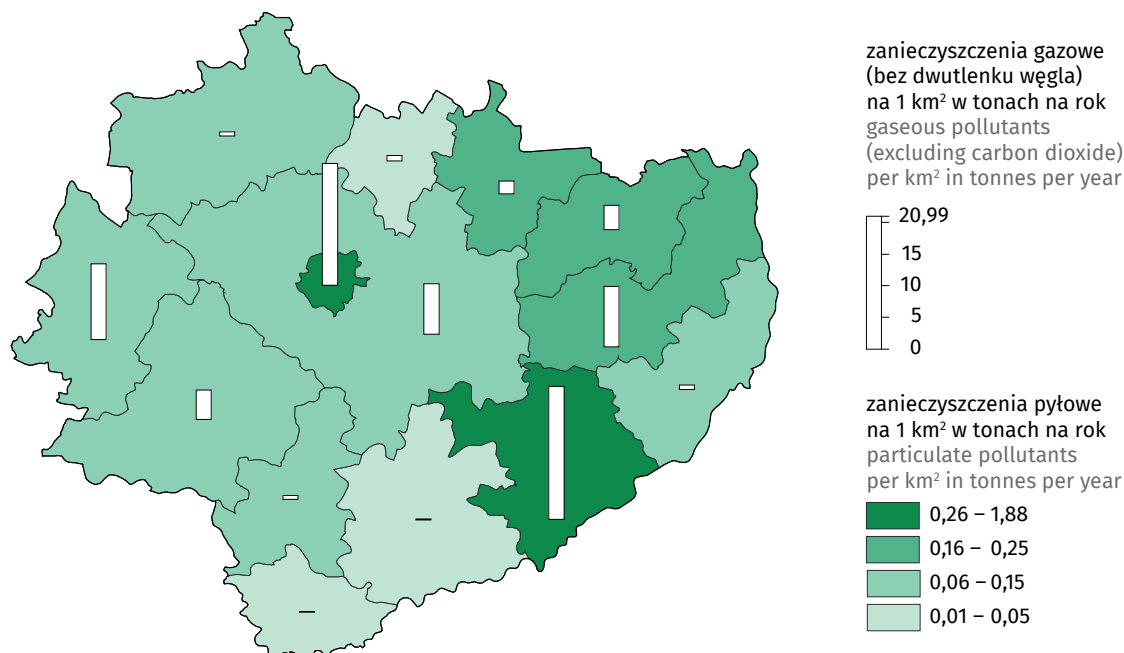

W 2018 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 154 kg. Wielkość ta lokowała województwo świętokrzyskie na 2. miejscu w Polsce (po śląskim). Relatywnie najwięcej zanieczyszczeń pyłowych emitowano w Kielcach. W stolicy województwa na 1 km² przypadało 1882 kg zanieczyszczeń tego rodzaju. Wysoką emisją pyłów charakteryzowały się również powiaty staszowski (690 kg/km²) i ostrowiecki (188 kg/km²). Najmniejsza była natomiast w powiatach buskim (12 kg/km²) i kazimierskim (26 kg/km²).

Stosunkowo najwięcej zanieczyszczeń gazowych w przeliczeniu na 1 km² w 2018 r. (podobnie jak w przypadku pyłów) wyemitowano w powiecie staszowskim i w Kielcach (odpowiednio 21,0 i 19,1 ton na 1 km²). W zajmującym 3. miejsce pod tym względem powiecie włoszczowskim było to blisko dwukrotnie mniej (11,9 tony na 1 km²). Najmniejszą emisję zanieczyszczeń gazowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni odnotowano (podobnie jak w przypadku pyłów) w powiatach buskim (0,2 t/km²) i kazimierskim (0,1 t/km²).

Mapa 2. Emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2018 r.

Map 2. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2018

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2018 r. zatrzymano 1759,0 tys. ton (99,9%) pyłów i 94,1 tys. ton (57,3%) gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe. Stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych nie zmienił się na przestrzeni dwóch lat, natomiast gazowych wyraźnie się zwiększył (w 2016 r. zatrzymane zostało 48,6% ich ogółu).

Najwyższy udział zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w ogólnej ilości zanieczyszczeń wytworzonych odnotowano w przypadku dwutlenku siarki (85,6%). Ponadto zatrzymanych zostało 40,6% tlenków azotu, 11,3% węglowodorów oraz 2,6% innych zanieczyszczeń.

4. Odpady

4. Waste

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie świętokrzyskim na koniec 2018 r. wyniosła 86 i w stosunku do 2016 r. zwiększyła się o 10. Pomimo tego wzrostu w analizowanym okresie znacznie zmalała ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych). W 2018 r. wytworzono ich 5026,0 tys. ton, tj. o 2009,7 tys. ton (o 28,6%) mniej niż dwa lata wcześniej. Odpady wytworzone w 2018 r. w województwie świętokrzyskim stanowiły 4,4% ogólnej ilości w skali kraju.

W latach 2016-2018 znacznie zwiększył się udział odpadów unieszkodliwionych. W ostatnim roku analizowanego okresu stanowiły one 37,7% ogólnej ilości odpadów wytworzonych (wobec 29,1% w 2016 r.). Zmalał natomiast odsetek odpadów poddanych odzyskowi (30,3% do 25,7%) oraz przekazanych innym odbiorcom (z 40,6% do 36,5%). Odpady magazynowane czasowo w 2018 r. stanowiły jedynie 0,1% ogółu.

W 2018 r. w województwie świętokrzyskim głównym źródłem odpadów było przetwórstwo przemysłowe (37,2% ogółu). Były to przede wszystkim zakłady zajmujące się produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (25,2%). Znaczny odsetek stanowiły także odpady pochodzące z dwóch innych sekcji przemysłu: górnictwa i wydobywania (35,9%) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (22,1%).

Największa ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w omawianym okresie należała do grup „Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin” (60,2% ogółu odpadów wytworzonych w województwie) oraz „Odpady z procesów termicznych” (29,1%).

Do ograniczenia ilości wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w analizowanym okresie przyczyniły się głównie dwa powiaty: jędrzejowski, w którym odnotowano spadek o 90,1% oraz staszowski – o 48,4%. W siedmiu powiatach odnotowano wzrost wytwarzanych odpadów, przy czym najwyższy w: ostrowieckim (o 48,5%), skarżyskim (o 32,6%) i sandomierskim (o 27,5%).

Największą ilością wytwarzanych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) charakteryzował się powiat kielecki, którego udział w 2018 r. wyniósł 39,7% ogółu odpadów w województwie. Na 2. pozycji (pomimo znacznego spadku) uplasował się powiat staszowski (21,1%). Znacznym udziałem charakteryzowały się także powiat skarżyski (9,7%) oraz ostrowiecki (8,2%).

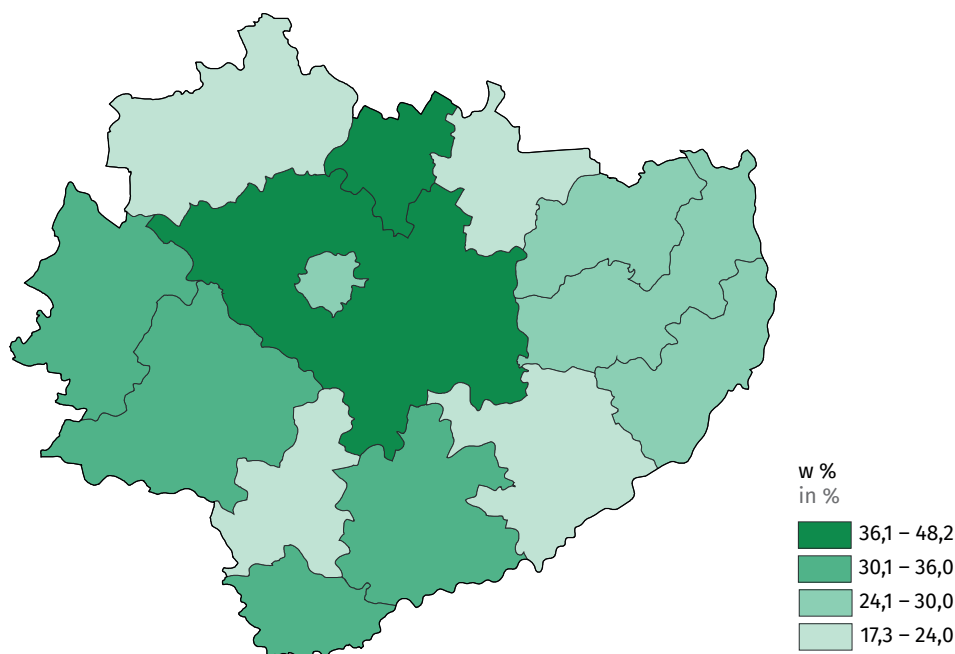
W 2018 r. w województwie świętokrzyskim zebrano 250,1 tys. ton odpadów komunalnych. W porównaniu z 2016 r. ich ilość zwiększyła się o 8,4%. Zdecydowana większość (77,1%) tego typu odpadów pochodziła z gospodarstw domowych. W stosunku do 2016 r. ich ilość zwiększyła się o 10,7%. Wolniej rosła suma odpadów odbieranych z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji), która była o 1,3% większa niż dwa lata wcześniej.

W 2018 r. zebrano 180,4 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 7,6% więcej niż w 2016 r. Na gospodarstwa domowe przypadało 134,6 tys. ton, tj. 74,6% ogólnej ilości zmieszanych odpadów komunalnych.

Na przestrzeni dwóch lat zwiększyła się ilość odpadów odebranych lub zebranych selektywnie (o 10,6% do 69,7 tys. ton). Frakcjami o dominującym udziale w tej grupie były: szkło (17,6% ogólnej ilości odpadów zebranych selektywnie), zmieszane odpady opakowaniowe (33,6%), odpady wielkogabarytowe (13,6%), odpady biodegradowalne (11,8%) oraz tworzywa sztuczne (9,3%). Nieznacznie wzrósł udział selektywnej zbiórki odpadów. W 2018 r. odpady zebrane selektywnie stanowiły 27,9% odpadów komunalnych ogółem, podczas gdy w 2016 r. – 27,3%. Wyższy udział odnotowano w gospodarstwach domowych, w których selektywnie zbierano 30,2% odpadów (w przypadku innych źródeł - 20,2%). W przekroju powiatów najwyższy udział selektywnej zbiórki odpadów w 2018 r. odnotowano w kieleckim (48,2%). Wysokim poziomem tego wskaźnika charakteryzowały się także powiaty skarżyski (38,2%) oraz jędrzejowski (35,5%). Najniższy odsetek odpadów zebranych selektywnie wystąpił natomiast w: starachowickim (17,3%), staszowskim (20,7%) i pińczowskim (21,0%).

Mapa 3. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2018 r.

Map 3. Municipal waste collected separately in 2018

Na koniec 2018 r. na obszarze województwa funkcjonowało 10 czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne. Było ich o 2 mniej niż w 2016 r. Na przestrzeni dwóch lat zmniejszyła się również ich powierzchnia – o 7,6 ha do 41,3 ha.

5. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

5. Nature and biodiversity protection

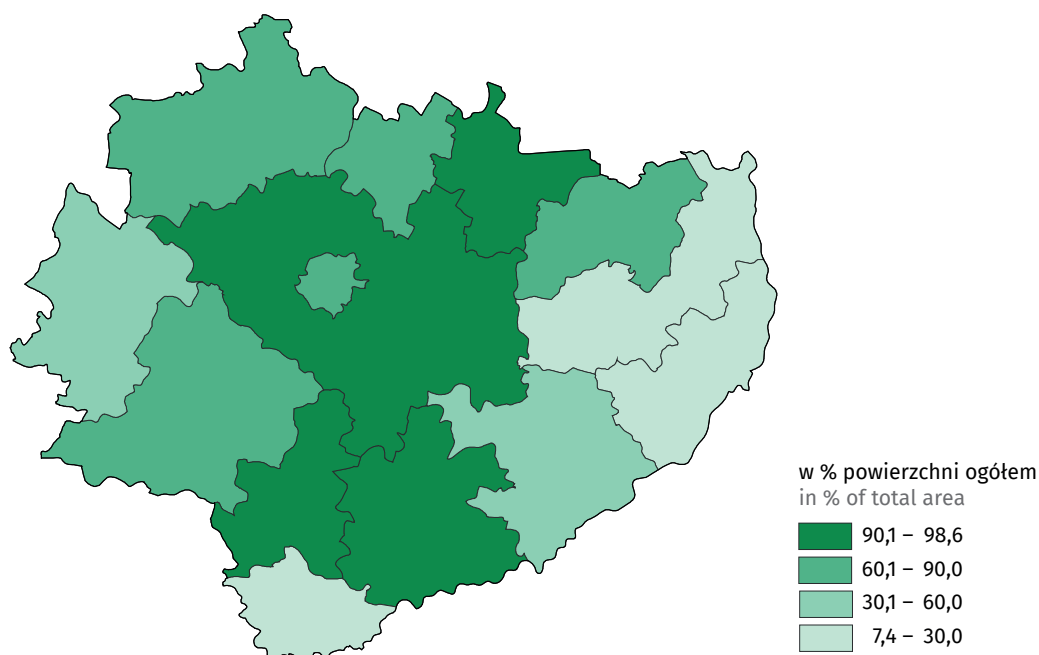
5.1. Formy ochrony przyrody

5.1. The forms of nature protection

Województwo świętokrzyskie wyróżnia się znaczną różnorodnością biologiczną. Żyje tu wiele cennych gatunków fauny i flory, które współtworzą wyjątkowy charakter tego terenu. O wysokiej atrakcyjności przyrodniczej świadczy najwyższy w Polsce udział terenów prawnie chronionych w łącznej powierzchni województwa.

Ustanowienie obszarów prawnie chronionych o szczególnych walorach przyrodniczych stanowi formę zabezpieczenia ekosystemów przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. Na koniec 2018 r. w województwie świętokrzyskim zajmowały one 761,5 tys. ha, co stanowiło 65,0% powierzchni ogólnej. Udział ten był dwukrotnie większy od ogólnopolskiego, który ukształtował się na poziomie 32,6%. Najwyższy odsetek obszarów prawnie chronionych odnotowano w powiatach pińczowskim (98,6%) i buskim (96,5%), a najniższy w sandomierskim (7,4%) i opatowskim (14,5%). W województwie świętokrzyskim wysoka jest również wielkość obszarów prawnie chronionych przypadająca na 1 mieszkańca. W 2018 r. wskaźnik ten wyniósł 6133 m² (w kraju – 2651 m²).

Mapa 4. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2018 r.
Map 4. Area of special nature value under legal protection in 2018

Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się 1 park narodowy (Świętokrzyski Park Narodowy) o powierzchni 7626 ha (2,4% powierzchni parków narodowych w kraju). Położony jest na terenie dwóch powiatów, przy czym zdecydowana większość jego powierzchni (93,1%) znajduje się w powiecie kieleckim, a pozostałe 6,9% w skarżyskim.

Na koniec 2018 r. w województwie świętokrzyskim zlokalizowane były 72 rezerwy przyrody o łącznej powierzchni 3,8 tys. ha. Największy obszar zajmowały rezerwy leśne, które stanowiły 31,7% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie oraz faunistyczne (20,3%). Ponadto w świętokrzyskim znajdowało się 9 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni 126,4 tys. ha (10,6% powierzchni województwa). Ich uzupełnienie stanowiło 21 obszarów chronionego krajobrazu obejmujących 626,5 tys. ha, tj. 53,5% powierzchni województwa.

Liczba pomników przyrody na koniec 2018 r. wyniosła 719 (o 4 więcej niż dwa lata wcześniej). Najwięcej z nich znajdowało się w powiecie kieleckim (110), a także w powiatach jędrzejowskim (92) i opatowskim (87). Większość pomników przyrody to pojedyncze drzewa – 466. Stosunkowo licznymi obiektami o takim charakterze były również grupy drzew (97) i skałki (61).

Do indywidualnych form ochrony przyrody należą użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. W województwie świętokrzyskim zdecydowanie najczęściej spotykana była pierwsza z tych form. Na koniec 2018 r. odnotowano 116 użytków ekologicznych, podczas gdy liczba stanowisk dokumentacyjnych wyniosła 14, a zespołów przyrodniczo-krajobrazowych 13. Zdecydowanie największa była nie tylko liczba, ale także powierzchnia użytków ekologicznych. W 2018 r. wyniosła 770 ha. Stanowiska dokumentacyjne zajmowały 29 ha, a zespoły przyrodniczo-krajobrazowe 108 ha.

Wśród form ochrony przyrody wymienić należy obszary Natura 2000. W 2018 r. specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) zajmowały 13,3% powierzchni województwa, natomiast obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) – 1,9%.

Oprócz obszarów objętych ochroną prawną, ochronie środowiska przyrodniczego służą także tereny zieleni. Wpływają one na kształtowanie zdrowego otoczenia, a tym samym poprawę warunków bytowych mieszkańców. Na koniec 2018 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej wyniosła 1176 ha i w stosunku do 2016 r. zwiększyła się o 4,1%. Szczególnie istotną funkcję tereny te pełnią w miastach, w których dostęp do terenów zielonych jest ograniczony i w których często zlokalizowane są większe zakłady przemysłowe. Na koniec 2018 r. ludność świętokrzyskich miast mogła korzystać z parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców, zieleni ulicznej oraz terenów zieleni osiedlowej o łącznej powierzchni 1028 ha. Na jednego mieszkańca przypadało w nich przeciętnie 18,5 m² ogólnodostępnych terenów zieleni (wobec 18,0 m² dwa lata wcześniej). Wskaźnik ten był nieco niższy niż średnio w kraju (21,8 m²) i sytuował świętokrzyskie na 12. miejscu w Polsce. W przekroju powiatów największą powierzchnię ogólnodostępnych terenów zieleni na 1 mieszkańca miast odnotowano w buskim (61,0 m²) i staszowskim (30,8 m²), a najmniejszą w skarżyskim (6,3 m²) i kieleckim (7,3 m²).

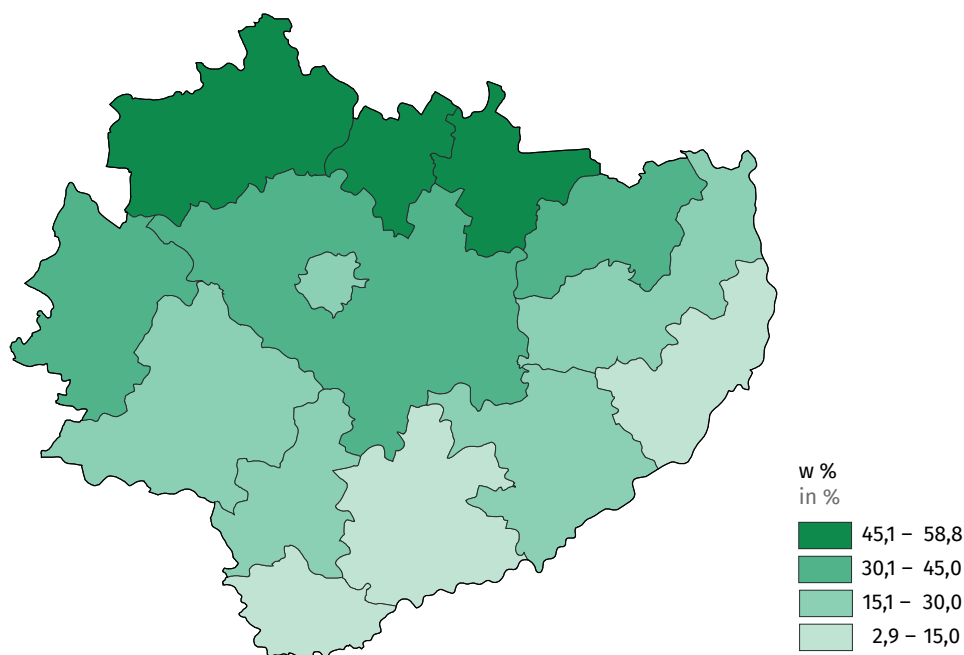
5.2. Leśnictwo i łowiectwo

5.2. Forestry and hunting

Na koniec 2018 r., powierzchnia gruntów leśnych w województwie świętokrzyskim wyniosła 339,0 tys. ha, w tym 98,0% stanowiły lasy. Na przestrzeni dwóch lat powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 777 ha (0,2%). Równocześnie rosła powierzchnia gruntów związanych z gospodarką leśną, która w tym okresie zwiększyła się o 109 ha i na koniec 2018 r. wyniosła 6,7 tys. ha.

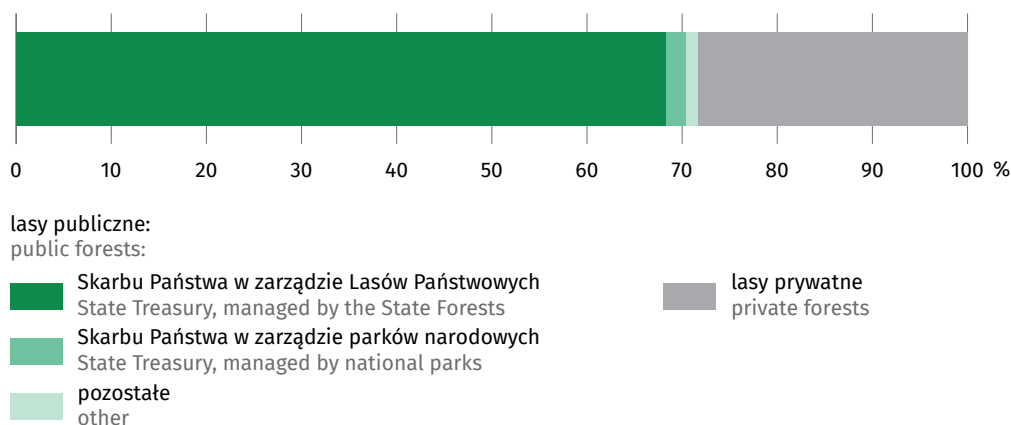
Na koniec 2018 r. r. na terenie województwa znajdowało się 3,6% ogólnej powierzchni gruntów leśnych w Polsce. Wskaźnik lesistości był nieznacznie mniejszy od krajowego (wynoszącego 29,6%) i ukształtował się na poziomie 28,4%. Jego wartość lokowała świętokrzyskie na 10. miejscu wśród województw. W stosunku do 2016 r. wskaźnik lesistości zwiększył się o 0,1 p.proc. Jego najwyższy poziom odnotowano na północy województwa w takich powiatach jak: skarżyski (58,8%), konecki (49,1%) i starachowicki (45,1%), zaś najniższy był w kazimierskim (2,9%) i sandomierskim (7,0%).

Mapa 5. Lesistość w 2018 r.
Map 5. Forest cover in 2018

W strukturze własnościowej lasów w województwie świętokrzyskim, podobnie jak w całym kraju, dominowały lasy publiczne (71,1%). Wśród nich zdecydowaną większość (95,3%) stanowiły lasy znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych. Udział lasów prywatnych wyniósł 28,9%.

Wykres 4. Struktura powierzchni lasów według formy własności w 2018 r.
Chart 4. Structure of forests by ownership form in 2018

W strukturze powierzchni lasów w zarządzie Lasów Państwowych przeważała sosna (61,9%). Znaczny obszar zajmowała także jodła (13,1%). Spośród gatunków liściastych najwyższy udział miały dąb (8,2%) oraz buk (5,3%). W strukturze wiekowej lasów dominowały najstarsze drzewostany mające 81 lat i więcej znajdujące się w V klasie wieku. Stanowiły one 30,7%

powierzchni lasów w zarządzie Lasów Państwowych. Znaczny obszar zajmowały również drzewostany mające 61-80 lat (21,5%). Na drzewostany w wieku 41-60 lat przypadało 16,8% powierzchni, 21-40 lat – 12,3% a 1-20 lat – 11,1%.

Zasoby drzewne na pniu w województwie świętokrzyskim (w zarządzie Lasów Państwowych) w 2018 r. wyniosły 59,6 hm³. W ciągu dwóch lat ich wielkość zwiększyła się o 1,3 hm³.

Wynikiem wielu przyrodniczych i społecznych funkcji pełnionych przez lasy jest ustanowienie kategorii lasów ochronnych. Spełniają one ważną rolę ochronną w stosunku do różnych elementów środowiska, takich jak gleby, wody czy ostoje zwierząt. Są także istotnym miejscem rekreacji ludności, np. lasy uzdrowiskowe czy podmiejskie. W 2018 r. w zarządzie Lasów Państwowych znajdowało się 156,1 tys. ha lasów tej kategorii. Wśród nich największy udział miały lasy wodochronne (67,7%) oraz podmiejskie (20,2%).

Odnowienia i zalesienia w lasach województwa świętokrzyskiego w 2018 r. miały miejsce na obszarze 1836 ha (o 17 ha mniejszym niż dwa lata wcześniej), przy czym na lasy publiczne przypadało 87,0% z nich. Większość prac tego typu dokonywana była w sposób sztuczny (85,5%). Odnowienia i zalesienia naturalne stanowiły 14,5% ogółu.

W 2018 r. na obszarze 10,3 tys. ha przeprowadzono prace pielęgnacyjne. Koncentrowały się one głównie na zabiegach wykonywanych w uprawach (75,4% pielęgnowanego obszaru). Areał objęty pracami pielęgnacyjnymi był o 2,9% większy niż dwa lata wcześniej i stanowił 3,1% powierzchni świętokrzyskich lasów. Udział ten wyższy był w lasach państwowych (4,0%). Odsetek powierzchni lasów prywatnych objętych pielęgnacją wyniósł jedynie 0,9%.

W 2018 r. w województwie świętokrzyskim pozyskano 1423,2 dam³ drewna (bez pozyskania drewna z zadrzewień), co w stosunku do 2016 r. oznacza wzrost o 6,2%. Prawie 98% pozyskanego drewna stanowiła grubizna, z czego grubizna iglasta – 77,9%, a liściasta – 20,0%. Grubizna pozyskana w świętokrzyskim stanowiła 3,2% wielkości w skali kraju. W przeliczeniu na 100 ha powierzchni lasów pozyskano jej 419,2 m³, tj. mniej niż w kraju, gdzie wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 474,7 m³.

W ciągu dwóch lat znacznie zmniejszyła się ilość prac wykonywanych na terenie zadrzewień, czyli skupisk drzew i krzewów znajdujących się poza lasami czy terenami zieleni. W 2018 r. nasadzono 11,0 tys. szt. drzew i pozyskano 21,9 tys. m³ drewna, czyli odpowiednio o 71,2% i 26,1% mniej niż w 2016 r. Liczba nasadzonych krzewów wyniosła 17,1 tys. szt. i zwiększyła się trzyipółkrotnie w odniesieniu do 2016 r.

Na terenie województwa świętokrzyskiego żyje szereg gatunków zwierząt łownych. Według danych szacunkowych, w 2018 r. wśród nich najliczniejsza była populacja zajęcy (41,8 tys. szt.), bażantów (38,7 tys. szt.), kuropatw (34,8 tys. szt.) i saren (29,6 tys. szt.). W łowieckim roku gospodarczym 2018/19 najczęściej odstrzelono bażantów (9,9 tys. szt.), saren (5,5 tys.), lisów (5,1 tys. szt.) i dzików (5,0 tys. szt.).

6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

6. Economic aspects of environmental protection

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska poniesione w 2018 r. wyniosły 286,2 mln zł, co stanowiło 5,0% nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową w województwie świętokrzyskim i w porównaniu z 2016 r. wzrosły o 82,7 mln zł (o 40,7%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca na ochronę środowiska przeznaczono średnio 230 zł. Wartość ta była o 15,0% mniejsza niż w skali kraju. Najwyższe nakłady na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach: staszowskim (538 zł), buskim (430 zł) i opatowskim (426 zł), natomiast najniższe w powiecie sandomierskim (95 zł).

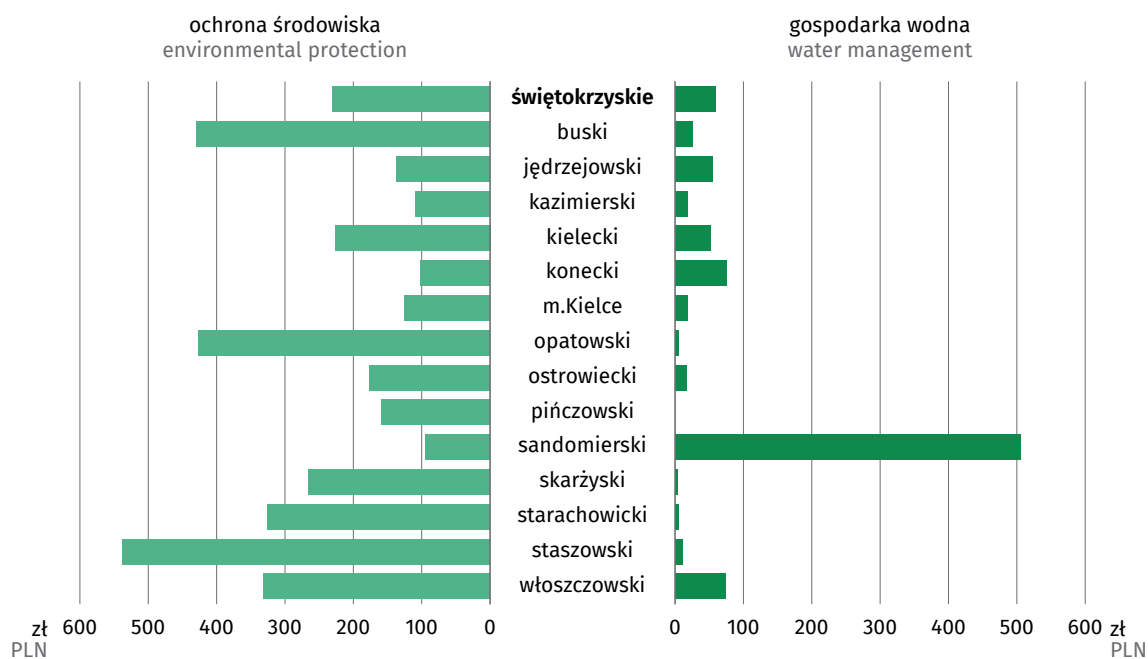
Pod względem kierunków inwestowania w ochronie środowiska najwyższe nakłady poniesione zostały na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 172,5 mln zł (60,3% ogółu nakładów służących ochronie środowiska w województwie). Największą część środków w tej grupie inwestycji wydatkowana była na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki (65,6%), a w dalszej kolejności na oczyszczanie ścieków (22,7%) i sieć kanalizacyjną odprowadzającą wody opadowe (10,3%). Nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu wyniosły 26,1 mln zł (9,1% ogółu nakładów służących ochronie środowiska), gospodarkę odpadami – 8,9 mln zł (3,1%), a ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu – 5,0 mln zł (1,8%). W nakładach na pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska, na którą przeznaczono 73,7 mln zł, dominowały wydatki na przedsięwzięcia energooszczędne dotyczące centralnego ogrzewania i ciepłej wody oraz docieplania budynków.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie świętokrzyskim w 2018 r. wyniosły 74,4 mln zł i były o 55,4 mln zł (prawie czterokrotnie) wyższe od poniesionych dwa lata wcześniej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca na gospo-

darbę wodną przeznaczono średnio 60 zł, tj. o 6,9% mniej niż w skali kraju. Do osiągnięcia wysokiego wzrostu nakładów na gospodarkę wodną przyczynił się przede wszystkim powiat sandomierski, w którym zwiększyły się one dwudziestoczekrotnie. W rezultacie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w sandomierskim w 2018 r. na ten cel wydatkowano 506 zł. Większe nakłady niż średnio w województwie odnotowano również w powiatach koneckim (75 zł) i włoszczowskim (74 zł). Najniższe były one w powiecie skarżyskim (3 zł), natomiast w pińczowskim w 2018 r. na ten cel nie przeznaczono żadnych środków. Nakłady służące gospodarce wodnej wykorzystywano głównie na obwałowania przeciwpowodziowe (45,1%) oraz ujęcia i doprowadzenia wody (42,8%).

Wykres 5. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej na 1 mieszkańca w 2018 r.

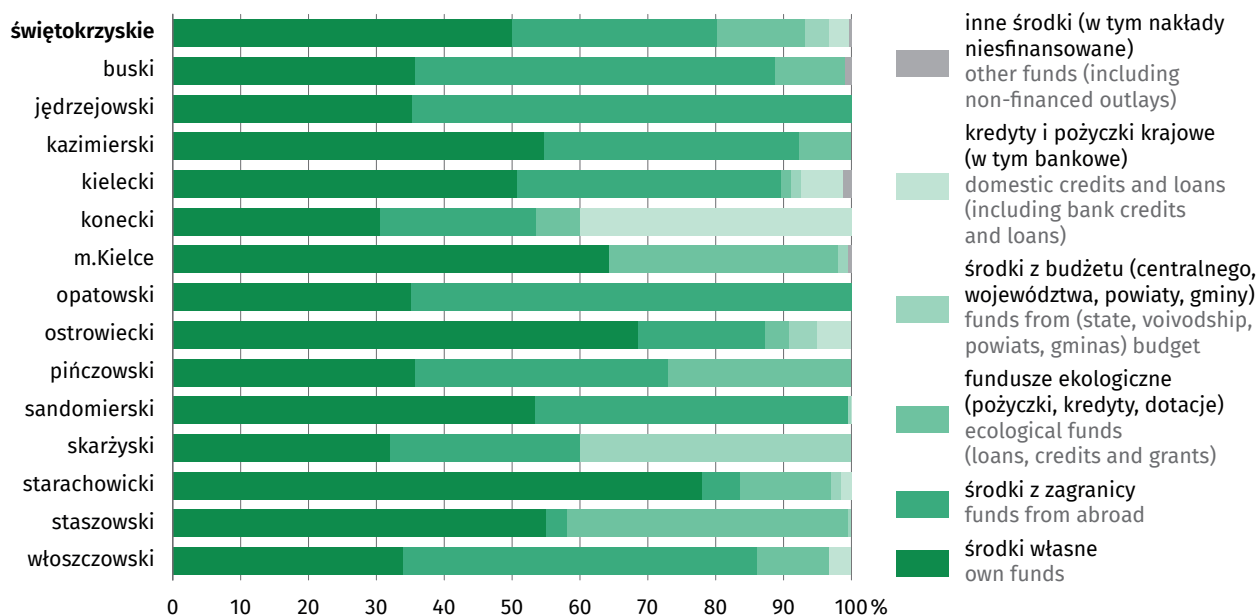
Chart 5. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management per capita in 2018

Najważniejszymi źródłami finansowania inwestycji służących ochronie środowiska w 2018 r. były środki własne jednostek (50,0%) i środki z zagranicy (30,1%). Inaczej kształtowała się struktura finansowania inwestycji w gospodarkę wodną. W tym przypadku największe środki pochodziły z funduszy ekologicznych (40,4%). Udział środków własnych i środków z zagranicy wyniósł odpowiednio 27,1% i 20,5%.

Wykres 6. Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania w 2018 r.

Chart 6. Outlays on fixed assets in environmental protection by source of financing in 2018

Wśród efektów rzeczowych inwestycji służących ochronie środowiska w województwie świętokrzyskim w 2018 r. należy wymienić budowę 156,5 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 7,6 km sieci odprowadzającej wody opadowe. Ponadto do eksploatacji oddano 1 biologiczną oczyszczalnię ścieków komunalnych o przepustowości 20 m³ na dobę oraz 753 indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 1696 m³ na dobę. Efektem inwestycji w gospodarkę wodną były ujęcia wody o wydajności 2750 m³ na dobę oraz 112,5 km sieci wodociągowej.

W finansowaniu działalności na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie świętokrzyskim co roku dużą rolę pełni Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W 2018 r. z jego budżetu pochodziło 71,3 mln zł. Środki te przeznaczono głównie na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (65,4%). Mniej istotnymi kierunkami finansowania były gospodarka ściekowa i ochrona wód (22,5%) oraz gospodarka odpadami (5,8%). Na pozostałe dziedziny przypadało 6,3% środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska

Table I. Major data on state, threat and environmental protection

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Wykorzystanie i ochrona zasobów powierzchni ziemi Use and protection of land and soil			
Powierzchnia ogólna^a (stan w dniu 1 I) w ha Total area^a (as of 1 I) in ha	1171050	1171050	1171050
w tym: of which:			
użytki rolne agricultural land	755360	756773	758029
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest land as well as woody and bushy land	341142	339306	337659
grunty pod wodami lands under waters	8663	8737	8780
grunty zabudowane i zurbanizowane built-up and urbanised areas	55921	56306	56677
w tym: of which:			
tereny mieszkaniowe residential areas	9217	9375	9497
tereny komunikacyjne transport areas	33179	33321	33432
użytki kopalne minerals	2358	2372	2400
nieużytki wasteland	8486	8465	8436
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania w ha (stan w dniu 31 XII) Devastated and degraded land requiring reclamation and management, as well as reclaimed and managed land in ha (as of 31 XII)	3692	3699	3723
Grunty w ciągu roku w ha: Land during the year in ha:			
zrekultywowane reclaimed	24	54	34
zagospodarowane managed	12	22	6
Zużycie nawozów mineralnych (w czystym składniku) na 1 ha użytków rolnych w kg Consumption of mineral fertilisers (in pure ingredient) per 1 ha of agricultural land in kg	96,6	115,3	106,0
Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód Use, pollution and protection of waters			
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³ Water withdrawal for needs of the national economy and population in hm ³	1431,7	1418,1	1539,8
na cele: for purposes of:			
produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem) production (excluding agriculture and forestry)	1308,5	1298	1419,0
nawodnienia w rolnictwie, leśnictwie oraz uzupełnienie stawów rybnych irrigation in agriculture and forestry and filling and completing fishponds	65,5	62,7	61,6
eksploatacja sieci wodociągowej ^b exploitation of water supply network ^b	57,6	57,4	59,2
Miasta (stan w dniu 31 grudnia) Cities (as of 31st December)	32	33	36
w tym wyposażone w sieć: of which equipped with the network:			
wodociągową water supply	32	33	36

a Odpowiednio dla lat 2017, 2018 i 2019. b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a For 2017, 2018 and 2019, respectively. b Water withdrawal by intakes, before entering the water supply network.

Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska (cd.)

Table I. Major data on state, threat and environmental protection (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
kanalizacyjną sewage	32	33	36
obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków served by wastewater treatment plants	32	33	36
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków: Population using sewage treatment plants:			
w % ludności ogółem in % of the total population	63,2	64,0	64,3
w tym w miastach w % ludności miast of which in cities in % of urban population	95,5	96,1	95,3
Zakłady ^a odprowadzające ścieki Plants ^a discharging wastewater	71	72	73
posiadające oczyszczalnie ścieków possessing wastewater treatment plants	29	29	28
o wystarczającej przepustowości with sufficient capacity	25	23	23
o niewystarczającej przepustowości with insufficient capacity	4	6	5
bez oczyszczalni ścieków not possessing wastewater treatment plants	7	5	6
odprowadzające ścieki: discharging wastewater			
bezpośrednio do wód lub do ziemi directly into the waters or into the ground	36	34	34
do sieci kanalizacyjnej (bez oczyszczalni ścieków) into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)	35	38	39
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into the waters or into the ground in hm ³	1378,5	1366,9	1487,4
w tym wody chłodnicze (umownie czyste) of which cooling water (conventionally clean)	1297,5	1286,3	1407,2
ścieki wymagające oczyszczenia wastewater requiring treatment	81,0	80,1	80,2
oczyszczane treated	64,2	65,1	66
mechanicznie mechanically	17,7	17,0	19,4
chemicznie ^b chemically ^b	0,4	0,4	0,2
biologicznie biologically	16,1	18,1	17,5
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogen removal	30,0	29,5	28,9
nieoczyszczane untreated	16,8	15,4	14,2
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną of which discharged through sewage network	0,0	-	-
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza Pollution and protection of air			
Zakłady szczególnie uciążliwe ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Plants of significant nuisance to air quality (as of 31st December)	85	86	89
wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń with pollutant reduction systems			
pyłowych particulates	66	68	66

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych. b Dotyczy ścieków przemysłowych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants. b Concerns industrial wastewater.

Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska (cd.)

Table I. Major data on state, threat and environmental protection (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
gazowych gaseous	5	7	7
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. ton: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thousand tonnes			
pyłów particulates	1,9	1,8	1,8
w tym: of which:			
pyły ze spalania paliw particulates from the combustion of fuel	1,2	1,1	1,2
pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych particulates from ceramic and lame particulates as well as fire resistant materials	0,4	0,4	0,4
gazów gaseous	14027,6	13635,5	15271,5
w tym: of which:			
dwutlenek siarki sulphur dioxide	14,9	13,3	14,2
tlenki azotu nitrogen oxides	21,7	18,4	14,3
dwutlenek węgla carbon dioxide	13947,1	13562,7	15201,4
tlenek węgla carbon oxide	41,6	38,6	38,7
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w tys. ton Pollutants retained in pollutant reduction systems in thousand tonnes			
pyłowe particulates	1421,4	1599,8	1759,0
gazowe gaseous	76,2	72,2	94,1
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w % Degree of reduction of generated pollutants in %			
pyłowych particulates	99,9	99,9	99,9
gazowych (bez dwutlenku węgla) gaseous (excluding carbon dioxide)	48,6	49,8	57,3
Zwiększenie (+) lub zmniejszenie (-) zanieczyszczeń w tys. ton Increase (+) or decrease (-) of pollutants in thousand tonnes			
pyłowych particulates	-0,1	-0,1	0,0
gazowych (bez dwutlenku węgla) gaseous (excluding carbon dioxide)	-9,5	-7,7	-2,7
Ochrona przyrody, lasy Environmental protection, forests			
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 grudnia) w tys. ha Forests area in thousand ha (as of 31st December)	331,6	332,1	332,3
lesistość w % forest cover in %	28,3	28,4	28,4
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona: Area of special nature value under legal protectiona:			
w tys. ha in thousand ha	756,8	761,7	761,5

Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska (cd.)

Table I. Major data on state, threat and environmental protection (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
w % powierzchni województwa in % of the voivodship area	64,6	65,0	65,0
na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	6040,7	6104,4	6133,3
Parki narodowe (stan w dniu 31 grudnia) National parks (as of 31st December)			
liczba obiektów number of objects	1	1	1
w ha in ha	7626,5	7626,5	7626,5
Rezerваты przyrody^a (stan w dniu 31 grudnia) Nature reserves ^a (as of 31st December)			
w ha in ha	3811,4	3794,1	3794,1
Parki krajobrazowe^{ab} (stan w dniu 31 grudnia) Landscape parks ^{ab} (as of 31st December)			
liczba obiektów number of objects	9	9	9
w ha in ha	123677	123623,8	123623,8
Obszary chronionego krajobrazu^b (stan w dniu 31 grudnia) Protected landscape areas ^b (as of 31st December)			
liczba obiektów number of objects	20	21	21
w ha in ha	621041,1	625521,7	625521,7
Lasy ochronne Protective forests			
w ha in ha	157240	157164	157098
w % powierzchni lasów województwa in % of forest area	47,4	47,3	47,3
Pomniki przyrody Monuments of nature	715	723	719
Powierzchnia objęta zabiegami pielęgnacyjnymi Tending area			
w ha in ha	10020	10617	10307
Pozyskanie drewna w dam³ (grubizna) Removals in dam ³ (timber)	1340,4	1374,5	1423,2
Ważniejsze zwierzęta łowne (stan w dniu 10 III) Important game species (as of 10th March)			
łośie moose	299	336	413
daniele fallow deer	270	282	287
Zadrzewienia w tys. szt. Trees and shrubs outside the forest in thousand heads			
sadzenie drzew plantings of trees	38,3	10,6	11,0
sadzenie krzewów plantings of bushes	4,9	25,9	17,1

a Bez otuliny. b Bez rezerwatów i pozostałych form przyrody.

a Excluding protection zones. b Excluding nature reserves and other forms of nature.

Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska (cd.)

Table I. Major data on state, threat and environmental protection (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Odpady Waste			
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. ton: Waste (excluding municipal waste) in thousand tonnes			
wytworzone w ciągu roku ^a generated during the year ^a	7035,7	4340	5026,0
poddane odzyskowi recovered	2132,0	575,1	1291,8
unieszkodliwione disposed	2046,00	2219,8	1893,8
w tym składowane w obiektach własnych of which landfilled on own facilities	1873,6	1827,4	1877,3
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b), stan w końcu roku w tys. ton Waste landfilled (accumulated ^b), as of the end of the year in thousand tonnes	60473,8	61431,0	64664,7
Powierzchnia terenów składowania odpadów w ha: Area of waste landfill sites in ha:			
niezrekultywowana (stan w końcu roku) non-reclaimed area (as of the end of the year)	296,4	295,7	307,7
zrekultywowana w ciągu roku reclaimed area during the year	-	-	4,0
Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska Economic aspects of environmental protection			
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące ochronie środowiska: Outlays on fixed assets (current prices) for environmental protection:			
w tys. zł in thousand PLN	203503,8	120528,5	286234,7
w tym: of which:			
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of water	64922,9	59057,7	172463,8
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	71385,6	36493,3	26087,3
gospodarka odpadami waste management	52970,7	5027,3	8924,7
ochrona gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych protection of soil, protection of groundwater and surface water	901,9	357,7	-
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej: Outlays on fixed assets (current prices) for water management			
w tys. zł in thousand PLN	18992,6	41214,8	74422,2
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	15929,2	18237,1	31843,3
zbiorniki i stopnie wodne water reservoirs and falls	299,7	199,0	5312,0
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich regulation and management of rivers and mountain streams	130,6	1341,1	-
obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp flood embankments and pump stations	1228,1	19672,6	37080,0
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska: Tangible effects of investments in environmental protection:			
przepustowość oczyszczalni ścieków w m ³ /dobę capacity of wastewater treatment plants in m ³ /24 h	30	400	20

a We własnym zakresie przez wytwórcę. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.
a By waste producer on its own. b On own landfills (heaps, settling ponds).

Tablica I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska (dok.)

Table I. Major data on state, threat and environmental protection (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
biologicznych biological	30	400	20
sieć kanalizacyjna (w km) odprowadzająca: sewage network (in km) discharging	88,4	79,2	164,1
ścieki wastewater	75,1	67,5	156,5
wody opadowe precipitation water	13,3	11,7	7,6
zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń w tonach na rok: capacity of installed pollution reduction equipment and installations in tonnes per year:			
pyłowych particulates	38	2389	1
gazowych gaseous	84	5600	-
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej: Tangible effects of water management investments:			
wydajność ujęć wodnych ^a w m ³ /dobę water intakes' efficiency ^a in m ³ /24 h	1010	2792	2750
uzdatnianie wody w m ³ /dobę water treatment in m ³ /24 h	60	-	-
sieć wodociągowa w km water supply network in km	60	70,6	112,5
pojemność zbiorników wodnych w m ³ water reservoirs' capacity in m ³	1000	-	-
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich w km regulation and management of rivers and mountain streams in km	-	0,1	-

a Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Excluding water intakes in power generating plants.

Tablica II. Ochrona środowiska w województwie na tle kraju w 2018 r.

Table II. Environmental protection against the background of Poland in 2018

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Świętokrzyskie	Polska=100 Poland
Wykorzystanie i ochrona zasobów powierzchni ziemi Use and protection of land and soil			
Powierzchnia ogólna^a w tys. ha (stan w dniu 1 I 2019) Total area^a (as of 1 I 2019)	31269,6	1171,1	3,7
w tym: of which:			
użytki rolne agricultural land	18759,8	758,0	4,0
grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewione forest land as well as woody and bushy land	9533,6	337,7	3,5
grunty pod wodami lands under waters	658,2	8,8	1,3
grunty zabudowane i zurbanizowane built-up and urbanised areas	1735,2	56,7	3,3
Użytki rolne wyłączone na cele nierolnicze w ha Agricultural land designated for non-agricultural purposes	3055	35	1,1
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania w ha (stan w dniu 31 XII) Devastated and degraded land requiring reclamation and management, as well as reclaimed and managed land in ha (as of 31 XII)	61863	3723	6,0
Powierzchnia gruntów ugorowanych na użytkach rolnych Area of set aside land within agricultural land			
w tys. ha in thousand ha	179,9	12,7	7,1
w % powierzchni użytków rolnych in % of agricultural land area	1,1	2,4	x
Pożary w ha Fires in ha			
upraw rolnych, łąk i rżysk of agricultural crops, meadows, stubbles	4371	76	1,7
nieużytków of wasteland	8553	838	9,8
Zużycie nawozów mineralnych (w czystym składniku) na 1 ha użytków rolnych w kg Consumption of mineral fertilisers (in pure ingredient) per 1 ha of agricultural land in kg	141,6	106,0	x
Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód Use, pollution and protection of waters			
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³ Consumption of water for needs the national economy and population in hm ³	9434,6	1523,2	16,1
przemysł industry	6812,3	1417,5	20,8
rolnictwo i leśnictwo ^b agriculture and forestry ^b	956,4	61,6	6,4
eksploatacja sieci wodociągowej ^c exploitation of water supply network ^c	1665,8	44,1	2,6
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into the waters or into the ground in hm ³	8200,4	1487,4	18,1
w tym wody chłodnicze (umownie czyste) of which cooling water (conventionally clean)	6008,8	1407,2	23,4
ścieki wymagające oczyszczania wastewater requiring treatment	2191,6	80,2	3,7

a Według ewidencji geodezyjnej. b Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. c Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a By geodesic files. b Water consumed for irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fishponds. c Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

Tablica II. Ochrona środowiska w województwie na tle kraju w 2018 r. (cd.)

Table II. Environmental protection against the background of Poland in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Świętokrzyskie	Polska=100 Poland
w tym oczyszczane w % wymagających oczyszczenia of which treated in % requiring treatment	95,2	82,3	x
ścieki oczyszczane w hm ³ treated wastewater in hm ³	2085,3	66,0	3,2
w tym: of which:			
mechanicznie mechanically	481,7	19,4	4,0
biologicznie biologically	353,8	17,5	4,9
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	1158,9	28,9	2,5
ścieki nieoczyszczone untreated wastewater	106,3	14,2	13,4
w tym odprowadzane siecią kanalizacyjną of which discharged through sewage network	1,6	–	x
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w tys. Population using sewage treatment plants in thousand	28410,6	798,4	2,8
w % ludności ogółem in % of the total population	74,0	64,3	x
Zanieczyszczenie i ochrona powietrza Pollution and protection of air			
Emisja z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. ton Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thousand t:			
pyłów particulates	31,8	1,8	5,7
gazów (bez dwutlenku węgla) gaseous (excluding carbon dioxide)	1299,5	70,1	5,4
w tym dwutlenku siarki of which sulphur dioxide	217,3	14,2	6,5
Zanieczyszczenia z zakładów szczególnie uciążliwych zatrzymane w urządzeniach do redukcji w tys. ton: Pollutants from plants of significant nuisance to air quality retained in pollutant reduction systems in thousand tonnes:			
pyłowe particulates	19411,1	1759,0	9,1
gazowe gaseous	2601,6	94,1	3,6
Zanieczyszczenia z zakładów szczególnie uciążliwych zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % wytworzonych: Pollutants from plants of significant nuisance to air quality retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced			
pyłowe particulates	99,8	99,9	x
gazowe (bez CO ₂) gaseous (excluding carbon dioxide)	66,7	57,3	x
Ochrona przyrody^a i lasy Environmental protection^a, forests			
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w tys. ha (stan w dniu 31 grudnia) Area of special nature value under legal protection in thousand ha (as of 31st December)	10176	761,5	7,5
w % powierzchni ogółem in % of total area	32,6	65	x

d Łącznie z tą częścią obszaru sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.
d Including the part of Natura 2000 sites which is located within the legally protected areas.

Tablica II. Ochrona środowiska w województwie na tle kraju w 2018 r. (cd.)

Table II. Environmental protection against the background of Poland in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Świętokrzyskie	Polska=100 Poland
Parki narodowe w tys. ha National parks in thousand ha	315,1	7,6	2,4
Rezerваты przyrody w tys. ha Nature reserves in thousand ha	169,6	3,8	2,2
Parki krajobrazowe ^a w tys. ha ^d Landscape parks ^a in thousand ha	2611,5	123,6	4,8
Obszary chronionego krajobrazu ^a w tys. ha Protected landscape area ^a	7092,5	625,5	8,8
Użytki ekologiczne w tys. ha Ecological areas in thousand ha	54,8	0,8	1,4
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w tys. ha Landscape-nature complexes in thousand ha	118,9	0,1	0,1
Stanowiska dokumentacyjne w ha Documentation sites in ha	957,0	28,7	3,0
Pomniki przyrody – obiekty w sztukach (stan w dniu 31 grudnia) Monuments of nature -objects in heads (as of 31st December)	35020	719	2,1
Parki spacerowo-wypoczynkowe (stan w dniu 31 grudnia) Strolling-recreational parks (as of 31st December)			
w szt. in numbers	2839	63	2,2
w tys. ha in thousand hectares	24,0	0,4	1,6
Zieleńce (stan w dniu 31 grudnia) Lawns (as of 31st December)			
w szt. in numbers	18349	280	1,5
w tys. ha in thousand hectares	11,4	0,1	1,3
Odpady Waste			
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w ciągu roku: Waste (excluding municipal waste) generated during the year			
na 1 km ² w tonach per 1 km ² in tonnes	368,9	429,2	116,3
w tym w % odpadów wytworzonych: of which in % of waste generated			
poddane odzyskowi ^b recovered ^b	20,2	25,7	x
unieszkodliwione ^b disposed ^b	20,6	37,7	x
w tym składowane w obiektach własnych of which landfilled on own facilities	16,5	37,4	x
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c), stan w końcu roku) na 1 km ² w tys. tonach Waste landfilled (accumulated ^c), as of the end of the year per 1 km ² in thousand tonnes	5,6	5,5	98,1
Powierzchnia terenów składowania odpadów w ha: Area of waste landfill sites in ha:			
niezrekultywowana (stan w końcu roku) non-reclaimed area (as of the end of the year)	8285,5	307,7	3,7
zrekultywowana w ciągu roku reclaimed area during the year	4,1	4,0	97,6

a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas. b Excluding municipal waste. c On own landfills (heaps, settling ponds).

Tablica II. Ochrona środowiska w województwie na tle kraju w 2018 r. (cd.)

Table II. Environmental protection against the background of Poland in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Świętokrzyskie	Polska=100 Poland
Odpady komunalne zebrane: Municipal waste collected:			
na 1 mieszkańca w kg per capita in kg	325,0	201,0	61,8
w tysiącach ton in thousand tonnes	12485,4	250,1	2,0
Nieczystości ciekłe ^a wywiezione w dam ³ Liquid waste ^a removed in dam ³	26825,1	1036,4	3,9
Odpady komunalne zebrane przeznaczone do (w %): Municipal waste collected designated for (in %):			
przekształcenia termicznego incineration	24,1	9,2	x
recyklingu recycling	26,2	25,7	x
kompostowania lub fermentacji composting or fermentation	8,1	2,7	x
składowania landfilling	41,6	62,4	x
Nakłady na środki trwałe i efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej Outlays on fixed assets and tangible effects of environmental protection and water management investments			
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w tys. zł Outlays on fixed assets for environmental protection (current prices) in thousand PLN	10392119,5	286234,7	2,8
w tym na: of which on:			
gospodarkę ściekową i ochronę wód wastewater management and protection of water	5435203,7	172463,8	3,2
w tym na: of which on:			
oczyszczanie ścieków wastewater treatment	1331921,7	39130,5	2,9
w tym komunalnych of which municipal	1004358,3	27777,2	2,8
sieć kanalizacyjną odprowadzającą sewage network discharging	4060716,0	130896,3	3,2
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	2941939,5	26087,3	0,9
w tym na: of which on			
zapobieganie zanieczyszczeniom ^b preventing pollution ^b	1474586,7	21590,6	1,5
w tym na nowe techniki i technologie spalania paliw of which new fuel combustion technologies and techniques	507406,9	19182,1	3,8
gospodarkę odpadami waste management	713879,8	8924,7	1,3
w tym na: of which on:			
zbieranie odpadów i ich transport waste collection and transport	255779,1	8055,7	3,1
ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	140652,6	5036,1	3,6
w tym ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk of which protection and reconstruction of species and habitats	61361,8	4931,5	8,0

a Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych. b Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

a Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater. b Through modification of technological processes and the increase in efficiency of energy use.

Tablica II. Ochrona środowiska w województwie na tle kraju w 2018 r. (dok.)

Table II. Environmental protection against the background of Poland in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Świętokrzyskie	Polska=100 Poland
zmniejszanie hałasu i wibracji noise and vibration reduction	100721,9	19,2	0,0
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w tys. zł Outlays on fixed assets for water management (current prices) in thousand PLN	2467926,1	74422,2	3,0
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	1351393,6	31843,3	2,4
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	426874,6	186,9	0,0
zbiorniki i stopnie wodne water reservoirs and falls	481671,8	5312,0	1,1
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich regulation and management of rivers and mountain streams	114361,7	-	-
obwałowania przeciwpowodziowe flood embankments	88266,9	33534,0	38,0
stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych pump stations behind embankments and in depression areas	5357,5	3546,0	66,2
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska: Tangible effects of investments in environmental protection:			
przepustowość oczyszczalni ścieków w m ³ / dobę capacity of wastewater treatment plants in m ³ /24 h	56949	20	0,0
w tym biologicznych of which biological	29722	20	0,1
przepustowość indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w m ³ / dobę capacity of independent wastewater treatment facilities in m ³ /24 h	13385	1696	12,7
sieć kanalizacyjna (w km) odprowadzająca: sewage network (in km) discharging			
ścieki wastewater	3712,1	156,5	4,2
wody opadowe precipitation water	605,2	7,6	1,3
zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji w zakresie: capacity of installed and installations in thousand tonnes/year:			
redukcji zanieczyszczeń w tonach/rok: pollution reduction equipment in tonnes /year			
pyłowych particulates	4593	1	0,0
gazowych gaseous	56147	-	-
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej: Tangible effects of water management investments:			
w tym: of which:			
wydajność ujęć wodnych w m ³ /dobę water intakes' efficiency in m ³ /24 h	55334	2750	5,0
sieć wodociągowa w km water supply network in km	3197	112,5	3,5

**Tablica 1. Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 1. Geodesic status, directions and changes of voivodship land use
As of 1st January

Wyszczególnienie Specification	2017		2018		2019		
	ogółem total	na 1 miesz- kańca ^a per capita ^a	ogółem total	na 1 miesz- kańca ^a per capita ^a	ogółem total	na 1 miesz- kańca ^a per capita ^a	przyrost (+)/ubytek (-)w ha w stosunku do 2018 r. increase(+)/ decrease (-) in ha in relation to 2018
			w ha in ha				
Powierzchnia ogólna Total area	1171050	0,93	1171050	0,94	1171050	0,94	-
w tym: of which:							
Użytki rolne Agricultural land	755360	0,60	756773	0,61	758029	0,61	1256
w tym: of which:							
grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwale arable land, orchards, permanent meadows and pastures	708795	0,57	707938	0,57	705921	0,57	-2017
grunty rolne zabudowane agricultural built-up areas	30049	0,02	30030	0,02	30246	0,02	216
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	341142	0,27	339306	0,27	337659	0,27	-1647
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	55921	0,04	56306	0,05	56677	0,05	371
w tym: of which:							
tereny mieszkaniowe residential areas	9217	0,01	9375	0,01	9497	0,01	122
tereny przemysłowe industrial areas	3977	0,00	3987	0,00	4017	0,00	30
tereny rekreacji i wypoczynku recreational areas	1576	0,00	1575	0,00	1580	0,00	5
tereny komunikacyjne transport areas	33179	0,03	33321	0,03	33432	0,03	111
użytki kopalne minerals	2358	0,00	2372	0,00	2400	0,00	28
Grunty pod wodami Lands under waters	8663	0,01	8486	0,01	8780	0,01	294
Nieużytki Wasteland	8486	0,01	8465	0,01	8436	0,01	-29

a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2016, 2017 i 2018.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31st December for 2016, 2017 and 2018, respectively.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna województwa według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 2. Geodesic area of voivodship by land use
As of 1st January

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
	w ha in ha		
Ogółem Total	1171050	1171050	1171050
Użytki rolne Agricultural land	755360	756773	758029
grunty orne arable land	537854	537223	535641
sady orchards	34028	33935	33821
łąki trwałe permanent meadows	94022	93986	93803
pastwiska trwałe permanent pastures	42891	42794	42656
grunty rolne zabudowane built-up agricultural land	30049	30030	30246
grunty pod stawami lands under ponds	4152	4162	4171
grunty pod rowami lands under ditches	3575	3457	3444
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone Forest land as well as woody and bushy land	341142	339306	337659
w tym lasy of which forests	335770	336315	336772
Grunty pod wodami Lands under waters	8663	8737	8780
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	55921	56306	56677
Użytki ekologiczne Ecological arable land	365	365	377
Tereny różne Miscellaneous land	1113	1098	1092
Nie użytki Wasteland	8486	8465	8436

Uwaga: Dane według nowej ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454).

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Note: Data of new land file (O. J. 2001, No. 38, item 454).

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

**Tablica 3. Powierzchnia geodezyjna terenów miejskich i wiejskich
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 3. Geodesic area of urban and rural areas
As of 1st January

Wyszczególnienie Specification	2017	2018	2019
Ogółem w ha Total in ha	1171050	1171050	1171050
na 1 mieszkańca ^a w ha per capita ^a in ha	0,93	0,94	0,94
Tereny miejskie w ha Urban areas in ha	67797	70807	77534
na 1 mieszkańca ^a w ha per capita ^a in ha	0,05	0,06	0,06
% z ogółem in % of total	5,8	6,0	6,6
Tereny wiejskie w ha Rural areas in ha	1103253	1100243	1093516
na 1 mieszkańca ^a w ha per capita ^a in ha	0,88	0,88	0,88
% z ogółem in % of total	94,2	94,0	93,4
Ludność ^a na 1 km ² Population ^a per km ²	107	107	106

^a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2016, 2017 i 2018.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31st December for 2016, 2017 and 2018, respectively.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Tablica 4. Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej

Table 4. Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w ha in ha		
Ogółem Total	119	94	105
z tego grunty: of which land:			
rolne agricultural	98	77	71
leśne forest	21	17	34
Kierunki wyłączenia Directions of designation			
tereny: areas:			
komunikacyjne transport	2	1	2
osiedlowe residential	53	38	45
przemysłowe industrial	9	10	12
użytki kopalne minerals	11	6	21
zbiorniki wodne reservoirs	–	3	–
inne other	44	36	26

Źródło: dane o wyłączonych gruntach rolnych – Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntach leśnych – Ministerstwa Środowiska.

Source: data on designated agricultural land – of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – of the Ministry of Environment.

Tablica 5. Grunty rolne wyłączone z produkcji rolniczej

Table 5. Agricultural land designated for non-agricultural purposes

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w ha in ha		
Grunty rolne wyłączone ogółem^a Agricultural land designated in total^a	98	77	71
Użytki rolne według klas bonitacji Agricultural land by quality class	25	33	35
mineralne razem mineral in total	22	32	31
I-II	5	6	5
III	10	14	13
IV	7	12	13
organiczne razem organic in total	3	1	4
Inne grunty Miscellaneous land	73	44	36

a W trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a In accordance with the legal regulations on the protection of agricultural land.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

Tablica 6. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrehabilitowane i zagospodarowane

Table 6. Devastated and degraded land requiring reclamation and management, as well as reclaimed and managed land

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w ha in ha		
Grunty wymagające rekultywacji ogółem^a Land requiring reclamation in total^a	3692	3699	3723
zdewastowane devastated	3662	3667	3688
zdegradowane degraded	30	32	35
Grunty w ciągu roku Land during the year			
zrehabilitowane ogółem reclaimed in total	24	54	34
w tym na cele: of which designated for:			
rolnicze agricultural purposes	4	25	20
leśne forest purposes	20	23	13
zagospodarowane ogółem managed in total	12	22	6
w tym na cele: of which designated for:			
rolnicze agricultural purposes	–	22	2
leśne forest purposes	–	–	4

a Stan w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a As of 31st December.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

Tablica 7. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych (w czystym składniku)

Table 7. Consumption of mineral and lime fertilisers (in pure ingredient)

Wyszczególnienie Specification	2015/2016	2016/2017	2017/2018
W tonach In tonnes			
Nawozy mineralne (NPK) Mineral fertilisers (NPK)	47434	56060	49914
azotowe (N) nitric (N)	23945	31094	26424
fosforowe (P ₂ O ₅) phosphoric (P ₂ O ₅)	9271	9778	9328
potasowe (K ₂ O) potassium (K ₂ O)	14218	15188	14162
Nawozy wapniowe (CaO) Lime fertilisers (CaO)	10459	13782	16885
Na 1 ha użytków rolnych w kg Per 1 ha of agricultural land in kg			
Nawozy mineralne (NPK) Mineral fertilisers (NPK)	96,6	115,3	106,0
azotowe (N) nitric (N)	48,8	63,9	56,1
fosforowe (P ₂ O ₅) phosphoric (P ₂ O ₅)	18,9	20,1	19,8
potasowe (K ₂ O) potassium (K ₂ O)	29,0	31,2	30,1
Nawozy wapniowe (CaO) Lime fertilisers (CaO)	21,3	28,3	35,9

Tablica 8. Zasobność gleb w przyswajalne makroelementy w latach 2015-2018

Table 8. Soil resources of absorbable macro-elements in 2015-2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba przebadanych próbek w szt. Number of samples examined	Zasobność gleb Soil richness				
		bardzo niska very low	niska low	średnia average	wysoka high	bardzo wysoka very high
		w % badanych próbek in % of samples surveyed				
Fosfor Phosphor	26403	12	25	22	14	27
Potas Potassium	26403	14	27	30	13	16
Magnez Magnesium	26403	7	16	25	21	31

Źródło: dane Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

Source: data of the National Chemistry-Agriculture Station.

Tablica 9. Pożary^a upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków

Table 9. Fires^a of agricultural crops, meadows, stubbles and wasteland

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Liczba pożarów Number of fires			
upraw rolnych, łąk, rżysk of agricultural crops, meadows, stubbles	161	225	121
nieużytków of wasteland	1534	2093	1717
Powierzchnia pożarów w ha Area of fires in ha			
upraw rolnych, łąk, rżysk of agricultural crops, meadows, stubbles	88	171	76
nieużytków of wasteland	685	1145	838

^a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

^a Resulting from the burning down of plant remains.

Source: data of the National Headquarters of the State Fire Services.

Tablica 10. Ekologiczne gospodarstwa rolne

Table 10. Organic farms

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Gospodarstwa Farms	834	740	680
z certyfikatem certified	707	614	575
w okresie przestawiania under conversion	127	126	105
Powierzchnia użytków rolnych w ha Agricultural area in ha	10739	9970	9087
z certyfikatem certified	9341	8343	7618
w okresie przestawiania under conversion	1398	1627	1469

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality Inspection.

Tablica 11. Temperatura powietrza^a według miesięcy

Table 11. Air temperature^a by months

Wyszczególnienie Specification	Średnia temperatura w °C Average temperature in °C		
	2016	2017	2018
Styczeń January	-3,1	-6,1	0,3
Luty February	3,1	-1,2	-4,0
Marzec March	3,6	5,1	-0,2

^a Stacja meteorologiczna w Kielcach.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Meteorological station in Kielce.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Tablica 11. Temperatura powietrza^a według miesięcy (dok.)Table 11. Air temperature^a by months (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Średnia temperatura w °C Average temperature in °C		
	2016	2017	2018
Kwiecień April	8,5	6,7	13,0
Maj May	14,3	6,7	16,8
Czerwiec June	18,5	17,9	18,3
Lipiec July	18,9	18,4	19,6
Sierpień August	17,4	19,4	19,7
Wrzesień September	15,0	13,5	14,8
Październik October	7,1	9,2	9,7
Listopad November	2,8	3,7	3,9
Grudzień December	-0,1	1,3	0,6

a Stacja meteorologiczna w Kielcach.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.
a Meteorological station in Kielce.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Tablica 12. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru

Table 12. Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w hm ³ in hm ³		
Ogółem Total	1431,7	1418,1	1539,8
na 1 km ² w dam ³ per 1 km ² in dam ³	122,2	121,1	131,5
Na cele: For purposes of:			
produkcyjne ^a production ^a	1308,5	1298,0	1419,0
wody powierzchniowe surface water	1301,6	1290,9	1411,7
wody podziemne underground water	6,1	6,2	6,4
nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełnień stawów rybnych irrigation in agriculture and forestry and filling and completing fishponds	65,5	62,7	61,6
eksploatacji sieci wodociągowej ^b exploitation of water supply network ^b	57,6	57,4	59,2
wody powierzchniowe surface water	1,3	1,1	1,4
wody podziemne underground water	56,4	56,2	57,8

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt oraz zakładów zajmujących się produkcją roślinną), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming and crop production plants), forestry, hunting and fishing. b And filling and completing fishponds. b Water withdrawal by intakes, before entering the water supply network.

Tablica 13. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności

Table 13. Consumption of water for needs of the national economy and population

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w hm ³ in hm ³		
Ogółem Total	1416,8	1401,7	1523,2
Przemysł Industry	1307,0	1296,3	1417,5
Rolnictwo i leśnictwo ^a Agriculture and forestry ^a	65,5	62,7	61,6
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b Exploitation of water supply network ^b	44,3	62,7	44,1

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumed for irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fishponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

Tablica 14. Bilans gospodarowania wodą w przemyśle

Table 14. Balance of water management in industry

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w hm ³ in hm ³		
Przychód wody Income of water	1311,4	1300,9	1421,9
z ujęć własnych from own intakes	1308,5	1298,0	1419
wody powierzchniowe surface waters	1301,6	1290,9	1411,7
wody podziemne underground waters	6,1	6,2	6,4
z odwadnienia zakładów górniczych oraz obiektów budowanych from mine drainage and building constructions	0,8	0,9	0,9
z zakupu od innych jednostek from purchase from other entities	2,9	2,9	2,9
Rozchód wody Outcome of water	1311,4	1300,9	1421,9
zużycie na potrzeby zakładów consumption for plants needs	1307,0	1296,3	1417,5
w tym do produkcji of which for production	1305,9	1295,2	1416,3
w tym z sieci wodociągowej of which from water supply network	0,3	0,3	0,3
sprzedaż sale	3,8	4,0	3,8
straty w sieci losses in network	0,6	0,6	0,6

Tablica 15. Nawadniane użytki rolne i grunty leśne oraz napełniane stawy rybne^aTable 15. Irrigated agricultural land and forest land and filled fishponds^a

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne ^b w ha Irrigated agricultural land and forest land ^b in ha	–	–	–
Napełniane stawy rybne ^c w ha Filled fishponds ^c in ha	2555	2543	2560
Pobór wody ^d w dam ³ Water withdrawal ^d in dam ³	65481	62733	61562
do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych for irrigation of agricultural land and forest land	–	–	–
na 1 ha per 1 ha	–	–	–
do napełniania stawów rybnych or filling fishponds	65481	62733	61562
na 1 ha per 1 ha	25,6	24,7	24,0

a Dane szacunkowe. b Obiekty o powierzchni co najmniej 20 ha. c Obiekty o powierzchni co najmniej 10 ha. d Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Estimated data. b Objects with the area of at least 20 ha. c Objects with the area of at least 10 ha. d Including withdrawal of wastewater for irrigation.

Tablica 16. Gospodarowanie wodą w zakładach według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.

Table 16. Water management in plants by Polish Classification of Activities in 2018

Wyszczególnienie Specification	Przychód wody Income of water					Rozchód wody Outcome of water	
	Ogółem Total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupu from purchase	zużycie na potrzeby zakładu consumption for plant's needs	sprzedaż sale
		razem total	w tym of which				
			po- wierz- niowych surface	podziem- nych undergro- und			
w hm ³ in hm ³							
Ogółem Total	1421,9	1419,0	1411,7	6,4	2,9	1417,5	3,8
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	2,5	0,6	0,1	0,2	1,9	2,5	-
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	5,9	5,4	0,9	3,9	0,5	4,9	0,5
w tym: of which:							
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	1,4	1,3	-	1,3	0,1	1,4	-
produkcja napojów manufacture of beverages	0,2	0,2	-	0,2	-	0,2	-
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of wood and cork, except furniture; manufacture of straw products and weaving materials	0,0	0,0	-	0,0	-	0,0	0,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	2,3	1,9	0,1	1,1	0,4	1,9	0,4
produkcja metalowych wyrobów gotowych z wy- łączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	0,3	0,3	-	0,3	0,0	0,2	0,0
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie- sklasyfikowana manufacture of machinery and equipment n.e.c.	0,5	0,5	-	0,5	-	0,1	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektrycz- ną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1411,2	1411,0	1410,4	0,6	0,2	1408,8	2,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpa- dami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	1,3	1,3	0,4	0,9	-	0,4	0,8
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,0	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	0,5	0,4	-	0,4	0,2	0,5	0,8
Pozostałe sekcje Other sections	0,4	0,4	-	0,4	0,0	0,3	0,0

**Tablica 17. Oczyszczalnie ścieków
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 17. Wastewater treatment plants
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Przemysłowe Industrial			
Ogółem Total	40	47	38
mechaniczne mechanical	21	21	14
chemiczne chemical	3	3	2
biologiczne biological	15	22	21
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	1	1	1
Komunalne Municipal			
Ogółem Total	111	111	111
mechaniczne mechanical	-	-	-
chemiczne chemical	x	x	x
biologiczne biological	78	75	76
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	33	36	35

**Tablica 18. Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 18. Wastewater treatment plants servicing cities
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta Wastewater treatment plants servicing cities	20	21	36
mechaniczne mechanical	-	-	-
biologiczne biological	9	9	17
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	11	12	19
Ludność w miastach obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków ^a w tys. Population of cities connected to wastewater plants ^a in thousand	533,3	534,7	530,7
w % ogólnej liczby ludności w miastach in % of total population in cities	95,5	96,1	95,3
w tym: of which:			
mechaniczne mechanical	-	-	-
biologiczne biological	53,9	54,0	58,0
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	479,4	480,6	472,7

a Na podstawie szacunków.
a Estimated data.

Tablica 19. Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków w 2018 r.

Table 19. Cities served by wastewater treatment plants in 2018

Wyszczególnienie Specification	Miasta (stan w dniu 31 grudnia) Cities (As of 31st December)						Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta Wastewater treatment plants servicing cities			
	ogółem total	w tym obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków of which served by wastewater treatment plants				nie obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków not served by wastewater treatment plants	razem total	typu type		
		razem total	typu type					mechanicznego mechanical	biologicznego biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal
			mechanicznego mechanical	biologicznego biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal					
Ogółem Total	36	36	-	17	19	-	23	-	11	12
o liczbie ludności: with the number of population:										
poniżej 2000 below 2000	7	7	-	5	2	-	2	-	2	-
2000 – 4999	12	12	-	8	4	-	8	-	6	2
5000 – 9999	6	6	-	3	3	-	5	-	2	3
10000 – 19999	6	6	-	1	5	-	4	-	1	3
20000 – 49999	3	3	-	-	3	-	3	-	-	3
50000 – 99999	1	1	-	-	1	-	1	-	-	1
100000 – i więcej 100000 and more	1	1	-	-	1	-	1	-	1	-

**Tablica 20. Zakłady^a odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 20. Plants^a discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Ogółem Total	71	72	73
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczenia Discharging wastewater directly into the waters or into the ground requiring treatment	36	34	34
wyposażone w oczyszczalnie ścieków possessing wastewater treatment plants	29	29	28
o wystarczającej przepustowości with sufficient capacity	25	23	23
o niewystarczającej przepustowości with insufficient capacity	4	6	5
bez oczyszczalni ścieków not possessing wastewater treatment plants	7	5	6
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków) Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)	35	38	39

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

Tablica 21. Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczyszczane

Table 21. Treated and untreated industrial wastewater

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w hm ³ in hm ³		
Ścieki odprowadzone ogółem ^a Total wastewater discharged ^a	1344,0	1333,3	1454,6
Bezpośrednio do wód lub do ziemi Directly into the waters or into the ground	1342,3	1331,4	1452,8
w tym wody chłodnicze (umownie czyste) of which cooling water (conventionally clean)	1297,5	1286,3	1407,2
Ścieki wymagające oczyszczenia Wastewater requiring treatment	44,8	45,1	45,6
oczyszczane treated	28,0	29,6	31,4
mechanicznie mechanical	17,7	17,0	19,4
chemicznie chemical	0,4	0,4	0,2
biologicznie biological	9,9	12,2	11,8
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	0,0	0,0	0,0
nieoczyszczane untreated	16,8	15,4	14,2

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions – data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

Tablica 22. Ścieki przemysłowe według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.

Table 22. Industrial wastewater by Polish Classification of Activities in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ścieki odprowadzone ^a Wastewater discharged ^a						
	ogółem total	bezpośrednio do wód lub do ziemi directly into the waters or into the ground		do sieci kanalizacyjnej to the sewage network	w tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi of which wastewater requiring treatment discharged directly into the waters or into the ground		
		razem total	w tym wody chłodnicze of which cooling water		razem total	oczyszczane treated	nieoczyszczane untreated
	w hm ³ in hm ³						
Ogółem Total	1454,6	1452,8	1407,2	1,9	45,6	31,4	14,2
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	12,8	12,8	–	0,0	12,8	12,8	–
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	22,3	21,1	0,3	1,2	20,8	16,3	4,5

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions – data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

Tablica 22. Ścieki przemysłowe według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r. (dok.)

Table 22. Industrial wastewater by Polish Classification of Activities in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ścieki odprowadzone ^a Wastewater discharged ^a							
	ogółem total	bezpośrednio do wód lub do ziemi directly into the waters or into the ground		do sieci kanalizacyjnej to the sewage network	w tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi of which wastewater requiring treatment discharged directly into the waters or into the ground			
		razem total	w tym wody chłodnicze of which cooling water		razem total	oczyszczone treated	nieoczyszczone untreated	
	w hm ³ in hm ³							
w tym: of which:								
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	1,2	0,9	0,3	0,3	0,6	0,6	0,0	
produkcja napojów manufacture of beverages	0,0	0,0	–	0,0	0,0	0,0	–	
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of wood and cork, except furniture; manufacture of straw products and weaving materials	0,0	0,0	–	–	0,0	0,0	–	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	19,9	19,8	–	0,1	19,8	15,3	4,5	
produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	0,2	0,1	–	0,1	0,1	0,1	0,0	
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of machinery and equipment n.e.c.	0,5	–	–	0,5	–	–	–	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1409,0	1408,9	1406,9	0,1	2,0	1,9	0,1	
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	9,6	9,6	–	–	9,6	0,0	9,6	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	0,6	0,2	–	0,5	0,2	0,2	–	
Pozostałe sekcje Other sections	0,4	0,3	0,0	0,1	0,3	0,3	–	

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted water from mine drainage and building constructions – data include also cooling water used by power plants in tank cooling systems of turbine condensers.

Tablica 23. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru i powiatów w 2018 r.

Table 23. Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal and powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		Na cele For purposes of						
			produkcyjne ^a production ^a			nawodnień w rolnictwie i leśnic- twie oraz napełniania stawów rybnych nirrigation in agricult- ure and forestry and filling and completing fishponds	eksploatacji sieci wodociągowej ^b exploitation of water supply network ^b		
			razem total	w tym wody of which waters			razem total	wody waters	
				po- wierz- niowe surface	podziem- ne under- ground			powierz- niowe surface	podziemne under- ground
	w dam ³ in dam ³	na 1 km ² w dam ³ per 1 km ² in dam ³	w dam ³ in dam ³						
Województwo Voivodship	1539752	131,5	1419019	1411729	6351	61562	59171	1390	57780
Podregion (Subre- gion) kielecki	54297	10,8	4728	1075	3053	9936	39633	58	39575
Powiaty Powiats									
kielecki	15146	6,7	1351	–	751	540	13255	58	13197
konecki	3986	3,5	446	–	446	–	3540	–	3540
ostrowiecki	6692	10,8	1725	1075	650	–	4967	–	4967
skarżyski	3655	9,2	298	–	298	–	3357	–	3357
starachowicki	5534	10,6	127	–	127	–	5407	–	5407
Miasto na prawach powiatu City with powiat status									
Kielce	9888	90,2	781	–	781	–	9107	–	9107
Podregion (Subre- gion) sandomier- sko-jędrzejowski	1485454	222,4	1414291	1410654	3298	51626	19537	1332	182205
Powiaty Powiats									
buski	6709	6,9	91	–	91	4194	2424	553	1771
jędrzejowski	14052	11,2	531	142	389	10202	3319	141	3178
kazimierski	920	2,2	–	–	–	–	920	638	282
opatowski	2923	3,2	280	–	280	–	2643	–	2643
pińczowski	2596	4,2	573	–	422	–	2023	–	2023
sandomierski	4259	6,3	254	–	254	770	3235	–	3235
staszowski	1447893	1565,6	1411680	1410512	980	32888	3325	–	3325
włoszczowski	6203	6,8	882	–	882	3572	1749	–	1749

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt oraz zakładów zajmujących się produkcją roślinną), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming and crop production plants), forestry, hunting and fishing and filling and completing fishponds.

b Water withdrawal by intakes, before entering the water supply network.

Tablica 24. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów w 2018 r.

Table 24. Consumption of water for needs of the national economy and population by powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ^a Agriculture and forestry ^a	Eksploatacja sieci wodo- ciągowej ^b Exploitation of water sup- ply network ^b	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ^a Agriculture and forestry ^a	Eksploatacja sieci wodo- ciągowej ^b Exploitation of water sup- ply network ^b
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach ogółem in total percent		
Województwo Voivodship	1523,2	1417,5	61,6	44,1	93,1	4,0	2,9
Podregion (Subregion) kielecki	43,2	4,1	9,9	29,1	9,5	23,0	67,5
Powiaty Powiats							
kielecki	9,0	1,4	0,5	7,1	15,0	6,0	79,0
konecki	3,1	0,4	–	2,7	13,9	–	86,1
ostrowiecki	5,1	1,5	–	3,5	30,3	–	69,7
skarżyski	2,8	0,2	–	2,6	6,5	–	93,5
starachowicki	3,8	0,1	–	3,7	3,5	–	96,5
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kielce	10,0	0,5	–	9,5	4,6	–	95,4
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	1480,0	1413,4	51,6	15,0	95,5	3,5	1,0
Powiaty Powiats							
buski	7,4	0,2	4,2	2,9	3,3	56,9	39,8
jędrzejowski	12,8	0,5	10,2	2,1	4,1	79,5	16,5
kazimierski	0,8	–	–	0,8	0,0	–	100,0
opatowski	2,0	0,3	–	1,7	13,1	–	86,9
pińczowski	1,7	0,4	–	1,3	21,9	–	78,1
sandomierski	3,7	0,3	0,8	2,6	9,0	21,0	70,0
staszowski	1466,1	1410,8	32,9	2,3	97,6	2,3	0,2
włoszczowski	5,6	0,9	0,4	1,2	15,1	63,3	21,6

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumed for irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fishponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

Tablica 25. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów w 2018 r.

Table 25. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into the waters or into the ground by powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Oczyszczone Treated				
		razem total	mechanicznie mechanically	chemicznie ^a chemically ^a	biologicznie biologically	z podwyższonym usuwaniam biogenów with incre- ased biogene removal
Województwo Voivodship	80202	65984	19351	237	17545	28851
Podregion (Subregion) kielecki	64359	51674	13788	-	14077	23809
Powiaty Powiats						
kielecki	41264	28634	13226	-	13107	2301
konecki	1710	1709	-	-	726	983
ostrowiecki	3369	3340	451	-	170	2719
skarżyski	2270	2270	111	-	74	2085
starachowicki	3008	3008	-	-	-	3008
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Kielce	12738	12713	-	-	-	12713
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	15843	14310	5563	237	3468	5042
Powiaty Powiats						
buski	1870	1870	157	-	555	1158
jędrzejowski	1453	1092	5	-	516	571
kazimierski	293	293	-	-	16	277
opatowski	2091	2091	1860	-	287	350
pińczowski	1850	847	29	-	208	610
sandomierski	2835	2835	1192	-	471	1172
staszowski	3371	3202	1686	237	509	770
włoszczowski	1674	1674	634	-	906	134

a Dotyczy ścieków przemysłowych.
a Concerns industrial wastewater.

Tablica 25. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów w 2018 r. (dok.)

Table 25. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into the waters or into the ground by powiats in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Nieoczyszczone Untreated			Ścieki wymaga- jące oczysz- czenia wastewater requiring treat- ment	Ścieki nie oczyszczone wastewater untreated	Ludność korzystająca z oczyszczal- ni ścieków ^a w % ludności ogółem Population using waster- water treat- ment plants ^a in % of the total population
	razem total	odprowadzone discharged				
		z zakładów przemysto- wych from industrial plants	siecią kanaliza- cyjną sewerage network	w dam ³ in dam ³		
Województwo Voivodship	14218	14218	-	6,8	1,2	64,3
Podregion (Subregion) kielecki	12685	12685	-	12,8	2,5	74,9
Powiaty Powiats						
kielecki	12630	12630	-	18,4	5,6	55,9
konecki	1	1	-	1,5	0,0	61,1
ostrowiecki	29	29	-	5,5	0,0	72,6
skarżyski	-	-	-	5,7	-	81,7
starachowicki	-	-	-	5,7	-	81,5
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Kielce	25	25	-	116,2	0,2	96,7
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	1533	1533	-	2,4	0,2	47,4
Powiaty Powiats						
buski	-	-	-	1,9	-	57,0
jędrzejowski	361	361	-	1,2	0,3	36,7
kazimierski	-	-	-	0,7	-	33,8
opatowski	-	-	-	2,3	-	39,2
pińczowski	1003	1003	-	3,0	1,6	50,6
sandomierski	-	-	-	4,2	-	44,8
staszowski	169	169	-	3,6	0,2	60,6
włoszczowski	-	-	-	1,8	-	53,1

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków - na podstawie szacunków, ludność ogółem - na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants - based on estimates, total population - based on balances.

Tablica 26. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według powiatów w 2018 r.

Table 26. Characteristics of municipal wastewater treatment plants by powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba oczyszczalni Number of wastewater treatment plants			Wielkość oczyszczalni Size of wastewater treatment plant			Ścieki oczyszczane ^a w dam ³ Treated wastewater ^a in dam ³
	mechanicznych mechanical	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	mechanicznych mechanical	biologicznych biological	z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	
Województwo Voivodship	-	76	35	-	42608	161935	46208
Podregion (Subregion) kielecki	-	32	19	-	20224	123900	34494
Powiaty Powiats							
kielecki	-	23	6	-	14209	58440	18356
konecki	-	6	1	-	4595	4900	2126
ostrowiecki	-	2	2	-	1000	17000	4979
skarżyski	-	1	4	-	420	17460	3652
starachowicki	-	-	6	-	-	26100	5381
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kielce	-	-	-	-	-	-	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	-	44	16	-	22384	38035	11714
Powiaty Powiats							
buski	-	7	2	-	3449	4775	2280
jędrzejowski	-	9	1	-	3726	8620	2316
kazimierski	-	3	1	-	94	1900	503
opatowski	-	5	4	-	2086	3420	740
pińczowski	-	5	1	-	1290	6000	891
sandomierski	-	6	1	-	2859	7500	1907
staszowski	-	5	2	-	3820	5050	1829
włoszczowski	-	1	4	-	5060	770	1248

a łącznie z wodami opadowymi i dowożonymi do czyszczenia bez ścieków oczyszczanych na oczyszczalniach przemysłowych.
a Including rainwater and transported for cleaning without treated wastewater at industrial treatment plants.

Tablica 26. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według powiatów w 2018 r. (cd.)

Table 26. Characteristics of municipal wastewater treatment plants by powiats in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach ^a po oczyszczeniu Pollution loads in wastewater ^a after treatment				
	BZT ₅	ChZT	zawiesina suspension	azot ogólny total nitrogen	fosfor ogólny total phosphorus
	w kg/rok in kg/year				
Województwo Voivodship	271698	1860261	523062	338568	20747
Podregion (Subregion) kielecki	180845	1376998	355813	267108	16470
Powiaty Powiats					
kielecki	94877	781630	207673	118096	6918
konecki	14869	79270	20058	12186	1507
ostrowiecki	25868	159462	32290	29490	3849
skarżyski	18907	151707	24544	35342	1470
starachowicki	26324	204929	71248	71994	2726
Miasto na prawach powiatu City with powiat status					
Kielce	-	-	-	-	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	90853	483263	167249	71460	4277
Powiaty Powiats					
buski	19135	78842	42406	16635	925
jędrzejowski	18769	107659	27146	7304	837
kazimierski	3041	17180	6289	3641	112
opatowski	8055	42298	12613	6285	423
pińczowski	6379	34212	18030	7153	598
sandomierski	12053	63515	15740	9391	290
staszowski	13203	62202	31433	15623	475
włoszczowski	10218	77355	13592	5428	617

^a Łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe.
a Including municipal wastewater treated by industrial treatment plants.

Tablica 26. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według powiatów w 2018 r. (dok.)

Table 26. Characteristics of municipal wastewater treatment plants by powiats in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Osady wytworzone w ciągu roku Sewage sludge generated during the year							Osady nagromadzone ^b (stan w końcu roku) Sewage sludge accumulated ^b (as of end of year)
	Ogółem Total	w tym of which						
		stosowane w rolnictwie ^a applied in agriculture ^a	do rekultywacji terenów w tym gruntów na cele rolne in land reclamation including land for agricultural purposes	do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu in land reclamation including reclamation of land for agricultural purposes	prze-kształcone termicznie incinerated	magazynowane temporarily stored	inne other	
w tonach suchej masy in tonnes of dry solid								
Województwo Voivodship	14870	3572	589	651	3494	1684	4880	-
Podregion (Subregion) kielecki	14870	3572	589	651	3432	908	4388	-
Powiaty Powiats								
kielecki	9604	194	59	623	3095	553	517	-
konecki	468	-	-	-	336	-	132	-
ostrowiecki	1422	-	43	-	1	127	1251	-
skarżyski	987	-	-	-	-	-	740	-
starachowicki	1758	29	-	-	-	172	1557	-
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Kielce	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	5266	3378	530	28	62	776	492	-
Powiaty Powiats								
buski	948	936	6	-	-	6	-	-
jędrzejowski	1021	190	493	-	62	276	-	-
kazimierski	445	-	-	-	-	15	430	-
opatowski	121	-	-	28	-	87	6	-
pińczowski	322	307	-	-	-	-	15	-
sandomierski	1524	1408	15	-	-	60	41	-
staszowski	524	393	16	-	-	115	-	-
włoszczowski	361	144	-	-	-	217	-	-

a Rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

b Na składowiskach.

a Meaning cultivation of all crops marketed, including crops designed to produce fodder. b On landfill areas.

Tablica 27. Ocena jakości jednolitych części wód rzek w 2017 r.

Table 27. Assessment of uniform water river bodies in 2017

Rzeki Rivers	Punkt pomiarowo-kontrolny Measurement and control point	Stan/potencjał ekologiczny Ecological status/ potential	Stan chemiczny Chemical state	Stan JCW JCW condition	
Czarna Nida od Morawki do ujścia	Czarna Nida - Tokarnia	umiarkowany moderate	.	zły	bad
Czarna Nida od Stokowej do Pierzchnianki	Czarna Nida - Kaczyn	umiarkowany moderate	.	zły	bad
Wierna Rzeka od Kalisza do ujścia	Wierna Rzeka - Bocheniec	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Maskalis od Dopywu z Olganowa do ujścia	Maskalis - Szczytniki	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Mierzawa od Ciekud do Gniewięcina do ujścia	Mierzawa - Pawłowice	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły	bad
Nida od Strugi Dąbie do Hutki	Nida - Mniszek	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Nida od Ciekud od Korytnicy do ujścia	Nida - Nowy Korczyn	dobry good	poniżej dobrego below good	zły	bad
Nida od Hutki do Czarnej Nidy	Nida - Żerniki	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły	bad
Nida od Czarnej Nidy do Ciekud od Korytnicy	Nida - Mokrsko	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Silnica	Silnica - Białogon	.	dobry good	.	.
Lubrzanka do Zalewu Cedzyna	Lubrzanka - Ameliówka	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Małozówka z dopływami	Małozówka - Kazimierza Wielka	słaby poor	poniżej dobrego below good	zły	bad
Nidzica od Nidki do ujścia	Nidzica - Piotrowice	słaby poor	poniżej dobrego below good	zły	bad
Szarbiówka	Szarbiówka - Skalbmierz	słaby poor	.	zły	bad
Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia	Czarna - Połaniec	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Koprzywianka od Modlibórki do ujścia	Koprzywianka - Andruszkowice	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły	bad
Opatówka od Żychawy do ujścia	Opatówka - Słupcza	słaby poor	poniżej dobrego below good	zły	bad
Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia	Strumień - Ruszczka	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły	bad
Strzegomka	Strzegomka - Połaniec-Osiek (droga)	zły bad	poniżej dobrego below good	zły	bad
Wisła od Raby do Dunajca	Wisła - Opatowiec	zły bad	poniżej dobrego below good	zły	bad
Wisła od Wisłoki do Sanu	Wisła - Sandomierz	słaby poor	dobry good	zły	bad
Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Łżeckie	Kamienna - Michałów	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Świślina od Pokrzywianki do ujścia	Świślina - Nietulisko	.	poniżej dobrego below good	zły	bad
Barbarka	Barbarka - Skórnice	dobry good	.	.	.
Krasna	Krasna - Stara Wieś	dobry good	poniżej dobrego below good	zły	bad
Czarna Maleniecka od Krasnej do wypływu ze Zb. Sielpia	Czarna Maleniecka - Sielpia	dobry good	poniżej dobrego below good	zły	bad
Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki	Czarna Maleniecka - Jacentów	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły	bad

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach.
Source: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Kielce.

Tablica 27. Ocena jakości jednolitych części wód rzek w 2017 r. (dok.)

Table 27. Assessment of uniform water river bodies in 2017 (cont.)

Rzeki Rivers	Punkt pomiarowo-kontrolny Measurement and control point	Stan/potencjał ekologiczny Ecological status/ potential	Stan chemiczny Chemical state	Stan JCW JCW condition
Czarna Struga	Czarna Struga – Rudka	zły bad	poniżej dobrego below good	zły bad
Czarna Maleniecka od Plebarki do Barbarki	Czarna Maleniecka – Maleniec	słaby poor	poniżej dobrego below good	zły bad
Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do ujścia	Czarna Włoszczowska – Ciemiętniki	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły bad
Zwleczka	Zwleczka – Gościenin	umiarkowany moderate	poniżej dobrego below good	zły bad
Lipnica	Lipnica - Lipnica	.	poniżej dobrego below good	zły bad
Rząska	Rząska - Wełnin	słaby poor	poniżej dobrego below good	zły bad

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach.
Source: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Kielce.

**Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a connections leading to residential buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkańca w m ³ per capita in m ³
	km km	w szt. in units				
Województwo Voivodship	13848,4	249796	18	34006,3	100,0	27,3
Miasta Urban areas	2049,7	63192	31	17352,6	51,0	31,0
Wieś Rural areas	11798,7	186604	16	16653,7	49,0	24,3
Podregion (Subregion) kielecki	6358,5	138366	22	22037,4	64,8	28,8
Powiat kielecki	2856,1	57106	20	5596,0	16,5	26,6
Miasta Urban areas						
Bodzentyn	20,1	800	40	60,6	0,2	27,2
Chęciny	34,4	1056	31	90,8	0,3	20,6
Chmielnik	31,4	837	27	105,0	0,3	28,1
Daleszyce	21,2	786	37	104,0	0,3	35,6
Łągów	15,0	450	30	40,0	0,1	25,2
Morawica	11,8	440	37	65,8	0,2	38,1

a łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do bu- dynków mieszkalnych ^a connections leading to residen- tial buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkań- ca w m ³ per capita in m ³
	km km	w szt. in units				
Gminy Gminas						
Bieliny	144,1	2428	17	216,5	0,6	21,1
Bodzentyn	141,3	2528	18	231,9	0,7	24,7
Chęciny	131,2	2938	22	270,8	0,8	25,4
Chmielnik	161,0	2132	13	146,0	0,4	19,2
Daleszyce	169,9	3743	22	374,0	1,1	29,0
Górno	132,2	3890	29	409,4	1,2	28,6
Łagów	122,0	1432	12	196,0	0,6	36,9
Łopuszno	174,4	2085	12	215,6	0,6	23,8
Masłów	103,3	2594	25	260,3	0,8	23,9
Miedziana Góra	126,0	3467	28	338,0	1,0	29,6
Mniów	137,7	2509	18	220,4	0,6	23,6
Morawica	236,4	4514	19	467,3	1,4	31,9
Nowa Słupia	131,6	2368	18	182,0	0,5	19,1
Piekoszów	167,9	4381	26	500,4	1,5	30,4
Pierzchnica	96,0	1568	16	122,7	0,4	25,7
Raków	184,4	2120	11	130,0	0,4	23,0
Sitkówka-Nowiny	70,1	1408	20	220,0	0,6	28,2
Strawczyn	149,8	2690	18	295,0	0,9	27,5
Zagnańsk	142,9	3942	28	333,5	1,0	25,6
Powiat konecki	1057,4	20249	19	1923,3	5,7	23,7
Miasta Urban areas						
Końskie	75,5	2275	30	562,2	1,7	28,9
Radoszyce	50,0	650	13	60,0	0,2	18,7
Stąporków	23,8	615	26	118,6	0,3	20,7
Gminy Gminas						
Fałków	109,5	1552	14	108,1	0,3	24,1
Gowarczów	82,0	1665	20	111,4	0,3	23,9
Końskie	214,3	4625	22	328,2	1,0	20,4
Radoszyce	100,0	1800	18	110,0	0,3	19,0
Ruda Maleniecka	72,0	1341	19	69,4	0,2	22,2
Słupia Konecka	78,3	919	12	182,5	0,5	54,4

^a Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do bu- dynków mieszkalnych ^a connections leading to residen- tial buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkań- ca w m ³ per capita in w m ³
	km km	w szt. in units				
Smyków	67,0	1164	17	83,7	0,2	22,0
Stąporków	185,0	3643	20	189,2	0,6	16,7
Powiat ostrowiecki	907,5	18399	20	2969,5	8,7	26,9
Miasta Urban areas						
Ostrowiec Św.	228,3	7356	32	2010,4	5,9	29,0
Ćmielów	27,8	868	31	46,0	0,1	15,2
Kunów	19,0	723	38	83,0	0,2	28,1
Gminy Gminas						
Bałtów	78,5	946	12	78,0	0,2	22,3
Bodzechów	197,2	3508	18	307,8	0,9	22,8
Ćmielów	83,5	1351	16	107,3	0,3	24,5
Kunów	100,7	2098	21	188,0	0,6	27,2
Waśniów	172,5	1549	9	149,0	0,4	21,7
Powiat skarżyski	494,7	13113	27	2160,4	6,4	28,7
Miasta Urban areas						
Skarżysko-Kamienna	162,4	5177	32	1425,9	4,2	31,2
Suchedniów	66,2	1868	28	230,7	0,7	27,4
Gminy Gminas						
Bliżyn	127,9	2365	18	215,1	0,6	26,4
Łączna	59,6	1326	22	108,0	0,3	21,3
Skarżysko-Kościelne	53,2	1810	34	132,4	0,4	21,7
Suchedniów	25,4	567	22	48,3	0,1	26,8
Powiat starachowicki	702,0	17149	24	2389,1	7,0	26,4
Miasta Urban areas						
Starachowice	204,1	6156	30	1485,2	4,4	30,1
Wąchock	25,5	848	33	41,0	0,1	14,8
Gminy Gminas						
Brody	124,8	3049	24	249,1	0,7	22,8
Mirzec	99,3	2120	21	186,0	0,5	22,5
Pawłów	201,3	3804	19	331,0	1,0	21,7

a łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do bu- dynków mieszkalnych ^a connections leading to residen- tial buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkań- ca w m ³ per capita in m ³
	km km	w szt. in units				
Wąchock	47,0	1172	25	96,8	0,3	23,8
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Kielce	340,8	12350	36	6999,1	20,6	35,6
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	7489,9	111430	15	11968,9	35,2	24,9
Powiat buski	1172,3	18190	16	2024,2	6,0	28,1
Miasta Urban areas						
Busko-Zdrój	46,3	1618	35	490,9	1,4	30,6
Stopnica	5,2	374	72	45,3	0,1	31,7
Wiślica	5,6	190	34	7,0	0,0	14,0
Gminy Gminas						
Busko-Zdrój	296,8	4726	16	406,2	1,2	24,8
Gnojno	110,0	1162	11	102,6	0,3	23,4
Nowy Korczyn	121,8	1793	15	148,8	0,4	24,8
Pacanów	215,1	2271	11	249,3	0,7	33,8
Solec-Zdrój	102,3	1645	16	127,0	0,4	25,1
Stopnica	121,3	1925	16	203,4	0,6	32,8
Tuczepy	59,8	1102	18	103,7	0,3	27,6
Wiślica	88,1	1384	16	140,0	0,4	27,7
Powiat jędrzejowski	951,3	17554	18	1732,0	5,1	20,1
Miasta Urban areas						
Jędrzejów	43,0	1863	43	376,7	1,1	24,6
Małogoszcz	20,1	556	28	98,1	0,3	25,8
Sędziszów	31,4	1018	32	128,2	0,4	19,8
Gminy Gminas						
Imielno	78,7	1303	17	133,8	0,4	30,3
Jędrzejów	87,8	2000	23	186,2	0,5	14,4
Małogoszcz	110,8	2056	19	184,5	0,5	23,6
Nagłowice	101,0	587	6	29,3	0,1	5,9
Oksa	92,2	1449	16	131,0	0,4	28,5
Sędziszów	113,2	1796	16	108,9	0,3	17,9

a łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do bu- dynków mieszkalnych ^a connections leading to residen- tial buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkań- ca w m ³ per capita in m ³
	km km	w szt. in units				
Słupia	22,8	306	13	21,7	0,1	5,0
Sobków	100,1	2470	25	193,9	0,6	22,8
Wodzisław	150,2	2150	14	139,7	0,4	19,8
Powiat kazimierski	626,0	7838	13	681,4	2,0	20,1
Miasta Urban areas						
Kazimierza Wielka	19,5	1011	52	123,8	0,4	22,1
Skalbmierz	8,6	411	48	31,0	0,1	24,0
Gminy Gminas						
Bejsce	94,9	1009	11	64,0	0,2	15,6
Czarnocin	102,8	1117	11	107,3	0,3	28,1
Kazimierza Wielka	162,4	1899	12	143,2	0,4	13,5
Opatowiec	87,0	1034	12	86,0	0,3	26,3
Skalbmierz	150,8	1357	9	126,1	0,4	24,1
Powiat opatowski	1154,4	12655	11	1477,4	4,3	28,0
Miasta Urban areas						
Opatów	67,0	1180	18	154,0	0,5	23,7
Ożarów	14,1	510	36	155,2	0,5	33,9
Gminy Gminas						
Baćkowice	106,4	1320	12	158,3	0,5	32,5
Iwaniska	173,0	1605	9	181,6	0,5	27,1
Lipnik	116,0	1257	11	155,3	0,5	29,3
Opatów	83,4	1003	12	140,0	0,4	26,3
Ożarów	171,5	1973	12	145,1	0,4	23,3
Sadowie	135,4	960	7	93,4	0,3	23,5
Tarłów	132,6	1642	12	134,1	0,4	25,6
Wojciechowice	155,0	1205	8	160,4	0,5	39,6
Powiat pińczowski	684,7	9893	14	955,7	2,8	24,3
Miasta Urban areas						
Działoszyce	6,4	196	31	17,9	0,1	19,6
Pińczów	35,6	1233	35	274,0	0,8	25,1

a łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do bu- dynków mieszkalnych ^a connections leading to residen- tial buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkań- ca w m ³ per capita in m ³
	km km	w szt. in units				
Gminy Gminas						
Działoszyce	141,6	1417	10	83,5	0,2	20,4
Kije	93,5	1532	16	112,0	0,3	25,4
Michałów	137,0	1353	10	97,8	0,3	21,3
Pińczów	182,2	2749	15	234,5	0,7	23,5
Złota	88,4	1413	16	136,0	0,4	30,6
Powiat sandomierski	1204,7	16368	14	2061,8	6,1	26,4
Miasta Urban areas						
Sandomierz	127,9	2598	20	770,5	2,3	32,4
Koprzywnica	26,6	778	29	49,0	0,1	19,7
Zawichost	14,4	400	28	29,8	0,1	16,7
Gminy Gminas						
Dwikozy	153,4	2347	15	241,8	0,7	27,4
Klimontów	150,2	1600	11	104,1	0,3	12,9
Koprzywnica	76,2	997	13	71,6	0,2	17,1
Łoniów	152,3	1991	13	283,9	0,8	37,6
Obrazów	138,2	1867	14	135,9	0,4	21,2
Samborzec	175,6	2152	12	185,1	0,5	21,7
Wilczyce	102,3	898	9	95,3	0,3	25,4
Zawichost	87,6	740	8	94,8	0,3	35,2
Powiat staszowski	996,3	17677	18	1963,8	5,8	27,2
Miasta Urban areas						
Osiek	26,8	609	23	42,5	0,1	21,3
Połaniec	35,5	1186	33	202,0	0,6	24,7
Staszów	71,9	2549	35	471,7	1,4	31,7
Gminy Gminas						
Bogoria	153,6	2217	14	185,6	0,5	23,8
Łubnice	119,7	1274	11	141,9	0,4	34,5
Oleśnica	60,6	1104	18	88,9	0,3	23,0
Osiek	98,5	1715	17	124,8	0,4	21,7
Połaniec	79,4	1073	14	111,3	0,3	29,9

^a Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including connections leading to collective accommodation facilities.

Tablica 28. Urządzenia wodociągowe według gmin w 2018 r. (dok.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Water supply devices by gminas in 2018 (cont.)
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Wodociągi Water supply					
	długość czynnej sieci rozdzielczej length of water distribution network	przyłącza prowadzące do bu- dynków mieszkalnych ^a connections leading to residen- tial buildings ^a		zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych water consumption from supply network in households		
		razem total	na 1 km sieci rozdzielczej on 1 km of distribution network	w dm ³ in dm ³	w odsetkach in percent	na 1 mieszkań- ca w m ³ per capita in m ³
	km km	w szt. in units				
Rytwiany	103,5	1670	16	137,1	0,4	21,5
Staszów	158,5	2917	18	299,1	0,9	27,3
Szydłów	88,3	1363	15	158,9	0,5	33,8
Powiat włoszczowski	700,2	11255	16	1072,6	3,2	23,6
Miasta Urban areas						
Włoszczowa	86,5	1657	19	356,7	1,0	35,5
Gminy Gminas						
Kluczewsko	101,7	1415	14	128,4	0,4	24,6
Krasocin	159,0	2866	18	283,0	0,8	26,6
Moskorzew	42,5	415	10	40,6	0,1	14,9
Radków	83,0	909	11	40,8	0,1	16,2
Secemin	109,9	1643	15	86,3	0,3	17,8
Włoszczowa	117,6	2350	20	136,8	0,4	14,5

a łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
 a Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 29. Sewage systems by gminas in 2018
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Sieć kanalizacyjna Sewage network			Ścieki odprowadzone Discharged waste-water
	długość czynnej sieci sanitarnej ^a (bez przykanalików) length of active sanitary network ^a (without drains)	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b connections leading to residential buildings ^b		
		razem total	na 1 km sieci on 1 km of network	
	km	w szt. in units		
Województwo Voivodship	6289,2	121403	19,3	34630
Miasta Urban areas	1804,6	52155	28,9	26723
Wieś Rural areas	4484,6	69248	15,4	7907
Podregion kielecki Subregion	3728,4	78706	21,1	26646
Powiat kielecki	1610,0	29123	18,1	4352
Miasta Urban areas				
Bodzentyn	16,8	742	44,2	55
Chęciny	13,1	602	46,0	96
Chmielnik	18,8	861	45,8	114
Daleszyce	15,5	754	48,6	170
Łagów	14,0	440	31,4	57
Morawica	13,8	423	30,7	118
Gminy Gminas				
Bieliny	87,3	1205	13,8	129
Bodzentyn	58,7	818	13,9	92
Chęciny	23,5	429	18,3	36
Chmielnik	51,2	879	17,2	105
Daleszyce	139,0	1603	11,5	242
Górno	98,8	1582	16,0	174
Łagów	58,0	350	6,0	72
Łopuszno	10,8	163	15,1	19
Masłów	63,4	2000	31,5	324
Miedziana Góra	58,0	1696	29,2	173
Mniów	64,2	974	15,2	161
Morawica	249,4	3737	15,0	413
Nowa Słupia	48,3	818	16,9	116
Piekoszów	126,7	1964	15,5	267
Pierzchnica	13,5	442	32,7	89
Raków	25,4	703	27,7	48
Sitkówka-Nowiny	73,1	1161	15,9	547
Strawczyn	150,2	2158	14,4	251
Zagnańsk	118,5	2619	22,1	484
Powiat konecki	422,4	8114	19,2	1536

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Main sewage network. b Including connections leading to collective accommodation facilities.

Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Sewage systems by gminas in 2018 (cont.)
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Sieć kanalizacyjna Sewage network			Ścieki odprowadzone Discharged waste-water
	długość czynnej sieci sanitarnej ^a (bez przykanalików) length of active sanitary network ^a (without drains)	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b connections leading to residential buildings ^b		
		razem total	na 1 km sieci on 1 km of network	
	km	w szt. in units		
Miasta Urban areas				
Końskie	72,9	1859	25,5	730
Radoszyce	20,6	535	26,0	184
Stąporków	11,8	239	20,3	121
Gminy Gminas				
Falków	56,2	793	14,1	75
Gowarczów	35,1	505	14,4	35
Końskie	161,0	3064	19,0	253
Radoszyce	12,0	340	28,3	73
Ruda Maleniecka	10,4	113	10,9	9
Słupia Konecka	–	–	–	–
Smyków	27,1	499	18,4	46
Stąporków	15,3	167	10,9	10
Powiat ostrowiecki	412,8	10560	25,6	2878
Miasta Urban areas				
Ostrowiec Św.	188,0	5972	31,8	2437
Ćmielów	15,7	473	30,1	45
Kunów	14,8	602	40,7	81
Gminy Gminas				
Bałtów	29,5	440	14,9	36
Bodzechów	86,1	1826	21,2	165
Ćmielów	14,0	295	21,1	23
Kunów	48,2	750	15,6	75
Waśniów	16,5	202	12,2	16
Powiat skarżyski	316,0	7965	25,2	2159
Miasta Urban areas				
Skarżysko-Kamienna	164,4	4195	25,5	1657
Suchedniów	37,3	1151	30,9	241
Gminy Gminas				
Bliżyn	26,7	524	19,6	74
Łączna	24,7	586	23,7	75
Skarżysko-Kościelne	59,3	1389	23,4	103
Suchedniów	3,6	120	33,3	9

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
 a Main sewage network. b Including connections leading to collective accommodation facilities.

Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Sewage systems by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Sieć kanalizacyjna Sewage network			Ścieki odprowadzone Discharged waste-water
	długość czynnej sieci sanitarnej ^a (bez przykanalików) length of active sanitary network ^a (without drains)	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b connections leading to residential buildings ^b		
		razem total	na 1 km sieci on 1 km of network	
	km	w szt. in units		
Powiat starachowicki	604,7	12266	20,3	3008
Miasta Urban areas				
Starachowice	177,1	5374	30,3	2443
Wąchock	33,8	895	26,5	98
Gminy Gminas				
Brody	98,6	2241	22,7	162
Mirzec	102,2	1130	11,1	110
Pawłów	145,1	1686	11,6	162
Wąchock	47,9	940	19,6	33
Miasto na prawach powiatu City with powiat status				
Kielce	362,5	10678	29,5	12713
Podregion sandomiersko-jędrzejowski	2560,8	42697	16,7	7984
Powiat buski	581,0	9146	15,7	1713
Miasta Urban areas				
Busko-Zdrój	53,6	2243	41,8	965
Stopnica	22,4	324	14,5	58
Wiślica	5,2	160	30,8	29
Gminy Gminas				
Busko-Zdrój	116,8	2419	20,7	181
Gnojno	2,0	43	21,5	12
Nowy Korczyn	57,2	603	10,5	41
Pacanów	50,1	493	9,8	74
Solec-Zdrój	84,0	1044	12,4	227
Stopnica	124,7	1123	9,0	88
Tuczepy	17,0	202	11,9	29
Wiślica	48,0	492	10,3	9
Powiat jędrzejowski	264,5	5638	21,3	1087
Miasta Urban areas				
Jędrzejów	46,2	1701	36,8	507
Małogoszcz	25,5	524	20,5	119
Sędziszów	19,6	350	17,9	149
Gminy Gminas				

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Main sewage network. b Including connections leading to collective accommodation facilities.

**Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 29. Sewage systems by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Sieć kanalizacyjna Sewage network			Ścieki odprowadzone Discharged waste-water
	długość czynnej sieci sanitarnej ^a (bez przykanalików) length of active sanitary network ^a (without drains)	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b connections leading to residential buildings ^b		
		razem total	na 1 km sieci on 1 km of network	
	km	w szt. in units		
Imielno	–	–	–	–
Jędrzejów	24,4	533	21,8	64
Małogoszcz	22,3	311	13,9	30
Nagłowice	10,5	192	18,3	21
Oksa	–	–	–	–
Sędziszów	8,9	128	14,4	8
Słupia	20,1	332	16,5	20
Sobków	70,0	1217	17,4	105
Wodzisław	17,0	350	20,6	64
Powiat kazimierski	138,4	2241	16,2	293
Miasta Urban areas				
Kazimierza Wielka	30,7	874	28,5	158
Skalbmierz	15,9	208	13,1	28
Gminy Gminas				
Bejsce	–	–	–	–
Czarnocin	–	–	–	–
Kazimierza Wielka	62,3	844	13,5	73
Opatowiec	6,4	71	11,1	12
Skalbmierz	23,1	244	10,6	22
Powiat opatowski	215,1	3451	16,0	637
Miasta Urban areas				
Opatów	30,3	747	24,7	231
Ożarów	14,0	455	32,5	158
Gminy Gminas				
Bačkowice	32,3	383	11,9	43
Iwaniska	18,9	413	21,9	55
Lipnik	49,8	495	9,9	64
Opatów	0,8	28	35,0	0
Ożarów	20,9	269	12,9	12
Sadowie	–	–	–	–
Tarłów	20,0	415	20,8	37
Wojciechowice	28,1	246	8,8	37
Powiat pińczowski	250,9	3599	14,3	800
Miasta Urban areas				

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.

a Main sewage network. b Including connections leading to collective accommodation facilities.

Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Sewage systems by gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Sieć kanalizacyjna Sewage network			Ścieki odprowadzone Discharged waste-water
	długość czynnej sieci sanitarnej ^a (bez przykanalików) length of active sanitary network ^a (without drains)	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b connections leading to residential buildings ^b		
		razem total	na 1 km sieci on 1 km of network	
	km	w szt. in units		
Działoszyce	9,6	158	16,5	18
Pińczów	28,5	1087	38,1	568
Gminy Gminas				
Działoszyce	23,3	226	9,7	14
Kije	101,1	979	9,7	73
Michałów	32,1	247	7,7	24
Pińczów	22,1	375	17,0	34
Złota	34,2	527	15,4	69
Powiat sandomierski	306,2	4908	16,0	1490
Miasta Urban areas				
Sandomierz	117,2	2021	17,2	1152
Koprzywnica	29,9	717	24,0	79
Zawichost	15,0	200	13,3	26
Gminy Gminas				
Dwikozy	12,5	215	17,2	80
Klimontów	28,4	600	21,1	56
Koprzywnica	-	-	-	-
Łoniów	35,0	359	10,3	33
Obrazów	15,2	271	17,8	20
Samborzec	53,0	525	9,9	44
Wilczyce	-	-	-	-
Zawichost	-	-	-	-
Powiat staszowski	489,2	7640	15,6	1265
Miasta Urban areas				
Osiek	18,2	471	25,9	70
Połaniec	41,3	1003	24,3	166
Staszów	43,1	1335	31,0	522
Gminy Gminas				
Bogoria	88,7	1109	12,5	117
Łubnice	-	-	-	-
Oleśnica	17,7	481	27,2	54
Osiek	-	-	-	-
Połaniec	88,1	1082	12,3	108
Rytwiany	57,4	620	10,8	74

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Main sewage network. b Including connections leading to collective accommodation facilities.

Tablica 29. Urządzenia kanalizacyjne według gmin w 2018 r. (dok.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Sewage systems by gminas in 2018 (cont.)
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Sieć kanalizacyjna Sewage network			Ścieki odprowadzone Discharged waste-water
	długość czynnej sieci sanitarnej ^a (bez przykanalików) length of active sanitary network ^a (without drains)	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b connections leading to residential buildings ^b		
		razem total	na 1 km sieci on 1 km of network	
	km	w szt. in units		
Staszów	116,6	1291	11,1	104
Szydłów	18,1	248	13,7	50
Powiat włoszczowski	315,5	6074	19,3	699
Miasta Urban areas				
Włoszczowa	47,5	1782	37,5	360
Gminy Gminas				
Kluczewsko	70,3	911	13,0	77
Krasocin	84,5	1673	19,8	160
Moskorzew	–	–	–	–
Radków	44,2	562	12,7	18
Secemin	29,2	465	15,9	39
Włoszczowa	39,8	681	17,1	45

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
 a Main sewage network. b Including connections leading to collective accommodation facilities.

Tablica 30. Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

Table 30. Particulate and gaseous pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w tys. ton in thousand tonnes		
Zanieczyszczenia pyłowe Particulate pollutants	1,9	1,8	1,8
w tym: of which:			
ze spalania paliw from the combustion of fuel	1,2	1,1	1,2
cementowo wapiennicze i materiałów ogniotrwałych ceramic and lime particulates as well as fire resistant materials	0,4	0,4	0,4
Zanieczyszczenia gazowe (bez CO ₂) Gaseous pollutants (excluding carbon dioxide)	80,5	72,8	70,1
w tym: of which:			
dwutlenek siarki sulphur dioxide	14,9	13,3	14,2
tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂) nitrogen oxides (calculated as NO ₂)	21,7	18,4	14,3
tlenek węgla carbon oxide	41,6	38,6	38,7

Tablica 31. Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

Table 31. Reduction of air pollutant from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza Plants of significant nuisance to air quality	85	86	89
w tym posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń of which pollutant reduction systems			
pyłowych particulate	66	68	66
gazowych gaseous	5	7	7
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń Pollutants retained in pollutant reduction systems			
pyłowe w tys. ton particulates in thousand tonnes	1421,4	1599,8	1759,0
w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	99,9	99,9	99,9
gazowe w tys. ton gaseous in thousand tonnes	76,2	72,2	94,1
w % zanieczyszczeń wytworzonych ^a in % of pollutants produced ^a	48,6	49,8	57,3

^a Wskaźnik wyliczony bez uwzględnienia emisji CO₂ ze względu na duże wartości bezwzględne w wielkości jego emisji.
^a Indicator calculated without taking into account the CO₂ emissions due to the large absolute values of its emissions.

Tablica 32. Wyposażenie zakładów w urządzenia^a do redukcji zanieczyszczeń powietrza

Table 32. Air pollution reduction systems^a in plants

Urządzenia Equipment	2016	2017	2018			
	ogółem total			o skuteczności equipment efficiency		
	liczba number		przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h waste gas flow in dam ³ /h	niskiej low		przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h waste gas flow in dam ³ /h
Cyklony Cyclones	120	112	102	2534	2	5
Multicyklony Multicyclones	60	65	65	2195	9	153
Filtry tkaninowe Fabric filters	587	680	699	18273	72	346
Elektrofiltry Electrofilters	19	19	20	8466	–	–
Urządzenia mokre Wet air cleaners	19	12	15	5638	1	1
Inne Other	10	13	24	4699	x	x

a Czynne w ciągu roku.

a Active during the year.

Tablica 32. Wyposażenie zakładów w urządzenia^a do redukcji zanieczyszczeń powietrza (dok.)

Table 32. Air pollution reduction systems^a in plants (cont.)

Urządzenia Equipment	2018				Średnia dyspozy- cyjność w % Average availabi- lity in %
	o skuteczności equipment efficiency				
	średniej moderate		wysokiej high		
	liczba number	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h waste gas flow in dam ³ /h	liczba number	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h waste gas flow in dam ³ /h	
Cyklony Cyclones	17	237	83	2292	99
Multicyklony Multicyclones	11	456	45	1586	100
Filtry tkaninowe Fabric filters	39	683	588	17244	100
Elektrofiltry Electrofilters	–	–	20	8466	100
Urządzenia mokre Wet air cleaners	4	50	10	5587	100
Inne Other	x	x	x	x	96

a Czynne w ciągu roku.

a Active during the year.

Tablica 33. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.

Table 33. Emission and reduction air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by Polish Classification of Activities in 2018

Wyszczególnienie Specification	Emisja zanieczyszczeń w tys. ton Emission of pollutants in thousand tonnes					
	pyłowych particulates		gazowych gaseous			
	ogółem total	w tym ze spalania paliw from the combustion of fuel	ogółem total	w tym of which		
				dwutlenek siarki sulphur dioxide	tlenek węgla carbon oxide	dwutlenek węgla carbon dioxide
Ogółem Total	1,8	1,2	15271,5	14,2	38,7	15201,4
Przemysł Industry	1,8	1,2	15238,9	13,9	38,5	15169,4
w tym: of which:						
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	0,1	–	2,4	0,0	0,0	2,4
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	0,7	0,2	6398,7	3,2	36,6	6351,5
w tym: of which:						
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	0,1	0,1	72,7	0,2	0,3	72,1
produkcja napojów manufacture of beverages	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	3,8
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials	0,0	0,0	72,8	0,0	0,1	72,7
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	0,5	0,1	6008,8	2,7	35,1	5964,5
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of machinery and equipment n.e.c.	0,0	0,0	11,0	0,0	0,0	10,9
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	0,0	–	5,6	–	0,0	5,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,0	1,0	8837,8	10,7	1,9	8815,5
Informacja i komunikacja Information and communication	–	–	4,7	–	–	4,6
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities	0,0	0,0	11,8	0,2	0,2	11,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	0,0	0,0	15,2	0,0	0,1	15,1

Tablica 33. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r. (dok.)

Table 33. Emission and reduction air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by Polish Classification of Activities in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń Pollutants retained in pollutant reduction systems			
	pyłowe particulates		gazowe gaseous	
	w tys. ton in thousand tonnes	w % zanieczysz- czeń wytworzo- nych in % of pollu- tants produced	w tys. ton in thousand tonnes	w % zanieczysz- czeń wytworzo- nych ^a in % of pollu- tants produced ^a
Ogółem Total	1759,0	99,9	94,1	57,3
Przemysł Industry	1758,2	99,9	94,0	57,5
w tym: of which:				
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	0,2	69,8	–	–
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	1198,5	99,9	0,1	0,3
w tym: of which:				
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	0,9	92,3	–	–
produkcja napojów manufacture of beverages	0,0	90,7	–	–
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials	0,1	85,5	–	–
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych manufacture of chemicals and chemical products	81,0	100,0	–	–
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	1093,1	100,0	0,0	0,1
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	0,0	50,0	0,0	35,5
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of machinery and equipment n.e.c.	0,1	94,2	–	–
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	0,0	78,3	0,0	17,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply	559,6	99,8	93,9	80,8
Informacja i komunikacja Information and communication	–	–	0,0	46,9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities	0,5	97,1	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	0,3	99,0	–	–

^a Wskaźnik wyliczony bez uwzględnienia emisji CO₂ ze względu na duże wartości bezwzględne w wielkości jego emisji.
^a Indicator calculated without taking into account the CO₂ emissions due to the large absolute values of its emissions.

Tablica 34. Redukcja gazowych zanieczyszczeń powietrza według Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2018 r.

Table 34. Reduction of gaseous pollutants by Polish Classification of Activities in 2018

Wyszczególnienie Specification	Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających Pollutants retained and neutralised in cleaning devices									
	dwutlenek siarki sulphur dioxide		tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂) nitrogen oxides (in terms of NO ₂)		tlenek węgla carbon oxide		węglowodory hydrocarbons		inne ^a other ^a	
	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced
Ogółem Total	84148	85,6	9760	40,6	5	0,0	97	11,3	57	2,6
Przemysł Industry	84148	85,8	9760	40,8	5	0,0	51	6,6	57	2,6
w tym: of which:										
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	–	x	–	x	–	x	–	x	–	–
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	1	0,0	25	0,4	5	0,0	51	6,6	57	5,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply	84147	88,7	9735	53,2	–	x	–	–	–	x
Informacja i komunikacja Information and communication	–	–	–	x	–	–	46	48,9	–	–

a Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne.

a Mostly ammonia, carbon disulphide, fluorine, hydrogen sulphide, organochlorides compounds.

Tablica 35. Emisja i redukcja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2018 r.

Table 35. Emission and reduction of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality by subregions and powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Razem Total	W tym Of which				na 1 km ² w tonach na rok Per 1 km ² in tonnes per year	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % zanieczyszczeń wytworzonych ^a Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced ^a
		dwutlenek siarki sulphur dioxide	tlenki azotu nitrogen oxides	tlenek węgla carbon oxide	dwutlenek węgla carbon dioxide		
		w tonach na rok in tonnes per year					
Województwo Voivodship	15271515	14164	14288	38749	15201382	1304,1	57,3
Podregion (Subregion) kielecki	2635312	2887	2329	18070	2610876	523,8	0,7
Powiaty Powiats							
kielecki	1602722	721	1046	15252	1584921	713,6	0,1
konecki	169287	138	122	440	168496	148,5	0,9
ostrowiecki	322828	336	423	1579	320476	523,4	–
skarżyski	58895	161	55	110	58569	148,9	–
starachowicki	152456	396	164	279	151393	291,3	11,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kielce	329124	1135	519	410	327021	3001,6	–
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	12636203	11277	11959	20679	12590506	1891,8	67,3
Powiaty Powiats							
buski	17231	50	53	57	17070	17,8	–
jędrzejowski	1344598	713	1412	3321	1338813	1069,7	–
kazimierski	2500	9	4	12	2475	5,9	–
opatowski	2190535	1243	2095	5062	2181874	2404,8	0,3
pińczowski	90631	82	143	137	90269	147,9	–
sandomierski	144961	96	197	163	144496	214,5	–
staszowski	8316668	8936	7821	1489	8297254	8992,9	82,9
włoszczowski	529079	148	234	10438	518255	582,8	–

a Wskaźnik wyliczony bez uwzględnienia emisji CO₂ ze względu na duże wartości bezwzględne w wielkości jego emisji.
a Indicator calculated without taking into account the CO₂ emissions due to the large absolute values of its emissions.

Tablica 36. Emisja i redukcja zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2018 r.

Table 36. Emission and reduction of particulate pollutants from plants of significant nuisance to air quality by subregions and powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Razem Total	W tym Of which					Na 1 km ² w tonach na rok Per 1 km ² in tonnes per year	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % zanieczyszczeń wytworzonych Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced
		w tym nie zorganizowana of which non organized	ze spalania paliw from the combustion of fuel	cemento- towo-wa- piennicze i materia- łów ogni- trwałych ceramic and lame particu- lates as well as fire resistant materials	krzemowe silicate	węglowo- grafitowe, sadza carbon and graphite particulates and soot		
		w tonach na rok in tonnes per year						
Województwo Voivodship	1803	87	1176	395	3	13	0,2	99,9
Podregion (Subregion) kielecki	691	15	425	156	2	5	0,1	99,9
Powiaty Powiats								
kielecki	164	1	16	142	-	-	0,1	100,0
konecki	73	-	24	-	2	1	0,1	99,3
ostrowiecki	116	14	92	1	-	2	0,2	99,5
skarżyski	20	-	20	-	-	-	0,1	91,5
starachowicki	111	-	91	13	-	1	0,2	98,4
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Kielce	207	-	182	-	-	1	1,9	97,5
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	1112	72	751	239	1	8	0,2	99,9
Powiaty Powiats								
buski	12	-	12	-	-	-	0,0	65,7
jędrzejowski	151	3	9	131	1	2	0,1	100,0
kazimierski	11	-	11	-	-	-	0,0	-
opatowski	147	68	9	67	-	2	0,2	98,8
pińczowski	42	-	18	1	-	1	0,1	100,0
sandomierski	60	-	44	15	-	1	0,1	99,9
staszowski	638	-	627	-	-	-	0,7	99,9
włoszczowski	51	1	21	25	-	2	0,1	99,1

Tablica 37. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2018 r.

Table 37. Plants of significant nuisance to air quality by subregions and powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza (stan w dniu 31 grudnia) Plants of significant nuisance to air quality (as of 31st December)		
	ogółem total	w tym of which	
		posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń with particulate pollutant reduction systems	
		pyłowych particulates	gazowych gaseous
Województwo Voivodship	89	66	7
Podregion (Subregion) kielecki	53	39	5
Powiaty Powiats			
kielecki	8	5	1
konecki	14	12	1
ostrowiecki	6	5	-
skarżyski	3	3	-
starachowicki	9	6	3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status			
Kielce	13	8	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	36	27	2
Powiaty Powiats			
buski	3	1	-
jędrzejowski	8	5	-
kazimierski	1	-	-
opatowski	3	3	1
pińczowski	5	5	-
sandomierski	6	5	-
staszowski	4	3	1
włoszczowski	6	5	-

Tablica 38. Zanieczyszczenia gazowe powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających według podregionów i powiatów w 2018 r.

Table 38. Gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality retained and neutralised in cleaning devices by subregions and powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających Pollutants retained and neutralised in cleaning devices									
	dwutlenek siarki sulphur dioxide		tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂) nitrogen oxides (calculated as NO ₂)		tlenek węgla carbon oxide		węglowodory hydrocarbons		inne others	
	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	w tonach in tonnes	w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced
Województwo Voivodship	84148	85,6	9760	40,6	5	0,0	97	11,3	57	2,6
Podregion (Subregion) kielecki	1	0,0	1	0,0	5	0,0	97	14,1	57	9,2
Powiaty Powiats										
kielecki	-	-	-	-	-	-	19	5,4	3	0,7
konecki	1	0,7	1	0,8	5	1,1	-	-	-	-
ostrowiecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
skarżyski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
starachowicki	-	-	-	-	-	-	78	35,6	54	39,4
Miasto na prawach powiatu City with powiat status										
Kielce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	84147	88,2	9759	44,9	-	-	-	-	-	-
Powiaty Powiats										
buski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
jędrzejowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kazimierski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
opatowski	-	-	24	1,1	-	-	-	-	-	-
pińczowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sandomierski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
staszowski	84147	90,4	9735	55,5	-	-	-	-	-	-
włoszczowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 39. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w 2018 r.

Table 39. Waste (excluding municipal waste) generated in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Poddane odzyskowi ^a Recovered ^a	Unieszkodliwione ^a Disposed ^a				Przekazane innym odbiorcom Transferred to other recipients	Magazynowane czasowo Temporarily stored
			razem total	termicznie thermal	składowane w obiektach własnych landfilled on own facilities	w inny sposób otherwise		
w tys. t in thousand tonnes								
Ogółem Total	5026,0	1291,8	1893,8	16,4	1877,3	0,1	1835,2	5,2
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	1804,2	768,7	1035,0	–	1035,0	–	0,5	–
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	1869,1	421,1	758,7	–	758,7	–	689,0	0,3
w tym: of which:								
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	78,2	8,6	–	–	–	–	69,6	–
produkcja wyrobów z drewna, korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials	6,5	–	–	–	–	–	6,5	–
produkcja papieru i wyrobów z papieru manufacture of paper and paper products	19,6	–	–	–	–	–	19,6	–
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	18,0	14,2	–	–	–	–	3,8	–
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	1268,1	388,1	758,7	–	758,7	–	121,2	0,1
produkcja metali manufacture of metals	407,8	2,9	–	–	–	–	404,9	–
produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	12,6	–	–	–	–	–	12,6	–
produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of machinery and equipment not elsewhere classified	28,8	7,3	–	–	–	–	21,3	0,2
produkcja pojazdów samochodowych przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers excluding motorcycles	29,5	–	–	–	–	–	29,5	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam, hot water air conditioning manufacturing and supply	1110,1	4,0	0,8	–	0,8	–	1104,0	1,3

^a We własnym zakresie przez wytwórcę.
^a By waste producer on its own.

Tablica 39. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone w 2018 r. (dok.)

Table 39. Waste (excluding municipal waste) generated in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Poddane odzyskowi ^a Recovered ^a	Unieszkodliwione ^a Disposed ^a				Przekazane innym odbiorcom Transferred to other recipients	Magazynowane czasowo Temporarily stored
			razem total	termicznie thermal	składowane w obiektach własnych landfilled on own facilities	w inny sposób otherwise		
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	130,7	96,2	16,5	16,4	–	0,1	14,4	3,6
Budownictwo Construction	10,3	1,8	–	–	–	–	8,5	–
Pozostałe sekcje Other sections	101,6	–	82,8	–	82,8	–	18,8	–

^a We własnym zakresie przez wytwórcę.
^a By waste producer on its own.

Tablica 40. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) nagromadzone oraz tereny ich składowania w 2018 r.

Table 40. Waste (excluding municipal waste) accumulated and their landfill sites in 2018

Wyszczególnienie Specification	Odpady Waste		Tereny składowania odpadów Landfill sites	
	dotychczas składowane (nagromadzone ^a), stan w końcu roku waste landfilled (accumulated ^a) as of the end of the year	poddane odzyskowi z nagromadzonych do 01.01.2017 recovered from accumulated up to 01.01.2017	niezrekultywowane (stan w końcu roku) non-reclaimed (as of the end of the year)	zrekultywowane w ciągu roku reclaimed during the year
	w tys. ton in thousand tonnes		w ha in ha	
Ogółem Total	64664,7	998,7	307,7	4,0
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	14048,0	–	55,0	–
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	34558,7	–	115,4	–
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	–	–	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials	–	–	–	–
produkcja papieru i wyrobów z papieru manufacture of paper and paper products	–	–	–	–

^a Na składowiskach (wałdach, stawach osadowych) własnych.
^a On own landfills (heaps, settling ponds).

Tablica 40. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) nagromadzone oraz tereny ich składowania w 2018 r. (dok.)

Table 40. Waste (excluding municipal waste) accumulated and their landfill sites in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Odpady Waste		Tereny składowania odpadów Landfill sites	
	dotychczas składowane (nagromadzone ^a), stan w końcu roku waste landfilled (accumulated ^a) as of the end of the year	poddane odzyskowi z nagromadzonych do 01.01.2017 recovered from accumulated up to 01.01.2017	niezrekultywowane (stan w końcu roku) non-reclaimed (as of the end of the year)	zrekultywowane w ciągu roku reclaimed during the year
	w tys. ton in thousand tonnes		w ha in ha	
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	-	-	-	-
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych manufacture of other non-metallic mineral products	34558,7	-	115,4	-
produkcja metali manufacture of metals	-	-	-	-
produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	-	-	-	-
produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of of machinery and equipment not elsewhere classifield	-	-	-	-
produkcja pojazdów samochodowych przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers excluding motorcycles	-	-	-	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam, hot water air coditioning manufacturing and supply	178,4	-	13,5	-
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	12708,1	558,9	93,8	-
Budownictwo Construction	-	-	-	-
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles including motorcycles	3171,5	439,8	30,0	4,0

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.
a On own landfills (heaps, settling ponds).

Tablica 41. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone i nagromadzone według rodzajów w 2018 r.

Table 41. Waste (excluding municipal waste) generated and accumulated by types in 2018

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{a)} stan w końcu roku Waste landfilled (accumulated ^{a)} as of the end of the year
	ogółem grand total	poddane odzyskowi ^{b)} recovered ^{b)}	unieszkodliwione ^{b)} disposed ^{b)}				przekazane innym odbiorcom Transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored	
			razem total	termiczne thermal	składowane w obiektach własnych landfilled on own facilities	w inny sposób otherwise			
w tys. t in thousand tonnes									
Ogółem Total	5026,0	1291,8	1893,8	16,4	1877,3	0,1	1835,2	5,2	64664,7
Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin Waste resulting from exploration, mining, quarrying, and physical and chemical treatment of minerals	3024,6	1136,7	1876,5	–	1876,5	–	11,4	–	51778,2
Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności Wastes from agriculture, horticulture, aquaculture, forestry, hunting and fishing, food preparation and processing	65,4	8,6	–	–	–	–	56,8	–	–
Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury Wastes from wood processing and the production of panels and furniture, pulp, paper and cardboard	42,3	0,5	–	–	–	–	41,8	–	–
Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej Wastes from inorganic chemical processes	1,4	–	–	–	–	–	1,4	–	–
Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczeliw i farb drukarskich Wastes from the manufacture, formulation, supply and use (MFSU) of coatings (paints, varnishes and vitreous enamels,) adhesives, sealants and printing inks	9,9	–	–	–	–	–	9,9	–	–
Odpady z procesów termicznych Wastes from thermal processes	1460,1	32,0	0,8	–	0,8	–	1425,8	1,5	12886,5

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. b We własnym zakresie przez wytwórcę.
a On own landfills (heaps, settling ponds). b By waste producer on its own.

Tablica 41. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone i nagromadzone według rodzajów w 2018 r. (dok.)

Table 41. Waste (excluding municipal waste) generated and accumulated by types in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year								Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) stan w końcu roku Waste landfilled (accumulated*) as of the end of the year	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi ^b recovered ^b	unieszkodliwione ^b disposed ^b				przekazane innym odbiorcom Transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	termiczne thermal	składowane w obiektach własnych landfilled on own facilities	w inny sposób otherwise				
w tys. t in thousand tonnes										
Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych Wastes from shaping and physical and mechanical surface treatment of metals and plastics	56,7	-	-	-	-	-	-	56,7	-	-
Oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19) Oil wastes and wastes of liquid fuels (except edible oils, and those in chapters 05, 12 and 19)	0,3	-	-	-	-	-	-	0,3	-	-
Odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nie ujęte w innych grupach Waste packaging; absorbents, wiping cloths, filter materials and protective clothing not otherwise specified	10,1	3,8	-	-	-	-	-	6,3	-	-
Odpady nieujęte w innych grupach Wastes not otherwise specified in the list	23,5	0,8	-	-	-	-	-	22,7	-	-
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) Construction and demolition wastes (including excavated soil from contaminated sites)	20,7	7,9	-	-	-	-	-	12,7	0,1	-
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych Wastes from waste management facilities, off-site waste water treatment plants and the preparation of water intended for human consumption and water for industrial use	311,0	101,5	16,5	16,4	-	-	0,1	189,4	3,6	-

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. b We własnym zakresie przez wytwórcę.
a On own landfills (heaps, settling ponds). b By waste producer on its own.

Tablica 42. Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone i nagromadzone oraz powierzchnia

Table 42. Waste (excluding municipal waste) generated and accumulated and area of waste landfill sites by powiats

Wyszczególnienie Specification	Odpady wytworzone w ciągu roku				
	ogółem total				poddane odzyskowi ^b recovered ^b
	2016	2017	2018		
	w tys. t in thousand tonnes			na 1 km ² w t per 1 km ² in tonnes	w tys. t in thousand tonnes
Województwo Voivodship	7035,7	4340,0	5026,0	429,2	1291,8
Podregion (Subregion) kielecki	2739,1	2631,8	3162,5	628,6	1178,2
Powiaty Powiats					
kielecki	1835,8	1625,3	1995,8	888,6	1129,1
konecki	70,4	69,7	64,7	56,8	-
ostrowiecki	276,7	277,5	410,8	665,8	2,0
skarżyski	368,7	474,4	488,9	1237,7	32,0
starachowicki	70,1	70,0	74,3	142,1	0,5
Miasto na prawach powiatu City with powiat status					
Kielce	117,4	114,9	128,0	1163,6	14,6
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	4296,6	1708,2	1863,5	279,0	113,6
Powiaty Powiats					
buski	-	-	-	-	-
jędrzejowski	1323,8	69,2	131,3	104,5	17,7
kazimierski	-	-	-	-	-
opatowski	547,4	494,9	286,1	314,1	64,4
pińczowski	35,1	45,2	33,0	53,8	17,4
sandomierski	48,7	46,2	62,1	91,9	8,6
staszowski	2056,1	947,8	1060,2	1146,2	5,5
włoszczowski	285,5	104,9	290,8	320,3	-

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. b We własnym zakresie przez wytwórcę.

a On own landfills (heaps, settling ponds). b By waste producer on its own.

terenów składowania odpadów według powiatów

Waste generated during the year		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^a), stan w końcu roku Waste landfilled (accumulated ^a), as of the end of the year	Powierzchnia niezrekul- tywowana składowania odpadów (stan w końcu roku) Non-reclaimed area of waste landfill sites (as of the end of the year)	
unieszkodliwione ^b disposed ^b	magazynowane czasowo temporarily stored			
2018				
w tys. t in thousand tonnes			na 1 km ² w t per 1 km ² in tonnes	w ha in ha
1893,8	5,2	64664,7	5,5	307,7
1301,2	4,5	41797,7	8,3	155,2
847,7	2,6	35413,5	15,8	128,7
-	-	-	-	-
-	0,6	-	-	-
451,5	-	6205,8	15,7	13,0
-	0,4	-	-	-
2,0	0,9	178,4	1,6	13,5
592,6	0,7	22867	3,4	152,5
-	-	-	-	-
100,0	-	1960,1	1,6	5,9
-	-	-	-	-
207,6	0,1	3167,5	3,5	34,7
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
0,6	0,6	13971,3	15,1	101,1
284,4	-	3768,1	4,1	10,8

Tablica 43. Poziom recyklingu odpadów opakowaniowych w 2018 r.

Table 43. Levels of recycling of packaging waste in 2018

Wyszczególnienie Specification	Wielkość opakowań wprowadzonych na rynek Size of packaging launched into the market		Odpady przeznaczone do recyklingu Waste destined for recycling		Osiągnięty poziom recyklingu ^a w % Achieved level of recycling ^a in %
	ogółem total	w tym podlegających obowiązkowi recyklingu of which waste to be recycled	razem total	w tym faktycznie poddane recyklingowi w roku sprawozdawczym of which waste actually recycled in the reporting year	
Ogółem Total	1749	1749	2468	2468	141,1
w tym opakowania: of which packaging:					
z papieru i tektury from paper and cardboard	750	750	937	937	124,9
z tworzyw sztucznych from plastic	183	183	653	653	357,2

a Wysoki wskaźnik rocznych poziomów recyklingu (przewyższający 100%) wynika z uwzględnienia – oprócz odpadów poddanych odzyskowi i recyklingowi w danym roku sprawozdawczym – również tzw. nadwyżkę z roku poprzedniego. Nadwyżka ta oznacza osiągniętą przez przedsiębiorców i organizacje odzysku wielkość recyklingu przekraczającą wymagany w danym roku poziom.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska

a High level of recovery and recycling (exceeding 100%) results of taking into consideration - except for recovered and recycled waste in a particular reporting year - the excess from the previous year as well. This means that the achieved level of recovery and recycling presented in the published tables is measured as a ratio of the quantity of recovered and recycled waste (not the actual recovered and recycled waste in a particular reporting year).

Source: data of the Ministry of the Environment.

Tablica 44. Odpady komunalne zebrane^a, nieczystości ciekłe i nielegalne wysypiska w 2018 r.

Table 44. Municipal waste collected^a, liquid waste and uncontrolled landfill sites in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
Odpady komunalne zebrane (bez zebranych selektywnie) w tonach Municipal waste collected (excluding collected separately) in tonnes	180364,9	127837,8	52527,1
w tym z gospodarstw domowych of which from households	134609,5	89844,2	44765,3
Odpady komunalne zebrane selektywnie w tonach Municipal waste collected separately in tonnes	69719,6	40766,8	28952,9
w tym z gospodarstw domowych of which from households	58118,6	31790,2	26328,4
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII) Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII)			
liczba number	10	3	7
powierzchnia w ha area in ha	41,3	21,9	19,4
Nieczystości ciekłe wywiezione w dam ³ Liquid wasteb removed in dam ³	1036,4	132,5	903,9
Zbiorniki bezodpływowe w szt. (stan w dniu 31 XII) Septic tanks in pcs (as of 31 XII)	91421	7627	83794
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w szt. (stan w dniu 31 XII) Household wastewater treatment facilities in pcs (as of 31 XII)	10887	399	10488
Nielegalne wysypiska (stan w dniu 31 XII): Uncontrolled landfill sites (as of 31 XII)			

a Pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1.07.2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

a Includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by municipalities from 1.07.2013 all real-estate owners with municipal waste management system. b Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater.

Tablica 44. Odpady komunalne zebrane^a, nieczystości ciekłe i nielegalne wysypiska w 2018 r. (dok.)Table 44. Municipal waste collected^a, liquid waste and uncontrolled landfill sites in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
istniejące w szt. existing in pcs	49	25	24
zlikwidowane w szt. eliminated in pcs	300	261	39
odpady komunalne zebrane podczas likwidacji „dzikich wysypisk” w tonach municipal waste collected during removal of uncontrolled dumping sites in tonnes	446,4	346,0	100,4

a Pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1.07.2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

a Includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by municipalities from 1.07.2013 all real-estate owners with municipal waste management system. b Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater.

Tablica 45. Odpady komunalne zebrane^a (bez zebranych selektywnie) według powiatówTable 45. Municipal waste collected^a (excluding collected separately) by powiat

Wyszczególnienie Specification	2016		2017		2018	
	ogółem total	w tym go- spodarstwa domowe of which from households	ogółem total	w tym go- spodarstwa domowe of which from households	ogółem total	w tym go- spodarstwa domowe of which from households
	w tys. t in thousand tonnes					
Województwo Voivodship	167,7	122,9	168,8	124,5	180,4	134,6
Podregion (Subregion) kielecki	121,1	85,6	120,7	85,8	127,0	91,6
Powiaty Powiats						
kielecki	11,0	7,9	11,3	8,0	12,7	9,0
konecki	14,1	12,4	14,2	12,5	15,4	13,2
ostrowiecki	17,9	12,7	18,0	12,9	18,7	13,4
skarżyski	9,9	8,9	10,0	8,9	10,3	8,9
starachowicki	15,5	11,5	15,7	11,7	18,7	13,6
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Kielce	52,8	32,2	51,6	31,8	51,2	33,6
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	46,6	37,4	48,1	38,7	53,3	43,0
Powiaty Powiats						
buski	4,6	3,1	4,9	3,4	5,3	3,8
jędrzejowski	5,0	4,2	5,4	4,5	6,3	5,2
kazimierski	1,5	1,4	1,6	1,5	2,5	2,3
opatowski	6,9	5,5	6,9	5,5	6,9	5,5
pińczowski	4,3	3,4	4,5	3,6	4,6	3,8
sandomierski	9,8	7,3	10,6	8,0	12,7	9,5
staszowski	12,0	10,4	11,8	10,2	12,5	10,7
włoszczowski	2,4	2,0	2,5	2,1	2,7	2,2

a Pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1.07.2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości.

a Includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by municipalities from 1.07.2013 all real-estate owners with municipal waste management system.

Tablica 46. Nieczystości ciekłe

Table 46. Liquid waste

Wyszczególnienie Specification	Nieczystości ciekłe ^a wywiezione Liquid waste ^a removed			Zbiorniki bez- odpływowe Septic tanks	Oczyszczalnie przydomowe Households wastewater treatment facilities	Stacje zlewne Dump stations
	2016	2017		2018		
	w dam ³ in dam ³			w szt. in pcs		
Województwo Voivodship	616,1	620,6	1036,4	91421	10887	84
Podregion (Subregion) kielecki	283,0	281,2	518,7	37980	3423	37
Powiaty Powiats						
kielecki	93,8	98,6	145,9	17868	1417	21
konecki	42,7	37,5	97,5	6767	643	7
ostrowiecki	55,2	56,7	189,4	6783	953	2
skarżyski	34,2	34,9	38,6	3142	91	3
starachowicki	15,9	21,0	23,1	3087	173	4
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Kielce	41,2	32,5	24,3	333	146	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	333,2	339,4	517,7	53441	7464	47
Powiaty Powiats						
buski	18,7	18,4	17,8	7602	1108	9
jędrzejowski	85,6	91,5	86,5	9354	1443	6
kazimierski	13,5	14,1	14,0	4154	1012	4
opatowski	42,2	45,1	86,1	5671	1399	7
pińczowski	21,5	13,5	41,9	4058	995	3
sandomierski	64,0	56,6	199,8	10233	214	6
staszowski	21,3	26,0	24,9	7158	1128	5
włoszczowski	66,3	74,3	46,6	5211	165	7

a Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

a Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater.

Tablica 47. Odpady komunalne zebrane^a selektywnie w 2018 r.

Table 47. Municipal waste collected^a separately in 2018

Wyszczególnienie Specification	Odpady zebrane selektywnie Waste collected separately								
	ogółem total	w tym of which							
		papier i tektura paper and cardboard	szkło glass	tworzywa szuczne plastics	metale metals	tekstylia textiles	niebez- pieczne hazardous	wielkoga- barytowe bulky	biodegra- dowalne biodegra- dable
	w tonach in tonnes								
Ogółem Total	69719,6	5127,1	12272,9	6476,6	125,2	27,0	36,1	9492,0	8217,5
sektor publiczny public sector	18695,5	887,5	2892,7	1123,1	56,7	8,0	23,8	2934,3	3242,3
sektor prywatny private sector	51024,2	4239,5	9380,2	5353,5	68,5	18,9	12,3	6557,7	4975,2
Handel, mały biznes, biura, instytucje, usługi komunalne Trade, small business, office, institutions and municipal services	11601,1	2194,2	1066,4	836,7	12,7	0,0	0,3	666,4	1906,6
Gospodarstwa domowe Households	58118,6	2932,8	11206,5	5639,9	112,6	26,9	35,7	8825,5	6310,8

^a Pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1.07.2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości.

^a Includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by municipalities from 1.07.2013 all real-estate owners with municipal waste management system.

**Tablica 48. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 48. Area of special nature value under legal protection^a
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Ogółem w ha Total in ha	756846,8	761670,2	761472,7
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	64,6	65,0	65,0
na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	6040,7	6104,4	6133,3
Parki narodowe w ha National parks in ha	7626,5	7626,5	7626,5
liczba obiektów number of objects	1	1	1
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	0,7	0,7	0,7
Rezerwaty przyrody^b w ha Nature reserves^b in ha	3811,4	3794,1	3794,1
liczba obiektów number of objects	72	72	72
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	0,3	0,3	0,3
Parki krajobrazowe^{bc} w ha Landscape parks^{bc} in ha	123677,0	123623,8	123623,8
liczba obiektów number of objects	9	9	9
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	10,6	10,6	10,6
Obszary chronionego krajobrazu^c w ha Protected landscape areas^c in ha	618365,5	622792,8	622792,8
liczba obiektów number of objects	20	21	21
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	52,8	53,2	53,2
Użytki ekologiczne w ha Ecological areas in ha	556,3	965,8	769,9
liczba obiektów number of objects	103	110	116
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	0,0	0,1	0,1
Stanowiska dokumentacyjne w ha Documentation sites in ha	30,3	30,3	28,7
liczba obiektów number of objects	17	15	14
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha Landscape-nature complexes in ha	104,2	108	108,1
liczba obiektów number of objects	15	13	13
w % powierzchni geograficznej województwa in % of the geographical area of the voivodship	0,0	0,0	0,0

a Łącznie z tą częścią obszaru sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez strefy ochronnej (otuliny). c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including this part of Natura 2000 sites which is located within the legally protected areas. b Excluding protection zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

**Tablica 49. Świętokrzyski Park Narodowy
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 49. Świętokrzyski National Park
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia w ha Area in ha					
	parków narodowych national parks					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	ogółem grand total	w tym gruntów leśnych of which land forest	z liczby ogółem - pod ochroną ścisłą of grand total number - strictly pro- tected			
			razem total	w tym gruntów leśnych of which land forest		
Ogółem Total	2016	7626,5	7221,3	2913,1	2894,0	20780,4
	2017	7626,5	7221,3	2911,3	2894,0	20786,1
	2018	7626,5	7221,8	2911,3	2894,5	20786,1

**Tablica 50. Rezerваты przyrody w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 50. Nature reserves in 2018
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		
		ogółem total	w tym of which	
			las forests	użytki rolne agricultural areas
Ogółem Total	72	3794,1	3090,8	210,2
Faunistyczne Fauna	3	768,8	488,4	29,5
Krajobrazowe Landscape	3	442,3	436,5	4,0
Leśne Forest	25	1201,0	1189,5	10,8
Torfowiskowe Peatbog	3	457,4	332,0	0,1
Florystyczne Flora	4	65,0	60,7	4,2
Wodne Water	2	422,9	290,3	35,2
Przyrody nieożywionej Inanimate nature	23	364,1	286,3	62,1
Stepowe Steppe	8	72,1	7,1	63,8
Słonoroślowe Halophyte	1	0,5	-	0,5

**Tablica 51. Parki krajobrazowe w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 51. Landscape parks in 2018
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia Area							
	parku krajobrazowego landscape parks						z ogółem rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody of total reserves and other forms of nature protection	otulina (strefa ochronna) buffer zones (of the protected areas)
	razem total		w tym of which					
	w ha in ha	w % powierzchni geograficznej in % of the geographical area	lasy forests	użytki rolne agricultural areas	wody water			
w ha in ha								
Ogółem Total	126352,7	10,8	70720,2	49415,7	1176,2	2728,9	147093,1	
Zespół świętokrzyskich i nadnidziańskich parków krajobrazowych Complexes of Świętokrzyskie and Nadnidziański landscape parks	117187,6	10,0	64504,0	46540,6	1150,0	2096,7	134044,5	
Jeleniowski	4218,2	0,4	3179,4	924,1	0,7	43,5	10638,0	
Kozubowski	6169,6	0,5	3622,6	2370,2	0,2	23,3	6592,0	
Nadnidziański	22888,6	2,0	2758,9	18045,3	858,1	170,1	26312,0	
Szaniecki	11289,6	1,0	1230,5	8626,3	96,7	28,2	13757,0	
Sieradowicki	12252,0	1,1	10774,3	1322,2	6,2	275,1	15893,0	
Suchedniowsko-Oblęgorski	19895,0	1,7	17849,6	1788,3	12,2	658,2	27514,0	
Cisowsko-Orłowski	20693,0	1,8	15609,5	4603,2	12,9	508,0	25336,0	
Chęciński-Kielecki	19781,6	1,7	9479,2	8861,1	163,0	390,2	8002,5	
Parki nie wchodzące w skład zespołów Parks not included in the complexes	9165,1	0,8	6216,2	2875,1	26,3	632,3	13048,6	
Przedborski	9165,1	0,8	6216,2	2875,1	26,3	632,3	13048,6	

**Tablica 52. Obszary chronionego krajobrazu w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 52. Protected landscape areas in 2018
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	w % powierzchni geograficznej in % of the geographical area	W tym Of which			Z ogółem rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody Of total reserves and other forms of nature protection
			lasy forests	użytki rolne agricultural areas	wody water	
	w ha in ha					
Ogółem Total	626520,1	53,5	227045,6	347962,4	5100,6	998,3
Lasy Przysusko-Szydłowieckie	4346,0	0,4	3127,4	1002,8	55,3	24,3
Jeleniowsko-Staszowski	31525,0	2,7	15870,3	13719,7	74,8	5,5
Konecko-Łopuszniański	98287,0	8,4	57928,3	35439,7	630,8	64,0
Doliny Kamiennej	72634,0	6,2	36548,1	30411,4	598,9	490,7

Tablica 52. Obszary chronionego krajobrazu w 2018 r. (dok.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 52. Protected landscape areas in 2018 (cont.)
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	w % powierzchni geograficznej in % of the geographical area	W tym Of which			Z ogółem rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody Of total reserves and other forms of nature protection
			lasy forests	użytki rolne agricultural areas	wody water	
w ha in ha						
Podkielecki	26484,7	2,3	11998,5	12008,5	194,6	31,5
Włoszczowsko-Jędrzejowski	70389,0	6,0	26781,1	39440,7	897,8	113,8
Chmielnicko-Szydłowski	60733,0	5,2	19423,1	35162,0	492,0	42,6
Solecko-Pacanowski	47347,0	4,0	7329,3	35000,9	899,7	3,6
Miechowsko-Działoszycki	41152,0	3,5	7824,5	30368,4	146,5	16,9
Koszycko-Opatowiecki	6197,0	0,5	757,6	4879,9	96,6	-
Chęciński-Kielecki	8002,5	0,7	1396,9	5723,2	40,8	2,8
Przedborski	13044,0	1,1	4731,5	7512,5	118,7	3,7
Nadnidziański	26312,0	2,3	4003,8	19830,0	229,5	27,5
Szaniecki	13757,0	1,2	2931,5	8887,3	98,8	0,5
Kozubowski	6592,0	0,6	809,3	5298,3	6,1	-
Suchedniowsko-Oblęgarski	27514,0	2,4	10233,6	14375,7	97,4	62,5
Sieradowicki	15893,0	1,4	2650,5	11375,8	199,0	8,3
Jeleniowski	10638,0	0,9	602,5	9172,0	17,2	3,0
Cisowsko-Orłowiński	25336,0	2,2	9236,7	14192,4	136,8	14,5
Kielecki	3856,1	0,3	1028,6	1883,9	41,9	82,7
Świętokrzyski	16480,7	1,4	1832,7	12277,4	27,4	-

Tablica 53. Pomniki przyrody
Stan w dniu 31 grudnia

Table 53. Monuments of nature
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Ogółem Total	715	723	719
Pojedyncze drzewa Single trees	507	475	466
Grupy drzew Groups of trees	65	94	97
Aleje Alleys	15	11	14
Głazy Boulders	35	28	28
Skałki, grotty, jaskinie i inne Stones, grottos, caves and others	93	115	114

**Tablica 54. Powierzchnia i struktura lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych w 2018 r.
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 54. Area and structure of protective forests managed by State Forests in 2018
As of 1st January

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia w ha Area in ha	Struktura Structure
Ogółem Total	156093	100,0
w tym: of which:		
Glebochronne Soil-protecting	11832	7,6
Wodochronne Water-protecting	105689	67,7
Uszkodzone przez przemysł Damaged by industry	1561	1,0
Podmiejskie In cities and around cities	31516	20,2

**Tablica 55. Powierzchnia gruntów leśnych
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 55. Forest land
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Ogółem w ha Total in ha	338211	338689	338988
Lasy Forests	331645	332057	332313
publiczne public	236142	236285	236251
własność skarbu państwa owned of the State Treasury	234963	234984	234894
w zarządzie Lasów Państwowych managed by State Forests	225025	225055	225096
parki narodowe national parks	7090	7090	7089
pozostałe Skarbu Państwa other of the State Treasury	2848	2839	2709
własność gmin ^a gmina owned ^a	1006	1066	1117
pozostałe publiczne other public	173	234	240
prywatne private	95503	95772	96062
Grunty związane z gospodarką leśną Land connected with silviculture	6566	6632	6675
Lesistość w % Forest cover	28,3	28,4	28,4
Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa w % Share of forest land in land area of the voivodship in%	29,0	29,1	29,1
Powierzchnia w ha na 1 mieszkańca Area per capita in ha	0,27	0,27	0,27

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Also applies to gminas with powiat status.

Tablica 56. Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane

Table 56. Renewals, afforestations and other silviculture operations

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018			
			ogółem grand total	lasy publiczne public forests		w tym prywatne ^a of which private forests ^a
				razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned of the State Treasury	
w ha in ha						
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII) Production area of forest nurseries (as of 31 XII)	79	72	68	68	68	-
Odnowienia i zalesienia Renewals and afforestation	1853	1743	1836	1597	1597	239
szuczne artificial	1665	1534	1569	1419	1419	150
w tym: of which:						
zrębów ^b felling sites ^b	1550	1405	1462	1403	1403	59
halizn i płazowin blanks and irregularly stocked open stands	25	29	25	14	14	11
naturalne natural	188	209	267	178	178	89
Poprawki i uzupełnienia ^c Corrections and supplements ^c	239	266	293	171	170	122
Pielęgnowanie Tending	10020	10617	10307	9455	9455	852
w tym: of which:						
upraw crops	7274	7856	7776	7145	7145	631
wprowadzanie podszytów ^d introduction of undergrowth ^d	-	-	-	-	-	-
Melioracje Drainage	1612	1691	1901	1901	1901	-

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. d Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinings. d Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

Tablica 57. Pozyskanie drewna (grubizny)

Table 57. Removals (timber)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Ogółem w dam³ Total in dam³	1340,4	1374,5	1423,2
Lasy publiczne Public forests	1275,4	1316,4	1364,5
własność Skarbu Państwa owned of the State Treasury	1275,2	1316,4	1364,5
w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	1273,5	1314,9	1361,6
parki narodowe national parks	1,4	1,2	2,5
pozostałe others	0,3	0,2	0,3

Tablica 57. Pozyskanie drewna (grubizny) (dok.)

Table 57. Removals (timber) (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
własność gmin gminas owned	0,2	0,1	0,1
Lasy prywatne Private forests	65	58,2	58,7
Ogółem na 100 ha powierzchni lasów w m ³ Total per 100 ha of forest area in m ³	392,8	404,1	419,2
Lasy publiczne Public forests	524,2	543,2	564,9
własność Skarbu Państwa owned of the State Treasury	526,7	546,2	568,1
w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	549,3	569,7	591,6
parki narodowe national parks	18,8	26,0	34,9
pozostałe others	9,7	8,1	11,7
własność gmin gminas owned	21,3	6,4	7,7
Lasy prywatne Private forests	68,1	60,7	61,1

Tablica 58. Struktura powierzchni lasów w Zarządzie Lasów Państwowych według wieku i składu gatunkowego drzewostanów

Table 58. Structure of forests area managed by State Forests by age and species of tree stands

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Powierzchnia lasów ogółem w ha Total forests area in ha	224609	225025	225055
Powierzchnia zalesiona w % lasów razem Wooded area in % total forests area	98,4	98,6	98,5
w tym: of which:			
drzewostany według klas wieku tree stands by age			
I (1-20 lat)	24372	24660	24931
II (21-40)	28426	28430	27724
III (41-60)	39418	38891	37766
IV (61-80)	46787	47953	48406
V i wyżej (81 lat i więcej) and higher (years and more)	66010	69384	6900
Wybrane gatunki ^a drzew w % powierzchni lasów Selected species of trees ^a in % of forest area			
sosna pine	62,4	62,1	61,9
świerk spruce	1,1	1,0	0,8
jodła fir	12,6	13,3	13,1
dąb oak	8,0	8,0	8,2
buk beech	5,2	5,2	5,3
grab hornbeam	1,3	1,0	1,0

a Określonego na podstawie gatunków panujących (przeważających w drzewostanie).

Źródło: dane Dyrekcji Generalnych Lasów Państwowych.

a Defined on the basis of dominant species in the tree stand.

Source: data of the General Directorate of the State Forests.

Tablica 58. Struktura powierzchni lasów w Zarządzie Lasów Państwowych według wieku i składu gatunkowego drzewostanów (dok.)

Table 58. Structure of forests area managed by State Forests by age and species of tree stands (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
brzoza birch	3,5	3,5	3,6
olsza alder	3,7	3,6	3,6
osika, topola spen, poplar	0,2	0,2	0,2

Tablica 59. Zasoby drzewne na pniu w zarządzie Lasów Państwowych według wieku i składu gatunkowego drzewostanów

Table 59. Growing stock of standing wood managed by the State Forests by age species of tree stands

Wyszczególnienie Specification	Lasy państwowe State forests		
	2016	2017	2018
Grubizna ^a brutto w tys. m ³ Gross ^a timber in thousand m ³	58245	59173	59555
Powierzchnia zalesiona w % lasów razem Wooden area in % total forests	100,0	100,0	100,0
w tym: of which:			
drzewostany według klas wieku w % ogółem powierzchni zalesionej tree stand by age class in % total wooden area			
I (1-20 lat)	0,5	0,4	0,5
II (21-40)	6,8	6,4	5,8
III (41-60)	17,0	17,1	17,0
IV (61-80)	25,6	26,2	26,4
V i wyżej (81 lat i więcej) and higher (years and more)	42,4	43,1	42,8
Wybrane gatunki ^b drzew w % grubizny ogółem Selected species of trees ^b in % of total timber			
sosna pine	67,6	67	67,1
świerk spruce	1,0	0,9	0,7
jodła fir	13,2	13,9	13,6
dąb oak	5,5	5,5	5,6
buk beech	1,8	4,6	4,6
grab hornbeam	1,0	0,7	0,7
brzoza birch	1,8	1,8	1,9
olsza alder	3,1	3,1	2,9
osika, topola spen, poplar	0,2	0,2	0,2

a W korze. b Określonego na podstawie gatunków panujących (przeważających w drzewostanie).

Źródło: dane Dyrekcji Generalnych Lasów Państwowych.

a Overbank. b Defined on the basis of dominant species in the tree stand.

Source: data of the General Directorate of the State Forests.

Tablica 60. Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień

Table 60. Trees and shrubs outside for forest and removals

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Sadzenie w sztukach: Plantings in units of:			
drzew trees	38302	10572	11017
krzewów bushes	4851	25864	17111
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³ Removals (timber) ^a in m ³	29653	18343	21899
grubizna iglasta coniferous	8707	5033	5914
grubizna liściasta non-coniferous	20946	13310	15985

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

Tablica 61. Ważniejsze zwierzęta łowne^a Stan w dniu 10 marca

Table 61. Major game species^a
As of 10th March

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
Łosie Moose	299	316	336
Daniele Fallow deer	270	275	282
W tysiącach sztuk In thousand heads			
Jelenie Deer	3,6	4,5	4,3
Sarny Roe deer	23,0	31,0	29,6
Dziki Wild boars	5,5	5,5	2,2
Lisy Foxes	6,2	6,2	6,3
Zająca Hares	41,0	41,8	41,8
Bażanty Pheasants	40,7	39,0	38,7
Kuropatwy Partridges	30,0	33,6	34,8

a Dane szacunkowe; dotyczy populacji wiosennych; nie obejmują ośrodków hodowlanych zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska i Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego.

a Estimated data; concerns spring populations; excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Ministry of the Environment and the Main Board of the Polish Hunting Association.

Tablica 62. Odstrzał^a ważniejszych zwierząt łownych

Table 62. Shoot^a of main game species

Wyszczególnienie Specification	2016/2017	2017/2018	2018/2019
	w szt. in heads		
Łosie Moose	-	-	-
Daniele Fallow deer	55	60	54
Jelenie Deer	890	986	1072
Sarny Roe deer	4778	5437	5521
Dziki Wild boars	5380	6565	4999
Lisy Foxes	4807	5215	5111
Zajęce Hares	3094	2108	2584
Bażanty Pheasants	9923	10090	9902
Kuropatwy Partridges	365	212	334

a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a In hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year.

S o u r c e: data of the Generale Directorate of the State Forests, Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

**Tablica 63. Powierzchnia podregionów, powiatów i gmin objęta różnymi formami ochrony przyrody
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 63. Area of subregions, powiats and gminas covered by different forms of nature and landscape
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Obszary prawnie chronione w ha Total legally protected areas in ha	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem Legality protected areas in total area	Parki narodowe National parks	Rezerwaty przyrody Nature reserves	Parki krajobrazowe Landscape parks	
					razem total	w tym rezerwaty przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection
Województwo Voivodship	761 472,7	65,0	7 626,5	3 794,1	126 352,7	2 728,9
Podregion (Subregion) kielecki	418 872,6	83,3	7 626,5	2 554,3	74 821,8	2 235,6
Powiat kielecki	208 968,8	93,0	7 099,4	1 633,1	48 969,4	1 522,7
Gminy Gminas						
Bieliny	9 699,3	100,0	882,1	14,6	1 041,0	14,6
Bodzentyn ^a	16 112,3	100,0	4 252,0	271,5	3 800,0	271,9
Chęciny ^a	10 533,1	82,7	-	230,1	9 154,0	227,3
Chmielnik ^a	12 337,4	86,8	-	-	1 216,4	-
Daleszyce ^a	22 214,6	99,9	-	458,2	10 807,0	489,2
Górno	8 318,2	100,0	7,2	-	-	-
Łągów ^a	10 100,3	89,2	-	-	2 625,2	1,0
Łopuszno	16 855,4	95,2	-	99,8	867,1	60,5
Masłów	7 878,1	92,1	104,7	-	-	-
Miedziana Góra	7 108,9	99,9	-	29,2	829,0	-
Mniów	9 515,9	99,9	-	59,7	754,0	34,9
Morawica ^a	11 139,6	79,4	-	27,1	-	-
Nowa Słupia	8 567,9	99,9	1 853,4	17,5	831,1	15,8
Piekoszów	7 109,1	69,0	-	40,5	2 170,6	40,5
Pierzchnica	9 936,0	94,9	-	-	245,0	-
Raków	19 034,0	99,9	-	-	6 117,0	3,4
Sitkówka-Nowiny	2 571,0	56,4	-	50,4	2 023,0	50,4
Strawczyn	7 464,0	86,9	-	114,7	1 620,0	114,7
Zagnańsk	12 473,7	99,9	-	219,9	4 869,0	198,7
Powiat konecki	81 418,6	71,4	-	181,7	2 662,0	458,8
Gminy Gminas						
Fałków	1 683,9	12,7	-	-	-	-
Gowarczów	4 346,0	43,0	-	-	-	-
Końskie ^a	12 506,0	50,0	-	-	-	-
Radoszyce ^a	14 774,6	100,0	-	-	-	-
Ruda Maleniecka	11 005,0	100,0	-	2,7	-	-
Słupia Konecka	8 845,0	83,6	-	-	1 693,0	300,0
Smyków	6 209,0	100,0	-	-	-	-
Stąporków ^a	22 049,2	95,2	-	179,0	969,0	158,8

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.
a Data for urban-rural gminas in total

i krajobrazu w 2018 r.

protection in 2018

Obszary chronionego krajobrazu Protected landscape areas		Użytki ekologiczne Ecological areas	Stanowiska dokumen- tacyjne Documentation sites	Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe Landscape-nature complexes	Liczba pomników przyrody Number of monu- ments of nature
razem total	w tym rezerваты przy- rody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection				
		w ha	in ha		
626 520,1	998,3	769,9	28,7	108,1	719
336 263,7	827,4	581,7	9,0	78,6	306
152 879,5	171,2	39,6	4,4	37,3	110
7 776,2	-	-	-	-	2
8 059,0	-	1,3	-	0,3	11
1 379,1	2,8	-	-	-	6
11 121,0	13,2	13,2	-	-	4
11 407,6	8,2	7,2	2,0	30,0	14
8 311,0	-	-	-	-	6
7 474,0	5,2	2,0	-	5,2	5
15 974,2	25,1	-	-	-	7
7 773,4	-	-	-	-	4
6 276,3	30,1	0,8	1,8	1,8	6
8 761,0	30,5	5,9	0,6	-	4
11 139,6	27,1	-	-	-	2
5 883,5	1,8	-	-	-	1
4 938,5	-	-	-	-	6
9 691,0	-	-	-	-	4
12 917,0	3,9	7,3	-	-	11
548,0	-	-	-	-	2
5 844,0	0,9	0,9	-	-	3
7 605,0	22,5	1,1	-	-	12
78 599,0	62,8	497,5	-	-	25
1 637,0	-	46,9	-	-	1
4 346,0	24,3	24,3	-	-	2
12 506,0	-	-	-	-	6
14 664,0	-	110,6	-	-	-
11 005,0	8,4	5,7	-	-	4
7 152,0	-	300,0	-	-	8
6 209,0	-	-	-	-	1
21 080,0	30,1	10,0	-	-	3

**Tablica 63. Powierzchnia podregionów, powiatów i gmin objęta różnymi formami ochrony przyrody
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 63. Area of subregions, powiats and gminas covered by different forms of nature and landscape
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Obszary prawnie chronione w ha Total legally protected areas in ha	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem Legality protected areas in total area	Parki narodowe National parks	Rezerwaty przyrody Nature reserves	Parki krajobrazowe Landscape parks	
					razem total	w tym rezerwaty przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection
Powiat ostrowiecki	45 260,2	73,4	-	471,8	1 765,4	27,7
Gminy Gminas						
Ostrowiec Świętokrzyski	-	-	-	-	-	-
Bałtów	10 507,0	100,0	-	27,2	-	-
Bodzechów	12 219,4	100,0	-	399,9	-	-
Ćmielów	24,3	0,2	-	15,6	-	-
Kunów	11 356,0	100,0	-	-	-	-
Waśniów	11 153,5	99,9	-	29,1	1 765,4	27,7
Powiat skarżyski	28 988,4	73,3	527,1	145,5	12 214,0	151,2
Gminy Gminas						
Skarżysko-Kamienna	267,0	4,1	-	-	-	-
Bliżyn	13 710,5	97,1	-	145,5	6 359,0	151,2
Łączna	5 360,9	87,0	527,1	-	2 232,0	-
Skarżysko Kościelne	2 162,0	40,6	-	-	-	-
Suchedniów ^a	7 488,0	99,9	-	-	3 623,0	-
Powiat starachowicki	47 436,0	90,6	-	64,0	7 092,0	3,2
Gminy Gminas						
Starachowice	73,6	2,3	-	-	-	-
Brody	16 127,0	100,0	-	64,0	-	-
Mirzec	11 111,0	100,0	-	-	-	-
Pawłów	11 958,1	87,1	-	-	2 440,0	-
Wąchock ^a	8 166,3	99,8	-	-	4 652,0	3,2
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	6 800,6	62,0	-	58,2	2 119,0	72,0
Kielce	6 800,6	62,0	-	58,2	2 119,0	72,0
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	342 600,2	51,3	-	1 239,8	51 530,9	493,4
Powiat buski	93 420,5	96,5	-	10,2	17 092,1	32,6
Gminy Gminas						
Busko-Zdrój ^a	23 534,4	99,9	-	0,5	7 064,8	12,6
Gnojno	9 631,0	100,0	-	-	-	-
Nowy Korczyn	11 653,9	99,9	-	-	1 565,9	-
Pacanów	12 458,0	100,0	-	-	-	-

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.
a Data for urban-rural gminas in total

i krajobrazu w 2018 r. (cd.)

protection in 2018 (cont.)

Obszary chronionego krajobrazu Protected landscape areas		Użytki ekologiczne Ecological areas	Stanowiska dokumen- tacyjne Documentation sites	Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe Landscape-nature complexes	Liczba pomników przyrody Number of monu- ments of nature
razem total	w tym rezerwy przy- rody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection				
		w ha	in ha		
43 470,0	427,9	-	-	8,7	30
-	-	-	-	-	6
10 507,0	27,2	-	-	-	5
12 219,0	399,5	-	-	-	3
-	-	-	-	8,7	1
11 356,0	-	-	-	-	11
9 388,0	1,3	-	-	-	4
16 243,8	10,4	19,5	-	-	44
267,0	-	-	-	-	7
7 348,0	10,4	19,5	-	-	16
2 601,8	-	-	-	-	4
2 162,0	-	-	-	-	9
3 865,0	-	-	-	-	8
40 330,0	72,3	24,1	1,4	-	46
61,0	-	12,6	-	-	9
16 127,0	64,0	-	-	-	9
11 111,0	-	-	-	-	2
9 517,0	3,8	3,8	1,1	-	18
3 514,0	4,5	7,7	0,3	-	8
4 741,4	82,7	1,0	3,2	32,6	51
4 741,4	82,7	1,0	3,2	32,6	51
290 256,4	170,9	188,2	19,7	29,4	413
76 308,0	3,6	15,3	11,2	19,8	22
16 469,0	-	1,5	11,2	-	6
9 631,0	-	-	-	-	3
10 088,0	-	-	-	-	1
12 458,0	-	-	-	-	2

**Tablica 63. Powierzchnia podregionów, powiatów i gmin objęta różnymi formami ochrony przyrody
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 63. Area of subregions, powiats and gminas covered by different forms of nature and landscape
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Obszary prawnie chronione w ha Total legally protected areas in ha	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem Legally protected areas in total area	Parki narodowe National parks	Rezerwaty przyrody Nature reserves	Parki krajobrazowe Landscape parks	
					razem total	w tym rezerwaty przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection
Solec-Zdrój	8 496,7	99,9	-	-	592,7	9,6
Stopnica ^a	12 582,7	99,9	-	-	666,7	-
Tuczępy	5 041,8	60,3	-	-	-	-
Wiślica ^a	10 022,0	99,9	-	9,7	7 202,0	10,4
Powiat jędrzejowski	83 253,9	66,2	-	50,0	5 135,2	-
Gminy Gminas						
Imielno	5 296,2	52,4	-	-	820,2	-
Jędrzejów ^a	12 969,0	57,2	-	6,0	-	-
Małogoszcz ^a	10 621,4	72,7	-	-	2 076,0	-
Nagłowice	9 089,0	77,5	-	-	-	-
Oksa	9 072,0	100,0	-	-	-	-
Sędziszów ^a	5 848,0	40,2	-	-	-	-
Słupia	8 386,0	77,3	-	-	-	-
Sobków	9 954,3	69,0	-	37,1	2 239,0	-
Wodzisław	12 018,0	67,9	-	7,0	-	-
Powiat kazimierski	8 048,5	19,1	-	-	119,6	-
Gminy Gminas						
Bejsce	-	-	-	-	-	-
Czarnocin	1 192,0	17,0	-	-	-	-
Kazimierza Wielka ^a	-	-	-	-	-	-
Opatowiec	6 853,6	99,9	-	-	119,6	-
Skalbmierz ^a	2,9	0,0	-	-	-	-
Powiat opatowski	13 227,5	14,5	-	-	1 479,5	-
Gminy Gminas						
Baćkowice	5 936,7	61,8	-	-	1 042,7	-
Iwaniska	5 351,0	51,0	-	-	-	-
Lipnik	-	-	-	-	-	-
Opatów ^a	0,1	0,0	-	-	-	-
Ożarów ^a	2,0	0,0	-	-	-	-
Sadowie	1 937,8	23,7	-	-	436,8	-
Tarłów	-	-	-	-	-	-
Wojciechowice	-	-	-	-	-	-

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.
a Data for urban-rural gminas in total

i krajobrazu w 2018 r. (cd.)

protection in 2018 (cont.)

Obszary chronionego krajobrazu Protected landscape areas		Użytki ekologiczne Ecological areas	Stanowiska dokumen- tacyjne Documentation sites	Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe Landscape-nature complexes	Liczba pomników przyrody Number of monu- ments of nature
razem total	w tym rezerwy przy- rody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection				
		w ha	in ha		
7 904,0	3,6	13,1	-	-	2
11 916,0	-	-	-	-	1
5 022,0	-	-	-	19,8	-
2 820,0	-	0,7	-	-	7
78 079,4	42,3	31,6	-	-	92
4 476,0	-	-	-	-	4
12 969,0	12,3	6,4	-	-	11
8 545,4	-	-	-	-	4
9 089,0	13,1	13,1	-	-	8
9 072,0	-	-	-	-	11
5 848,0	-	-	-	-	5
8 386,0	9,9	9,9	-	-	34
7 676,0	-	2,2	-	-	5
12 018,0	7,0	-	-	-	10
7 926,0	-	2,9	-	-	10
-	-	-	-	-	7
1 192,0	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-
6 734,0	-	-	-	-	-
-	-	2,9	-	-	2
11 746,0	1,8	3,8	0,1	-	87
4 894,0	-	-	-	-	7
5 351,0	1,8	1,8	-	-	27
-	-	-	-	-	4
-	-	-	0,1	-	11
-	-	2,0	-	-	11
1 501,0	-	-	-	-	7
-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	17

**Tablica 63. Powierzchnia podregionów, powiatów i gmin objęta różnymi formami ochrony przyrody
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 63. Area of subregions, powiats and gminas covered by different forms of nature and landscape
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Obszary prawnie chronione w ha Total legally protected areas in ha	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem Legally protected areas in total area	Parki narodowe National parks	Rezerwaty przyrody Nature reserves	Parki krajobrazowe Landscape parks	
					razem total	w tym rezerwaty przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection
Powiat pińczowski	60 447,8	98,6	-	105,0	21 099,5	189,0
Gminy Gminas						
Działoszyce ^a	10 564,0	99,9	-	-	-	-
Kije	10 005,5	99,9	-	-	1 473,5	75,6
Michałów	11 195,9	99,9	-	10,3	1 403,9	10,3
Pińczów ^a	21 268,2	99,9	-	94,7	14 718,9	103,2
Złota	7 414,2	90,4	-	-	3 503,2	-
Powiat sandomierski	5 015,4	7,4	-	704,5	-	-
Gminy Gminas						
Sandomierz	0,7	0,0	-	-	-	-
Dwikozy	161,7	1,9	-	159,8	-	-
Kilmontów	3 252,0	32,6	-	-	-	-
Koprzywnica ^a	-	-	-	-	-	-
Łonów	1 056,3	12,2	-	-	-	-
Obrazów	-	-	-	-	-	-
Samborzec	-	-	-	-	-	-
Wilczyce	-	-	-	-	-	-
Zawichost ^a	544,8	6,8	-	544,8	-	-
Powiat staszowski	35 690,9	38,6	-	9,3	-	-
Gminy Gminas						
Bogoria	8 811,0	71,7	-	-	-	-
Łubnice	-	-	-	-	-	-
Oleśnica	5 338,0	100,0	-	-	-	-
Osiek ^a	35,5	0,3	-	2,5	-	-
Połaniec ^a	-	-	-	-	-	-
Rytwiany	3 177,3	25,5	-	6,7	-	-
Staszów ^a	7 539,0	33,1	-	-	-	-
Szydłów	10 790,0	100,0	-	-	-	-
Powiat włoszczowski	43 495,7	47,9	-	360,8	6 605,0	271,8
Gminy Gminas						
Kluczewsko	11 130,4	81,3	-	69,6	3 658,0	69,6
Krasocin	11 776,7	61,1	-	202,8	2 947,0	202,1
Moskorzew	0,6	0,0	-	-	-	-
Radków	0,2	0,0	-	-	-	-
Secemin	0,8	0,0	-	-	-	-
Włoszczowa ^a	20 587,0	80,9	-	88,4	-	-

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.
a Data for urban-rural gminas in total

i krajobrazu w 2018 r. (dok.)

protection in 2018 (cont.)

Obszary chronionego krajobrazu Protected landscape areas		Użytki ekologiczne Ecological areas	Stanowiska dokumen- tacyjne Documentation sites	Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe Landscape-nature complexes	Liczba pomników przyrody Number of monu- ments of nature
razem total	w tym rezerwy przy- rody i pozostałe formy ochrony przyrody of which reserves and other forms of nature protection				
		w ha	in ha		
39 341,0	27,5	110,4	8,5	-	37
10 564,0	-	-	-	-	6
8 532,0	26,5	97,0	5,0	-	-
9 792,0	-	-	-	-	3
6 542,0	1,0	13,3	3,5	-	17
3 911,0	-	0,0	-	-	11
4 306,0	-	2,6	-	2,3	71
-	-	0,7	-	-	11
-	-	1,9	-	-	1
3 252,0	-	-	-	-	14
-	-	-	-	-	8
1 054,0	-	-	-	2,3	11
-	-	-	-	-	8
-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	9
35 678,0	3,7	-	-	7,3	58
8 811,0	-	-	-	-	11
-	-	-	-	-	2
5 338,0	-	-	-	-	-
33,0	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	6
3 167,0	2,3	-	-	5,9	15
7 539,0	1,4	-	-	1,4	20
10 790,0	-	-	-	-	4
36 872,0	92,1	21,7	-	-	36
7 456,0	3,7	20,1	-	-	14
8 829,0	-	-	-	-	7
-	-	0,6	-	-	-
-	-	0,2	-	-	1
-	-	0,8	-	-	7
20 587,0	88,4	-	-	-	7

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					prywatne private	
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which		gminne gminas		
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property			
w ha in ha									
Województwo Voivodship	338 987,7	332 312,5	242 733,1	241 370,5	231 455,0	648,3	1 122,5	96 254,6	28,4
Podregion (Subregion) kielecki	205 790,6	201 370,1	160 874,0	160 274,1	151 622,0	386,4	596,8	44 916,7	40,0
Powiat kielecki	78 935,7	77 314,3	61 408,2	61 227,0	54 278,6	95,3	181,2	17 527,6	34,4
Gminy Gminas									
Bieliny	2 688,1	2 651,6	1 945,1	1 935,5	1 070,8	0,0	9,6	743,0	30,1
Bodzentyn	7 383,0	7 241,3	7 192,9	7 192,9	3 250,2	-	-	190,1	45,3
miasto city	-	-	-	-	-	-	-	-	-
obszar wiejski rural area	7 383,0	7 241,3	7 192,9	7 192,9	3 250,2	-	-	190,1	47,9
Chęciny	2 654,6	2 621,2	1 355,5	1 265,8	1 244,9	5,5	89,7	1 299,1	20,6
miasto city	204,4	201,8	172,8	93,4	86,7	-	79,4	31,6	14,3
obszar wiejski rural area	2 450,1	2 419,4	1 182,7	1 172,4	1 158,2	5,5	10,3	1 267,5	21,4
Chmielnik	2 878,3	2 831,2	1 621,1	1 616,9	1 587,3	2,3	4,2	1 257,1	19,9
miasto city	41,4	41,0	15,0	10,8	10,8	-	4,2	26,4	5,3
obszar wiejski rural area	2 836,9	2 790,2	1 606,2	1 606,2	1 576,6	2,3	-	1 230,7	20,8
Daleszyce	12 976,3	12 673,6	11 384,0	11 357,9	11 350,5	3,8	26,0	1 592,3	57,0
miasto city	76,9	75,9	4,5	1,0	1,0	-	3,5	72,5	4,9
obszar wiejski rural area	12 899,4	12 597,7	11 379,5	11 357,0	11 349,6	3,8	22,6	1 519,8	60,9
Górno	962,5	940,5	792,4	792,4	792,3	-	-	170,1	11,3
Łągów	3 234,7	3 162,9	2 777,5	2 769,9	2 764,1	0,9	7,7	457,1	27,9
miasto city	8,2	8,2	2,8	0,5	-	-	2,3	5,4	1,0
obszar wiejski rural area	3 226,4	3 154,7	2 774,7	2 769,3	2 764,1	0,9	5,4	451,7	30,0

a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					prywatne private	
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which		gminne gminas		
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property			
w ha in ha									
Łopuszno	7 460,9	7 295,8	6 104,0	6 101,7	6 089,4	5,3	2,3	1 357,0	41,2
Masłów	3 216,4	3 138,8	2 637,8	2 634,2	2 533,0	0,3	3,6	578,6	36,7
Miedziana Góra	3 029,6	2 939,9	2 758,3	2 756,5	2 754,8	–	1,8	271,3	41,3
Mniów	2 571,6	2 531,8	1 274,4	1 273,8	1 266,8	1,2	0,6	1 297,1	26,6
Morawica	3 749,8	3 677,7	2 317,3	2 311,2	2 289,2	2,9	6,2	1 432,4	26,2
miasto city	22,1	21,9	4,9	3,3	2,4	0,1	1,6	17,2	5,0
obszar wiejski rural area	3 727,7	3 655,8	2 312,5	2 307,9	2 286,7	2,8	4,6	1 415,2	26,9
Nowa Słupia	2 427,5	2 387,5	2 262,8	2 261,8	490,6	–	1,0	164,7	27,8
Piekoszów	1 559,5	1 552,5	131,9	113,4	77,1	25,3	18,5	1 427,6	15,1
Pierzchnica	2 460,9	2 422,6	1 521,6	1 520,1	1 505,4	5,7	1,5	939,3	23,1
Raków	8 678,5	8 510,4	5 811,8	5 811,8	5 716,7	39,0	–	2 866,7	44,6
Sitkówka-Nowiny	1 792,6	1 741,6	1 662,0	1 662,0	1 660,9	0,1	–	130,7	38,2
Strawczyn	1 774,7	1 754,8	808,3	807,0	804,7	–	1,3	966,4	20,4
Zagnańsk	7 436,4	7 238,7	7 049,4	7 042,2	7 029,8	3,0	7,2	386,9	58,0
Powiat konecki	57 037,6	55 954,5	39 555,8	39 379,9	38 998,9	215,8	175,8	17 481,9	49,1
Gminy Gminas									
Fałków	6 176,1	6 062,1	4 241,6	4 216,6	4 178,6	17,9	25,0	1 934,5	45,8
Gowarczów	4 424,1	4 326,8	3 229,9	3 191,7	3 140,1	20,6	38,2	1 194,1	42,9
Końskie	12 801,1	12 578,6	9 055,8	9 028,8	8 941,2	38,4	27,0	3 745,3	50,3
miasto city	276,9	276,9	36,4	28,4	20,0	0,4	8,0	240,5	15,6
obszar wiejski rural area	12 524,2	12 301,6	9 019,4	9 000,4	8 921,2	38,0	19,0	3 504,8	52,9
Radoszyce	5 940,6	5 817,9	4 644,3	4 640,8	4 631,7	7,1	3,6	1 296,2	39,7
miasto city	133,6	131,9	12,5	12,5	11,5	–	–	121,1	7,7
obszar wiejski rural area	5 807,0	5 686,1	4 631,9	4 628,3	4 620,2	7,1	3,6	1 175,1	43,9
Ruda Maleniecka	6 182,7	6 054,1	4 286,7	4 280,7	4 237,1	37,6	6,0	1 896,1	55,0
Słupia Konecka	3 798,2	3 727,0	2 467,1	2 461,1	2 398,1	41,0	6,0	1 331,1	35,2

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
Smyków	3 185,0	3 124,3	2 293,4	2 276,3	2 262,5	4,8	17,1	891,7	50,3	
Stąporków	14 529,8	14 263,7	9 337,0	9 284,1	9 209,6	48,5	52,9	5 192,8	61,6	
miasto city	435,5	435,2	22,6	16,3	12,4	1,9	6,3	412,9	39,8	
obszar wiejski rural area	14 094,4	13 828,5	9 314,4	9 267,7	9 197,2	46,6	46,7	4 780,0	62,6	
Powiat ostrowiecki	19 326,0	18 961,8	14 576,8	14 512,7	14 256,7	29,6	64,2	4 749,2	30,7	
Gminy Gminas										
Ostrowiec Św.	547,4	546,8	103,0	74,0	30,3	0,9	29,0	444,5	11,8	
Bałtów	4 669,3	4 575,7	3 470,7	3 469,7	3 447,1	7,2	1,0	1 198,6	43,5	
Bodzechów	3 616,8	3 552,8	2 387,4	2 374,4	2 219,3	8,4	13,0	1 229,4	29,1	
Ćmielów	3 731,7	3 666,1	2 900,3	2 900,3	2 884,9	6,1	–	831,4	31,1	
miasto city	378,2	378,2	6,3	6,3	–	3,1	–	371,9	28,4	
obszar wiejski rural area	3 353,5	3 287,9	2 894,0	2 894,0	2 884,9	3,0	–	459,5	31,4	
Kunów	5 107,9	4 988,6	4 411,8	4 390,6	4 371,6	6,9	21,2	696,1	43,9	
miasto city	75,2	75,2	19,5	6,0	–	0,0	13,5	55,8	10,4	
obszar wiejski rural area	5 032,6	4 913,4	4 392,3	4 384,6	4 371,6	6,9	7,7	640,4	46,2	
Waśniów	1 652,9	1 631,9	1 303,8	1 303,8	1 303,6	0,2	–	349,2	14,6	
Powiat skarżyski	23 816,3	23 258,7	20 091,4	20 016,2	18 975,6	42,1	72,1	3 724,9	58,8	
Gminy Gminas										
Skarżysko-Ka- mienna	2 544,7	2 478,2	2 319,9	2 276,5	2 139,7	1,3	40,4	224,8	38,5	
Bilżyn	10 268,9	10 054,6	8 505,1	8 501,1	8 422,9	36,1	3,9	1 763,8	71,2	
Łączna	3 545,5	3 461,3	3 156,9	3 154,5	2 634,4	0,1	2,4	388,6	56,1	
Skarżysko-Ko- ścielne	2 381,3	2 334,1	2 048,0	2 040,6	1 735,7	4,6	7,4	333,4	43,8	
Suchedniów	5 075,8	4 930,5	4 061,6	4 043,6	4 042,9	–	18,0	1 014,3	65,8	

a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
miasto city	4 422,5	4 292,4	3 554,7	3 536,7	3 536,1	–	18,0	867,7	72,3	
obszar wiejski rural area	653,4	638,2	506,8	506,8	506,8	–	–	146,5	41,0	
Powiat starachowicki	24 322,7	23 589,3	23 253,5	23 235,4	23 217,7	2,9	18,1	1 069,2	45,1	
Gminy Gminas										
Starachowice	688,5	652,7	645,2	635,2	635,2	–	10,0	43,3	20,5	
Brody	11 534,6	11 212,7	11 325,2	11 322,2	11 321,7	0,5	3,0	209,4	69,5	
Mirzec	4 441,8	4 289,4	4 332,0	4 331,5	4 330,7	0,8	0,5	109,8	38,6	
Pawłów	2 385,6	2 323,6	2 109,7	2 109,7	2 094,8	0,1	–	275,9	16,9	
Wąchock	5 272,2	5 111,0	4 841,4	4 836,8	4 835,3	1,5	4,6	430,8	62,5	
miasto city	542,9	520,0	483,2	481,9	481,7	0,3	1,3	59,7	32,5	
obszar wiejski rural area	4 729,2	4 591,0	4 358,1	4 354,8	4 353,6	1,2	3,3	371,1	69,8	
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	2 352,3	2 291,4	1 988,3	1 902,9	1 894,4	0,7	85,4	364,0	20,9	
Kielce	2 352,3	2 291,4	1 988,3	1 902,9	1 894,4	0,7	85,4	364,0	20,9	
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	133 197,1	130 942,5	81 859,1	81 096,4	79 833,0	261,9	525,7	51 338,0	19,6	
Powiat buski	10 776,0	10 657,2	5 049,9	4 979,1	4 909,6	12,4	70,9	5 726,0	11,0	
Gminy Gminas										
Busko-Zdrój	2 983,6	2 966,1	1 077,6	1 060,8	1 039,6	3,2	16,8	1 906,0	12,6	
miasto city	2,0	2,0	–	–	–	–	–	2,0	0,2	
obszar wiejski rural area	2 981,6	2 964,1	1 077,6	1 060,8	1 039,6	3,2	16,8	1 904,0	13,3	
Gnojno	1 871,1	1 856,8	662,1	662,1	642,6	1,5	–	1 209,0	19,3	

a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
Nowy Korczyn	916,3	913,7	272,3	272,3	261,0	1,2	–	644,0	7,8	
Pacanów	92,3	92,3	1,3	1,3	–	0,3	–	91,0	0,7	
Solec-Zdrój	896,3	888,6	443,3	439,0	433,5	1,5	4,3	453,0	10,4	
Stopnica	1 408,3	1 390,1	605,3	602,0	601,0	0,0	3,3	803,0	11,0	
miasto city	2,0	2,0	–	–	–	–	–	2,0	0,4	
obszar wiejski rural area	1 406,3	1 388,1	605,3	602,0	601,0	0,0	3,3	801,0	11,4	
Tuczępy	2 222,1	2 167,8	1 803,1	1 756,6	1 748,0	–	46,5	419,0	25,9	
Wiślica	386,0	381,8	185,0	185,0	183,9	0,1	–	201,0	3,8	
miasto city	0,0	0,0	–	–	–	–	–	0,0	0,0	
obszar wiejski rural area	386,0	381,8	185,0	185,0	183,9	0,1	–	201,0	4,0	
Powiat jędrzejow- ski	25 026,0	24 608,9	15 901,0	15 615,0	15 593,9	21,0	100,1	9 125,0	19,6	
Gminy Gminas										
Imielno	1 117,4	1 107,4	501,4	495,4	495,4	–	3,0	616,0	11,0	
Jędrzejów	5 402,9	5 284,2	3 941,9	3 912,9	3 912,2	0,8	29,0	1 461,0	23,3	
miasto city	2,7	–	2,7	2,7	2,7	–	–	–	–	
obszar wiejski rural area	5 400,2	5 284,2	3 939,2	3 910,2	3 909,4	0,8	29,0	1 461,0	24,5	
Małogoszcz	4 122,6	4 084,1	1 679,6	1 638,7	1 635,7	3,0	6,9	2 443,0	28,0	
miasto city	70,0	70,0	5,0	–	–	–	–	65,0	7,2	
obszar wiejski rural area	4 052,6	4 014,1	1 674,6	1 638,7	1 635,7	3,0	6,9	2 378,0	29,4	
Nagłowice	2 847,9	2 785,4	2 272,9	2 260,9	2 260,5	0,4	9,0	575,0	23,7	
Oksa	1 859,7	1 826,3	1 270,7	1 268,7	1 267,6	1,1	1,0	589,0	20,1	
Sędziszów	2 441,1	2 399,3	1 450,1	1 424,6	1 421,4	3,3	3,5	991,0	16,5	

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
miasto city	30,5	30,5	1,5	1,5	1,5	-	-	29,0	3,8	
obszar wiejski rural area	2 410,6	2 368,8	1 448,6	1 423,1	1 419,9	3,3	3,5	962,0	17,2	
Słupia	1 527,3	1 493,9	1 056,3	981,3	981,1	0,1	-	471,0	13,8	
Sobków	3 360,7	3 323,5	1 930,7	1 873,0	1 861,9	11,1	31,8	1 430,0	23,0	
Wodzisław	2 346,5	2 305,0	1 797,5	1 759,5	1 758,2	1,4	16,0	549,0	13,0	
Powiat kazimierski	1 228,6	1 222,0	575,6	569,4	566,4	3,0	6,2	653,0	2,9	
Gminy Gminas										
Bejsce	34,0	34,0	-	-	-	-	-	34,0	0,6	
Czarnocin	143,9	143,4	68,9	68,9	68,9	0,0	-	75,0	2,0	
Kazimierza Wielka	398,9	396,4	257,9	257,9	256,5	1,4	-	141,0	2,8	
miasto city	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
obszar wiejski rural area	398,9	396,4	257,9	257,9	256,5	1,4	-	141,0	2,9	
Opatowiec	603,7	600,1	239,7	234,0	233,7	0,3	5,7	364,0	8,8	
Skalbmierz	48,1	48,1	9,1	8,6	7,4	1,3	0,5	39,0	0,6	
miasto city	3,0	3,0	-	-	-	-	-	3,0	0,4	
obszar wiejski rural area	45,1	45,1	9,1	8,6	7,4	1,3	0,5	36,0	0,6	
Powiat opatowski	14 359,4	14 245,2	5 561,0	5 532,7	5 090,9	72,3	28,3	8 798,4	15,6	
Gminy Gminas										
Baćkowice	2 139,1	2 084,7	2 002,1	2 002,1	2 002,1	0,1	-	136,9	21,7	
Iwaniska	2 069,6	2 040,7	1 135,7	1 135,7	1 123,5	1,3	-	933,9	19,5	
Lipnik	319,9	316,2	201,5	200,7	199,6	1,0	0,8	118,4	3,9	
Opatów	258,9	256,7	144,1	144,1	144,0	0,1	-	114,8	2,3	
miasto city	7,6	7,6	-	-	-	-	-	7,6	0,8	

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
 a Including land connected with silviculture.

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
obszar wiejski rural area	251,3	249,1	144,1	144,1	144,0	0,1	–	107,2	2,4	
Ożarów	4 035,4	4 015,3	1 382,4	1 373,4	1 172,4	30,7	9,0	2 653,0	21,9	
miasto city	9,9	9,9	3,4	0,7	–	0,7	2,7	6,5	1,3	
obszar wiejski rural area	4 025,6	4 005,4	1 379,0	1 372,7	1 172,4	30,0	6,3	2 646,5	22,8	
Sadowie	717,8	717,8	19,1	18,4	9,4	1,1	0,7	698,7	8,8	
Tarłów	4 621,4	4 617,7	595,7	577,9	359,6	38,1	17,7	4 025,8	28,3	
Wojciechowice	197,2	196,2	80,4	80,4	80,4	–	–	116,9	2,3	
Powiat pińczowski	11 239,8	11 015,4	8 677,8	8 609,3	8 596,6	12,7	19,5	2 562,0	18,0	
Gminy Gminas										
Działoszyce	1 365,2	1 331,3	1 045,2	1 045,2	1 045,2	–	–	320,0	12,6	
miasto city	3,0	3,0	–	–	–	–	–	3,0	1,6	
obszar wiejski rural area	1 362,2	1 328,3	1 045,2	1 045,2	1 045,2	–	–	317,0	12,8	
Kije	1 953,1	1 928,1	1 082,1	1 061,5	1 050,6	10,9	7,6	871,0	19,2	
Michałów	2 329,0	2 268,0	1 907,0	1 884,9	1 883,9	1,0	10,1	422,0	20,2	
Pińczów	4 530,5	4 453,3	3 627,5	3 625,5	3 624,6	0,9	–	903,0	20,9	
miasto city	78,1	78,1	2,1	2,1	2,1	–	–	76,0	5,4	
obszar wiejski rural area	4 452,4	4 375,2	3 625,4	3 623,4	3 622,5	0,9	–	827,0	22,0	
Złota	1 062,1	1 034,7	1 016,1	992,2	992,2	–	1,9	46,0	12,6	
Powiat sandomier- ski	4 797,1	4 750,0	2 336,5	2 325,2	2 321,4	3,8	11,3	2 460,6	7,0	
Gminy Gminas										
Sandomierz	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Dwikozy	392,0	391,5	92,6	92,6	92,4	0,1	–	299,4	4,6	
Klimontów	1 017,7	1 002,6	643,2	638,2	638,2	0,0	5,0	374,5	10,0	

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

**Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
Koprzywnica	632,9	632,7	14,0	14,0	13,5	0,5	–	618,9	9,1	
miasto city	262,6	262,6	0,5	0,5	–	0,5	–	262,0	14,7	
obszar wiejski rural area	370,4	370,2	13,5	13,5	13,5	–	–	356,9	7,2	
Łonów	1 646,1	1 622,5	1 087,0	1 084,6	1 084,5	0,2	2,4	559,1	18,7	
Obrazów	170,8	168,2	123,2	119,3	119,3	–	3,9	47,7	2,4	
Samborzec	42,9	42,9	–	–	–	–	–	42,9	0,5	
Wilczyce	179,2	179,2	1,1	1,1	–	1,1	–	178,1	2,6	
Zawichost	715,5	710,3	375,5	375,5	373,6	1,9	–	340,0	8,8	
miasto city	22,8	22,8	–	–	–	–	–	22,8	1,1	
obszar wiejski rural area	692,7	687,5	375,5	375,5	373,6	1,9	–	317,2	11,5	
Powiat staszowski	26 345,8	25 784,5	19 447,8	19 322,4	19 049,0	59,5	123,4	6 898,0	27,9	
Gminy Gminas										
Bogoria	3 136,9	3 084,3	2 049,9	2 038,2	2 015,8	8,4	11,8	1 087,0	25,1	
Łubnice	1 060,1	1 048,2	681,1	677,5	666,4	3,1	3,6	379,0	12,5	
Oleśnica	410,7	410,6	49,7	47,9	38,8	1,1	1,8	361,0	7,7	
Osiek	3 869,0	3 795,3	2 735,0	2 731,5	2 681,3	11,2	3,5	1 134,0	29,4	
miasto city	280,4	280,3	19,4	19,4	3,2	3,2	–	261,0	16,1	
obszar wiejski rural area	3 588,6	3 515,0	2 715,6	2 712,1	2 678,1	8,1	3,5	873,0	31,4	
Połaniec	1 563,6	1 544,6	868,6	833,7	801,0	0,7	33,9	695,0	20,6	
miasto city	302,3	302,2	40,3	22,3	11,3	0,0	17,0	262,0	17,4	
obszar wiejski rural area	1 261,3	1 242,4	828,3	811,4	789,7	0,6	16,9	433,0	21,6	
Rytwiany	6 153,4	6 007,1	5 342,4	5 338,0	5 293,1	22,9	4,4	811,0	48,2	
Staszów	8 436,1	8 209,2	6 548,1	6 492,7	6 390,9	10,8	54,4	1 888,0	36,1	

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
a Including land connected with silviculture.

Tablica 64. Powierzchnia gruntów leśnych według powiatów i gmin w 2018 r. (dok.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 64. Forest land by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)
 As of 31st December

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land area								Lesistość w % Forest cover in %	
	ogółem total	w tym lasy ^a of which forests ^a	publiczne public					gminne gminas		prywatne private
			razem total	Skarbu Państwa the State Treasury	w tym of which					
					Lasy Pań- stwowe the State Forests	w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa stock of the Tre- asury Agri- cultural Property				
w ha in ha										
miasto city	1 021,3	993,0	667,3	657,7	651,6	0,0	8,6	354,0	36,9	
obszar wiejski rural area	7 414,8	7 216,2	5 880,8	5 835,0	5 739,3	10,8	45,7	1 534,0	36,0	
Szydłów	1 716,0	1 685,2	1 173,0	1 162,9	1 161,6	1,3	10,0	543,0	15,6	
Powiat włoszczow- ski	39 424,5	38 659,3	24 309,5	24 143,4	23 705,3	77,1	166,1	15 115,0	42,6	
Gminy Gminas										
Kluczewsko	6 187,3	6 111,2	2 959,1	2 935,1	2 884,2	10,9	24,0	3 228,2	44,6	
Krasocin	8 896,2	8 717,5	5 537,1	5 518,5	5 461,2	31,3	18,6	3 359,0	45,2	
Moskorzew	2 134,8	2 091,8	1 365,6	1 343,9	1 298,4	8,6	21,7	769,2	28,7	
Radków	3 579,6	3 513,6	2 385,5	2 378,9	2 350,3	5,5	6,7	1 194,0	39,9	
Secemin	7 492,9	7 338,3	4 244,7	4 187,5	3 974,4	17,1	57,2	3 248,2	45,1	
Włoszczowa	11 133,8	10 887,0	7 817,3	7 779,4	7 736,8	3,7	37,9	3 316,4	42,8	
miasto city	1 087,3	1 069,0	390,3	383,4	357,3	2,2	6,8	697,0	35,3	
obszar wiejski rural area	10 046,5	9 818,0	7 427,1	7 396,0	7 379,5	1,5	31,1	2 619,4	43,8	

a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
 a Including land connected with silviculture.

Tablica 65. Wybrane dane o lasach prywatnych według podregionów, powiatów i gmin w 2018 r.

Table 65. Selected data of private forests by subregions, powiats and gminas in 2018

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land			Odnawienia sztuczne i naturalne Artificial and natural renewals	Zalesienia gruntów nieleśnych Affore- stations non-fo- rest land	Pozy- skanie drewna (grubi- zny) w m ³ Remo- vals (timber) in m ³	Po- wier- nia lasów ochron- nych Protecti- ve forest area	Dokumentacja urzą- dzeniowa Forest management plans		Lasy ochronne w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem Protecti- ve forests in % of forests land
	razem total	w tym własność of which property of						razem total	w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem in % of forests land	
		osób fizycz- nych natural persons	współnot grunto- wych land co-ope- ratives							
	w ha in ha							w ha in ha		
Województwo Voivodship	96 254,6	88 684,8	6 682,9	159,3	79,9	58 680	870,2	89 627,4	93,1	0,9
Podregion (Subregion) kielecki	44 916,7	40 679,7	3 853,2	67,2	11,8	26 089,0	870,2	45 939,4	102,3	1,9
Powiat kielecki	17 527,6	15 440,9	1 790,9	34,5	7,5	11 882	-	19 421,0	110,8	-
Gminy Gminas										
Bieliny	743,0	470,1	272,4	0,5	-	473	-	727,6	97,9	-
Bodzentyn ^a	190,1	189,5	-	-	-	131	-	189,7	99,7	-
Chęciny ^a	1 299,1	1 156,5	90,9	-	-	405	-	1 391,2	107,1	-
Chmielnik ^a	1 257,1	1 187,6	59,2	14,0	7,5	898	-	1 751,8	139,4	-
Daleszyce ^a	1 592,3	1 492,6	88,2	1,0	-	1 116	-	1 685,9	105,9	-
Górno	170,1	137,8	26,4	-	-	94	-	168,0	98,8	-
Łagów ^a	457,1	454,4	1,7	0,5	-	192	-	609,3	133,3	-
Łopuszno	1 357,0	1 241,5	113,7	-	-	793	-	1 351,9	99,6	-
Masłów	578,6	558,6	-	1,0	-	159	-	590,6	102,1	-
Miedziana Góra	271,3	269,1	-	-	-	143	-	315,8	116,4	-
Mniów	1 297,1	1 253,0	39,8	1,0	-	835	-	1 450,3	111,8	-
Morawica ^a	1 432,4	994,1	382,5	5,0	-	556	-	1 535,5	107,2	-
Nowa Słupia	164,7	163,9	0,9	0,5	-	129	-	164,6	99,9	-
Piekoszów	1 427,6	1 081,7	278,2	-	-	916	-	1 379,3	96,6	-
Pierzchnica	939,3	917,2	21,6	8,0	-	742	-	1 187,2	126,4	-
Raków	2 866,7	2 459,1	391,8	2,0	-	2 622	-	3 171,2	110,6	-
Sitkówka-Nowiny	130,7	122,6	0,0	-	-	61	-	145,2	111,1	-
Strawczyn	966,4	935,0	14,0	1,0	-	1 291	-	1 084,8	112,2	-
Zagnańsk	386,9	356,9	9,7	-	-	326	-	521,4	134,8	-
Powiat konecki	17 481,9	15 935,9	1 466,0	-	0,7	8 005	61,7	17 401,9	99,5	0,4
Gminy Gminas										
Fałków	1 934,5	1 918,5	4,0	-	-	1 085	-	1 922,5	99,4	-
Gowarczów	1 194,1	866,1	318,0	-	-	237	-	1 184,1	99,2	-
Końskie ^a	3 745,3	3 114,3	622,0	-	0,7	1 575	-	3 736,3	99,8	-
Radoszyce ^a	1 296,2	1 068,2	226,0	-	-	622	-	1 294,2	99,8	-
Ruda Maleniecka	1 896,1	1 880,1	9,0	-	-	661	-	1 889,1	99,6	-
Słupia Konecka	1 331,1	1 258,1	62,0	-	-	730	-	1 320,1	99,2	-
Smyków	891,7	867,7	19,0	-	-	263	-	886,7	99,4	-
Stąporków ^a	5 192,8	4 962,8	206,0	-	-	2 832	61,7	5 168,8	99,5	1,2
Powiat ostrowiecki	4 749,2	4 351,0	398,2	1,7	3,7	4 821	444,5	3 958,5	83,4	9,4

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.

a Data for urban-rural gminas in total.

Tablica 65. Wybrane dane o lasach prywatnych według podregionów, powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)

Table 65. Selected data of private forests by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land			Odnawienia sztuczne i naturalne Artificial and natural renewals	Zalesienia gruntów nieleśnych Affore- stations non-fo- rest land	Pozy- skanie drewna (grubi- zny) w m ³ Remo- vals (timber) in m ³	Po- wierz- nia lasów ochron- nych Protecti- ve forest area	Dokumentacja urzą- dzeniowa Forest management plans		Lasy ochronne w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem Protective forests in % of forests land
	razem total	w tym własność of which property of						razem total	w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem in % of forests land	
		osób fizycz- nych natural persons	wspólnot grunto- wych land co-opera- tives							
	w ha	in ha					w ha	in ha		
Gminy Gminas)										
Ostrowiec Święto- krzyski	444,5	444,5	-	-	-	291	444,5	-	-	100,0
Bałtów	1 198,6	1 198,6	-	1,7	3,7	1 428	-	1 198,6	100,0	-
Bodzechów	1 229,4	1 229,4	-	-	-	851	-	1 218,0	99,1	-
Ćmielowa	831,4	485,6	345,8	-	-	1 707	-	496,3	59,7	-
Kunów ^a	696,1	644,6	51,5	-	-	304	-	696,4	100,0	-
Waśniów	349,2	348,3	0,8	-	-	240	-	349,2	100,0	-
Powiat skarżyski	3 724,9	3 634,7	90,2	31,0	-	712	-	3 724,9	100,0	-
Gminy Gminas										
Skarżysko-Kamienna	224,8	211,8	13,0	7,0	-	58	-	224,8	100,0	-
Bliżyn	1 763,8	1 740,3	23,5	10,0	-	496	-	1 763,8	100,0	-
Łączna	388,6	388,1	0,5	5,0	-	27	-	388,6	100,0	-
Skarżysko Kościelne	333,4	280,2	53,2	4,0	-	83	-	333,4	100,0	-
Suchedniów ^a	1 014,3	1 014,3	-	5,0	-	48	-	1 014,3	100,0	-
Powiat starachowicki	1 069,2	1 069,2	-	-	-	607	-	1 069,2	100,0	-
Gminy Gminas										
Starachowice	43,3	43,3	-	-	-	6	-	43,3	100,0	-
Brody	209,4	209,4	-	-	-	147	-	209,4	100,0	-
Mirzec	109,8	109,8	-	-	-	75	-	109,8	100,0	-
Pawłów	275,9	275,9	-	-	-	180	-	275,9	100,0	-
Wąchock ^a	430,8	430,8	-	-	-	199	-	430,8	100,0	-
Miasto na prawach powiatu City with powiat status										
Kielce	364,0	248,0	108,0	-	-	62	364,0	364,0	100,0	100,0
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrze- jowski	51 338,0	48 005,1	2 829,7	92,1	68,1	32 591,0	-	43 688,0	85,1	-
Powiat buski	5 726,0	5 536,0	166,0	20,0	8,6	5 225	-	7 058,2	123,3	-
Gminy Gminas										
Busko-Zdrój ^a	1 906,0	1 753,0	140,0	2,5	4,1	2 214	-	2 097,8	110,1	-
Gnojno	1 209,0	1 206,0	-	1,5	1,6	886	-	1 530,7	126,6	-
Nowy Korczyn	644,0	643,0	-	-	1,7	500	-	759,7	118,0	-
Pacanów	91,0	91,0	-	-	-	7	-	135,0	148,3	-

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.

a Data for urban-rural gminas in total.

Tablica 65. Wybrane dane o lasach prywatnych według podregionów, powiatów i gmin w 2018 r. (cd.)

Table 65. Selected data of private forests by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land			Odnawienia sztuczne i naturalne Artificial and natural renewals	Zalesienia gruntów nieleśnych Affore- stations non-fo- rest land	Pozy- skanie drewna (grubi- zny) w m ³ Remo- vals (timber) in m ³	Po- wierz- nia lasów ochron- nych Protecti- ve forest area	Dokumentacja urzą- dzeniowa Forest management plans		Lasy ochronne w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem Protecti- ve forests in % of forests land
	razem total	w tym własność of which property of						razem total	w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem in % of forests land	
		osób fizycz- nych natural persons	wspólnot gruntow- wych land co-opera- tives							
	w ha in ha							w ha in ha		
Solec-Zdrój	453,0	443,0	10,0	-	-	315	-	572,2	126,3	-
Stopnica ^a	803,0	800,0	-	1,0	0,5	852	-	948,5	118,1	-
Tuczępy	419,0	412,0	3,0	15,0	-	227	-	770,2	183,8	-
Wiślica ^a	201,0	188,0	13,0	-	0,6	224	-	244,3	121,5	-
Powiat jędrzejowski	9 125,0	7 858,0	1 176,0	14,0	16,6	13 268	-	3 587,5	39,3	-
Gminy (Gminas)										
Imielno	616,0	609,0	-	1,5	0,9	895	-	326,3	53,0	-
Jędrzejów ^a	1 461,0	1 432,0	14,0	2,0	2,9	2 124	-	298,3	20,4	-
Małogoszcz ^a	2 443,0	1 490,0	931,0	8,0	1,1	3 551	-	1 386,6	56,8	-
Nagłowice	575,0	566,0	8,0	-	4,1	836	-	375,8	65,4	-
Oksa	589,0	589,0	-	-	1,3	856	-	44,2	7,5	-
Sędziszów ^a	991,0	983,0	1,0	1,3	1,7	1 398	-	146,0	14,7	-
Słupia	471,0	468,0	-	1,2	-	684	-	214,7	45,6	-
Sobków	1 430,0	1 172,0	222,0	-	3,3	2 079	-	449,1	31,4	-
Wodzisław	549,0	549,0	-	-	1,2	845	-	346,5	63,1	-
Powiat kazimierski	653,0	651,0	2,0	-	0,7	574	-	609,0	93,3	-
Gminy Gminas										
Bejsce	34,0	34,0	-	-	-	42	-	34,0	100,0	-
Czarnocin	75,0	73,0	2,0	-	0,7	24	-	44,4	59,1	-
Kazimierza Wielka ^a	141,0	141,0	-	-	-	36	-	140,2	(dok.) ¹ 99,3	-
Opatowiec	364,0	364,0	-	-	-	400	-	361,5	99,3	-
Skalbmierz ^a	39,0	39,0	-	-	-	72	-	29,0	74,4	-
Powiat opatowski	8 798,4	8 323,6	453,7	-	-	3 955	-	8 432,3	95,8	-
Gminy Gminas										
Baćkowice	136,9	136,2	0,6	-	-	75	-	135,0	98,6	-
Iwaniska	933,9	933,9	-	-	-	317	-	930,0	99,6	-
Lipnik	118,4	117,5	0,9	-	-	-	-	117,0	98,8	-
Opatów ^a	114,8	113,1	0,5	-	-	48	-	108,0	94,1	-
Ożarów ^a	2 653,0	2 494,7	158,3	-	-	1 686	-	2 601,6	98,1	-
Sadowie	698,7	698,1	0,6	-	-	440	-	697,7	99,9	-
Tarłów	4 025,8	3 713,2	292,8	-	-	1 357	-	3 728,8	92,6	-
Wojciechowice	116,9	116,9	-	-	-	32	-	114,2	97,8	-
Powiat pińczowski	2 562,0	2 439,0	123,0	22,0	11,0	723	-	1 598,0	62,4	-
Gminy Gminas										
Działoszyce ^a	320,0	320,0	-	2,0	1,0	85	-	-	-	-

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.

a Data for urban-rural gminas in total.

Tablica 65. Wybrane dane o lasach prywatnych według podregionów, powiatów i gmin w 2018 r. (dok.)

Table 65. Selected data of private forests by subregions, powiats and gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land			Odnawienia sztuczne i naturalne Artificial and natural renewals	Zalesienia gruntów nieleśnych Affore- stations non-fo- rest land	Pozy- skanie drewna (grubi- zny) w m ³ Remo- vals (timber) in m ³	Po- wierz- chnia lasów ochron- nych Protecti- ve forest area	Dokumentacja urzą- dzeniowa Forest management plans		Lasy ochronne w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem Protecti- ve forests in % of forests land
	razem total	w tym własność of which property of						razem total	w % po- wierzchni gruntów leśnych ogółem in % of forests land	
		osób fizycz- nych natural persons	wspólnot grunto- wych land co-ope- ratives							
			w ha					in ha		
Kije	871,0	871,0	-	6,0	4,0	260	-	729,0	83,7	-
Michałów	422,0	422,0	-	4,0	2,0	150	-	339,0	80,3	-
Pińczów ^a	903,0	786,0	117,0	9,0	3,0	220	-	530,0	58,7	-
Złota	46,0	40,0	6,0	1,0	1,0	8	-	-	-	-
Powiat sandomierski	2 460,6	2 399,6	61,0	3,1	-	429	-	1 742,4	70,8	-
Gminy Gminas										
Sandomierz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dwikozy	299,4	289,4	10,0	-	-	66	-	-	-	-
Kilmontów	374,5	367,5	7,0	1,9	-	46	-	374,5	100,0	-
Koprzywnica ^a	618,9	599,9	19,0	-	-	107	-	618,9	100,0	-
Łonów	559,1	559,1	-	1,2	-	123	-	559,1	100,0	-
Obrazów	47,7	24,7	23,0	-	-	-	-	-	-	-
Samborzec	42,9	42,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Wilczyce	178,1	178,1	-	-	-	-	-	66,1	37,1	-
Zawichost ^a	340,0	338,0	2,0	-	-	87	-	123,9	36,4	-
Powiat staszowski	6 898,0	6 395,0	205,0	-	14,7	2 618	-	5 545,6	80,4	-
Gminy Gminas										
Bogoria	1 087,0	991,0	74,0	-	5,2	214	-	1 031,9	94,9	-
Łubnice	379,0	362,0	13,0	-	2,5	95	-	355,1	93,7	-
Oleśnica	361,0	358,0	1,0	-	0,9	220	-	630,8	174,7	-
Osiek ^a	1 134,0	1 071,0	8,0	-	-	442	-	590,2	52,0	-
Połaniec ^a	695,0	560,0	43,0	-	0,8	255	-	-	-	-
Rytwiany	811,0	800,0	1,0	-	-	467	-	771,0	95,1	-
Staszów ^a	1 888,0	1 761,0	24,0	-	5,4	669	-	1 263,6	66,9	-
Szydłów	543,0	492,0	41,0	-	-	256	-	903,0	166,3	-
Powiat włoszczowski	15 115,0	14 403,0	643,0	33,0	16,6	5 799	-	15 115,0	100,0	-
Gminy Gminas										
Kluczewsko	3 228,2	3 186,2	40,0	8,0	3,9	2 173	-	3 228,2	100,0	-
Krasocin	3 359,0	3 236,0	61,0	10,0	2,5	1 165	-	3 359,0	100,0	-
Moskorzew	769,2	767,2	2,0	1,0	0,3	147	-	769,2	100,0	-
Radków	1 194,0	1 185,0	9,0	2,0	-	395	-	1 194,0	100,0	-
Secemin	3 248,2	2 777,2	469,0	3,0	6,0	685	-	3 248,2	100,0	-
Włoszczowa ^a	3 316,4	3 251,4	62,0	9,0	3,9	1 234	-	3 316,4	100,0	-

a Dane dla gmin miejsko-wiejskich podano łącznie.
a Data for urban-rural gminas in total.

Tablica 66. Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych oraz przeznaczonych do zalesienia według podregionów i powiatów w 2018 r.

Table 66. Non-forested land area designated to afforestation and area of afforestations conducted by subregions and powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Zalesienia gruntów nieleśnych Afforestations non-forest land					Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 grudnia) Non-forest land designated for afforestation (as of 31st December)	
	ogółem grand total	publiczne public			prywatne private	ogółem total	w tym Lasy Państwowe of which Sta- te Forests
		razem total	Skarbu Państwa owned by the State Treasury	w tym Lasy Państwowe of which Sta- te Forests			
	w ha in ha						
Województwo Voivodship	82,1	2,2	2,2	2,2	79,9	62,4	2,9
Podregion (Subregion) kielecki	14,0	2,2	2,2	2,2	11,8	46,5	-
Powiaty Powiats							
kielecki	7,5	-	-	-	7,5	46,5	-
konecki	1,1	0,4	0,4	0,4	0,7	-	-
ostrowiecki	3,7	-	-	-	3,7	-	-
skarżyski	-	-	-	-	-	-	-
starachowicki	1,8	1,8	1,8	1,8	-	-	-
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kielce	-	-	-	-	-	-	-
Podregion (Subregion) sando- miersko-jędrzejowski	68,1	-	-	-	68,1	15,9	2,9
Powiaty Powiats							
buski	8,6	-	-	-	8,6	13,0	-
jędrzejowski	16,6	-	-	-	16,6	2,9	2,9
kazimierski	0,7	-	-	-	0,7	-	-
opatowski	-	-	-	-	-	-	-
pińczowski	11,0	-	-	-	11,0	-	-
sandomierski	-	-	-	-	-	-	-
staszowski	14,7	-	-	-	14,7	-	-
włoszczowski	16,6	-	-	-	16,6	-	-

Tablica 67. Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej według miast w 2018 r.

Table 67. Public and housing estate green areas in cities in 2018

Wyszczególnienie Specification	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej The area of parks, lawns and green areas of the housing estate			Żywopło- ty w me- trach bieżących Hedges in current metres	Nasadzenia Plantations		Ubytki Losses		Lasy gmin- ne (mienie komunal- ne) w ha Gmina forests (municipal property) in ha	Cmentarze Cemeteries	
	po- wierzcz- nia w ha area in ha	w % po- wierzcz- ni miast in % of the cities area	na 1 miesz- kańca miasta w m ² per capita in m ²		drzew trees	krzewów bushes	drzew trees	krze- wów bushes		objekty number	powierzcz- nia w ha area in ha
					w szt. in pieces		w m ² in m ²				
Ogółem miasta Total cities	1 027,8	1,5	18,5	163 761	1 601	32 337	1 728	240	332,8	83	221,3
Bodzentyn	0,2	0,0	0,9	103	–	–	–	–	–	2	3,1
Chęciny	–	–	–	–	30	–	10	–	79,4	1	3,4
Chmielnik	4,5	0,6	12,0	40	–	–	–	–	4,2	3	5,6
Daleszyce	0,3	0,0	1,0	–	–	–	–	–	3,5	1	1,7
Łagów	2,7	0,3	17,0	–	48	–	20	–	2,3	2	3,4
Morawica	4,4	1,0	26,1	–	–	–	150	–	1,6	1	1,0
Końskie	52,2	3,0	27,0	2 600	12	1 921	85	–	8,0	1	8,4
Radoszyce	0,3	0,0	1,0	–	–	–	–	–	–	1	3,4
Stąporków	19,7	1,8	34,7	1 085	–	–	–	–	6,3	2	2,5
Ostrowiec Święto- krzyski	140,0	3,0	20,3	38 265	189	300	175	–	29,0	3	21,8
Ćmielów	0,2	0,0	0,7	50	–	–	–	–	–	1	0,5
Kunów	2,8	0,4	9,4	320	–	–	–	–	13,5	1	3,8
Skarżysko-Kamien- na	29,0	0,5	6,4	5 800	28	7	–	–	40,4	1	6,6
Suchedniów	4,7	0,1	5,6	1 295	–	–	–	–	18,0	1	4,2
Starachowice	91,0	2,9	18,6	36 290	120	120	80	10	10,0	3	8,8
Wąchock	4,2	0,3	15,1	–	–	–	3	–	1,3	1	2,0
Kielce	321,3	2,9	16,4	59 771	124	5 715	286	–	80,2	12	47,8
Busko-Zdrój	107,7	8,8	67,5	3 685	444	19 025	459	–	–	3	5,7
Stopnica	0,7	0,2	4,6	30	–	–	–	–	–	3	5,2
Wiślica	0,8	0,2	15,5	35	8	6	–	–	–	–	–
Jędrzejów	33,2	2,9	21,9	3 386	65	100	70	5	–	2	7,3
Małogoszcz	1,8	0,2	4,6	86	–	–	–	–	–	3	2,6
Sędziszów	15,7	2,0	24,2	553	–	–	–	–	–	2	3,0
Kazimierza Wielka	7,7	1,4	13,7	230	150	20	25	5	–	1	3,8
Skalbmierz	0,6	0,1	4,4	34	20	–	5	–	–	1	5,7
Opatów	7,6	0,8	11,7	130	45	–	8	–	–	3	5,1
Ożarów	8,6	1,1	18,7	200	–	–	–	–	2,7	2	2,0
Działoszyce	0,5	0,3	5,4	–	–	–	–	–	–	1	2,1
Pińczów	32,4	2,3	29,9	1 974	6	173	1	–	–	2	5,7
Sandomierz	43,9	1,5	18,6	3 048	250	4 750	250	120	–	7	11,5
Koprzywnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	3,7
Zawichost	0,2	0,0	1,0	–	–	–	–	–	–	4	6,3
Osiek	0,8	0,1	4,0	–	–	–	–	–	–	2	3,9
Połaniec	19,0	1,1	23,4	760	–	–	–	–	17,0	2	4,3
Staszów	57,1	2,1	38,5	941	38	–	99	–	8,6	4	5,8
Włoszczowa	12,3	0,4	12,2	3 050	24	200	2	100	6,8	3	9,8

Tablica 67. Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej według miast w 2018 r. (dok.)

Table 67. Public and housing estate green areas in cities in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Parki spacerowo-wypoczynkowe Strolling-recreational parks			Zieleńce Lawns			Zieleń uliczna Street greenery	Tereny zieleni osiedlowej ogółem Green areas of the housing estate	
	ogółem total								
	obiekty number	powierzchnia area	przeciętna powierzchnia 1 obiektu average area of 1 facility	obiekty number	powierzchnia area	przeciętna powierzchnia 1 obiektu average area of 1 facility			powierzchnia w ha area in ha
Ogółem miasta Total cities	48	292,8	6,1	138	101,9	0,7	262,1	633,0	
Bodzentyn	-	-	-	-	-	-	-	0,2	
Chęciny	-	-	-	-	-	-	-	-	
Chmielnik	-	-	-	1	1,3	1,3	0,3	3,2	
Daleszyce	-	-	-	1	0,3	0,3	-	-	
Łagów	-	-	-	5	2,4	0,5	0,6	0,3	
Morawica	1	3,6	3,6	4	0,8	0,2	1,5	-	
Końskie	1	14,5	14,5	3	2,1	0,7	5,2	35,6	
Radoszyce	-	-	-	1	0,3	0,3	-	-	
Stąporków	2	12,1	6,1	4	2,8	0,7	0,5	4,8	
Ostrowiec Świętokrzyski	4	30,2	7,6	23	33,8	1,5	42,0	76,0	
Ćmielów	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kunów	-	-	-	3	1,2	0,4	0,4	1,6	
Skarżysko-Kamienna	2	4,1	2,1	6	8,2	1,4	2,3	16,7	
Suchedniów	1	2,7	2,7	-	-	-	1,6	2,0	
Starachowice	2	11,6	5,8	17	1,3	0,1	2,0	78,1	
Wąchock	1	3,2	3,2	3	1,0	0,3	-	-	
Kielce	8	69,1	8,6	7	5,5	0,8	140,0	246,7	
Busko-Zdrój	12	65,0	5,4	2	2,1	1,1	50,0	40,6	
Stopnica	-	-	-	1	0,4	0,4	-	0,3	
Wiślica	-	-	-	2	0,7	0,4	-	0,1	
Jędrzejów	5	13,8	2,8	12	4,8	0,4	2,5	14,6	
Małogoszcz	-	-	-	-	-	-	-	1,8	
Sędziszów	1	11,2	11,2	3	0,3	0,1	-	4,2	
Kazimierza Wielka	-	-	-	5	4,1	0,8	1,7	3,5	
Skalbmierz	-	-	-	1	0,4	0,4	0,8	0,2	
Opatów	1	2,1	2,1	4	2,2	0,6	1,5	3,3	
Ożarów	-	-	-	3	0,6	0,2	-	8,0	
Działoszyce	-	-	-	1	0,1	0,1	-	0,4	
Pińczów	1	28,0	28,0	4	0,6	0,2	2,5	3,8	
Sandomierz	3	14,1	4,7	6	9,0	1,5	3,0	20,8	
Koprzywnica	-	-	-	-	-	-	-	-	
Zawichost	-	-	-	-	-	-	-	0,2	
Osiek	-	-	-	1	0,8	0,8	-	-	
Połaniec	-	-	-	5	5,5	1,1	-	13,5	
Staszów	3	7,5	2,5	5	8,3	1,7	2,2	41,3	
Włoszczowa	-	-	-	5	1,0	0,2	1,5	11,3	

Tablica 68. Opłaty środowiskowe i inne wpływy do Urzędu Marszałkowskiego na ochronę środowiska i gospodarkę wodną

Table 68. Environmental fees and other receipts for Marshal Office for environmental protection and water management

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w tys. zł in thousand PLN		
Opłaty (wpływy) Fees (receipts)	59256,4	51811,2	49797,9
w tym na: of which for:			
Gospodarkę ściekową i ochrona wód Wastewater management and protection of water	12844,3	12733,1	13060,8
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu Protection of air and climate	36536,9	31270,5	28403,7
Gospodarkę odpadami Waste management	6122,2	4622,6	5363,5

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

Tablica 69. Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Table 69. Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018	
	w tys. zł in thousand PLN			w % in %
Ogółem Total	43379,8	33962,5	71321,8	100,0
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu Protection of air and climate	19653,2	21527,9	46614,6	65,4
Gospodarka ściekowa i ochrona wód Wastewater management and protection of water	13678,1	4495,8	16036,0	22,5
Gospodarka odpadami Waste management	6686,6	2575,8	4158,8	5,8
Pozostałe dziedziny Other domains	3361,8	5362,9	4512,3	6,3

Tablica 70. Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar

Table 70. Receipts for environmental protection and water management due to fines

Wyszczególnienie Specification	2016		2017		2018	
	wymierzono imposed	wpłynęło received	wymierzono imposed	wpłynęło received	wymierzono imposed	wpłynęło received
	w tys. zł in thousand PLN					
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska Fines for not meeting environmental protection regulations	245,9	197,4	435,6	155,6	412,1	265,3
w tym za przekroczenie: of which for exceeding:						
warunków wprowadzenia ścieków do wód lub do ziemi norms of discharging wastewater into water or into the ground	211,5	128,4	129,4	16,5	195,5	8,6
dopuszczalnego poziomu dźwięku acceptable noise level	12,3	12,3	27,1	16,8	8,0	3,4

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.
Source: data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

Tablica 71. Gromadzenie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (d. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych)

Table 71. Accumulation of the agricultural and forestry land protection funds (former Agricultural and Land Protection Fund)

Wyszczególnienie Specification	2016		2017		2018	
	wymierzono imposed	wpłynęło received	wymierzono imposed	wpłynęło received	wymierzono imposed	wpłynęło received
	w tys. zł in thousand PLN					
Ogółem Total	1878,9	1636,8	2137,9	1813,8	2930,1	2783,8
w tym: of which:						
roczne annual	1547,4	1462,0	1653,9	1577,3	1662,6	1621,5
jednorazowe one-off	321,1	141,0	454,3	182,7	1233,6	1102,6

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

Tablica 72. Wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (d. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych)

Table 72. Use of agricultural and forestry land protection funds (former Agricultural and Land Protection Fund)

Wyszczególnienie Specification	2016	2017	2018
	w tys. zł in thousand PLN		
Ogółem Total	1742,3	1726,2	1928,7
w tym budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych of which construction and modernisation of access roads to agricultural land	1741,1	1726,2	1928,7

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

Tablica 73. Wybrane efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska według powiatów w 2018 r.

Table 73. Selected tangible effects of investments in environmental protection by powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ochrona powietrza Protection of air		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca Sewage network discharging		Oczyszczalnie ścieków Waste water treatment plants			
	zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń ability of completed installations to reduce pollutants				ogółem total		w tym komunalne of which municipal	
	pyłowych particulates	gazowych gaseous	ścieki wastewater	wody opadowe precipitation water	liczba obiektów number of facilities	przepustowość capacity	liczba obiektów number of facilities	przepustowość capacity
	w tonach / rok in tonnes / year		w km in km			w m ³ / dobę in m ³ / 24 h		w m ³ / dobę in m ³ / 24 h
Województwo Voivodship	1	-	156,5	7,6	1	20	1	20
Podregion (Subregion) kielecki	1	-	83,1	5,9	1	20	1	20

Tablica 73. Wybrane efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska według powiatów w 2018 r. (dok.)

Table 73. Selected tangible effects of investments in environmental protection by powiats in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ochrona powietrza Protection of air		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca Sewage network discharging		Oczyszczalnie ścieków Waste water treatment plants			
	zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń ability of completed installations to reduce pollutants				ogółem total		w tym komunalne of which municipal	
	pyłowych particulates	gazowych gaseous	ścieki wastewater	wody opadowe precipitation water	liczba obiektów number of facilities	przepustowość capacity	liczba obiektów number of facilities	przepustowość capacity
	w tonach / rok in tonnes / year		w km in km			w m ³ / dobę in m ³ / 24 h		w m ³ / dobę in m ³ / 24 h
Powiaty Powiats								
kielecki	-	-	41,7	1,3	-	-	-	-
konecki	-	-	10,6	-	-	-	-	-
ostrowiecki	-	-	5,6	1,0	1	20	1	20
skarżyski	-	-	0,2	2,1	-	-	-	-
starachowicki	1	-	4,4	1,5	-	-	-	-
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Kielce	-	-	20,6	-	-	-	-	-
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	-	-	73,4	1,7	-	-	-	-
Powiaty Powiats								
buski	-	-	29,5	1,1	-	-	-	-
jędrzejowski	-	-	7,8	-	-	-	-	-
kazimierski	-	-	-	-	-	-	-	-
opatowski	-	-	0,3	0,2	-	-	-	-
pińczowski	-	-	7,5	-	-	-	-	-
sandomierski	-	-	1,2	0,4	-	-	-	-
staszowski	-	-	26,4	-	-	-	-	-
włoszczowski	-	-	0,7	-	-	-	-	-

Tablica 74. Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów w 2018 r.

Table 74. Tangible effects of water management investments by powiats in 2018

Wyszczególnienie Specification	Ujęcia wody w m ³ / dobę Water intakes in m ³ / 24 h	Sieć wodociągowa ^a w km Water supply network ^a in km
Województwo Voivodship	2750	112,5
Podregion (Subregion) kielecki	1619	52,6
Powiaty Powiats		
kielecki	1159	43,1
konecki	220	1,5

a łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.
a Including water supply network realized on rural areas.

Tablica 74. Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów w 2018 r. (dok.)

Table 74. Tangible effects of water management investments by powiats in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ujęcia wody w m ³ / dobę Water intakes in m ³ /24 h	Sieć wodociągowa ^a w km Water supply network ^a in km
ostrowiecki	-	4,1
skarżyski	-	-
starachowicki	240	1,2
Miasto na prawach powiatu City with powiat status		
Kielce	-	2,7
Podregion (Subregion) sandomiersko-jędrzejowski	1131	59,9
Powiaty Powiats		
buski	-	11,8
jędrzejowski	-	36,3
kazimierski	-	1,0
opatowski	432	1,1
pińczowski	-	-
sandomierski	699	5,1
staszowski	-	2,8
włoszczowski	-	1,8

a Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.
a Including water supply network realized on rural areas.

Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r.

Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018

Wyszczególnienie Specification	Nakłady służące ochronie środowiska Outlays on environmental protection				Nakłady służące gospodarce wodnej Outlays on water management	
	ogółem total	w tym na of which on			ogółem total	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody of which on water intakes and pipe systems
		gospodarkę ściekową i ochronę wód waste-water management and protection of waters	ochronę powietrza at- mosferycznego i klimatu protection of air and climate	gospodarkę odpadami, ochronę gleb, ochronę wód podziemnych i po- wierzchniowych waste management, protection of soil, pro- tection of groundwater and surface water		
w tys. zł in thousand PLN						
Województwo Voivodship	286234,7	172463,8	26087,3	8924,7	74422,2	31843,3
Podregion (Subregion) kielecki	149585,5	94360,6	5760,2	5661,7	23176,3	17736,1
Powiat kielecki	47726,9	33738,3	4013,9	2105,7	10912,8	10709,6
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Bodzentyn	4880,0	4880,0	-	-	179,0	179,0
Chęciny	37,4	37,4	-	-	637,3	637,3
Chmielnik	67,2	67,2	-	-	63,1	63,1
Daleszyce	1706,0	1706,0	-	-	317,0	295,0
Łągów	3268,4	3268,4	-	-	-	-

Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r. (cd.)

Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Nakłady służące ochronie środowiska Outlays on environmental protection				Nakłady służące gospodarce wodnej Outlays on water management	
	ogółem total	w tym na of which on			ogółem total	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody of which on water intakes and pipe systems
		gospodarkę ściekową i ochronę wód waste-water management and protection of waters	ochronę powietrza at- mosferycznego i klimatu protection of air and climate	gospodarkę odpadami, ochronę gleb, ochronę wód podziemnych i po- wierzchniowych waste management, protection of soil, pro- tection of groundwater and surface water		
w tys. zł in thousand PLN						
Morawica	1143,2	830,2	313,0	-	595,4	595,4
Gminy wiejskie Rural gminas						
Bieliny	2345,6	2345,6	-	-	806,7	806,7
Górno	3532,1	3532,1	-	-	672,4	670,4
Łopuszno	1486,5	1486,5	-	-	18,0	18,0
Masłów	1813,7	1162,0	-	651,7	240,5	240,5
Miedziana Góra	6077,7	6077,7	-	-	17,5	17,5
Mniów	2961,2	2961,2	-	-	262,6	262,6
Nowa Słupia	111,1	111,1	-	-	59,5	33,8
Piekoszów	213,7	109,0	104,7	-	1425,0	1425,0
Pierzchnica	698,6	697,4	1,2	-	-	-
Raków	-	-	-	-	4257,0	4216,0
Sitkówka-Nowiny	7211,3	2637,3	3595,0	879,0	868,1	868,1
Strawczyn	4453,1	315,3	-	575,0	61,2	61,2
Zagnańsk	5720,1	1513,9	-	-	432,5	320,0
Powiat konecki	8255,8	8070,1	5,7	-	6079,4	941,4
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Końskie	2473,8	2288,1	5,7	-	176,4	176,4
Gminy wiejskie Rural gminas						
Fałków	4363,0	4363,0	-	-	-	-
Gowarczów	38,0	38,0	-	-	-	-
Ruda Maleniecka	1243,0	1243,0	-	-	-	-
Słupia Konecka	138,0	138,0	-	-	765,0	765,0
Smyków	-	-	-	-	-	-
Powiat ostrowiecki	19488,1	18903,5	20,3	235,0	1885,5	1885,5
Gminy miejskie Urban gminas						
Ostrowiec Świętokrzyski	3973,8	3937,5	20,3	16,0	1437,5	1437,5
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Ćmielów	124,0	124,0	-	-	26,0	26,0
Kunów	5825,0	5366,0	-	219,0	-	-

Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r. (cd.)

Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Nakłady służące ochronie środowiska Outlays on environmental protection				Nakłady służące gospodarce wodnej Outlays on water management	
	ogółem total	w tym na of which on			ogółem total	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody of which on water intakes and pipe systems
		gospodarkę ściekową i ochronę wód waste-water management and protection of waters	ochronę powietrza at- mosferycznego i klimatu protection of air and climate	gospodarkę odpadami, ochronę gleb, ochronę wód podziemnych i po- wierzchniowych waste management, protection of soil, pro- tection of groundwater and surface water		
w tys. zł in thousand PLN						
Gminy wiejskie Rural gminas						
Bałtów	3195,0	3195,0	-	-	-	-
Bodzechów	2496,0	2496,0	-	-	134,0	134,0
Waśniów	3874,3	3785,0	-	-	288,0	288,0
Powiat skarżyski	20012,0	18214,9	547,8	-	220,0	220,0
Gminy miejskie Urban gminas						
Skarżysko-Kamienna	11256,8	10643,8	547,8	-	220,0	220,0
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Suchedniów	8562,8	7378,7	-	-	-	-
Gminy wiejskie Rural gminas						
Bliżyn	97,8	97,8	-	-	-	-
Łączna	-	-	-	-	-	-
Skarżysko Kościelne	94,6	94,6	-	-	-	-
Powiat starachowicki	29528,9	6209,3	342,2	-	458,0	359,0
Gminy miejskie Urban gminas						
Starachowice	26018,9	2699,3	342,2	-	-	-
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Wąchock	59,0	59,0	-	-	-	-
Gminy wiejskie Rural gminas						
Brody	553,0	553,0	-	-	200,0	101,0
Mirzec	2890,0	2890,0	-	-	-	-
Pawłów	8,0	8,0	-	-	258,0	258,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status						
Kielce	24573,8	9224,5	830,3	3321,0	3620,6	3620,6
Podregion (Subregion) sandomiersko- jędrzejowski	136649,2	78103,2	20327,1	3263,0	51245,9	14107,2
Powiat buski	30987,4	23367,5	50,7	59,0	1895,5	1895,5

Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r. (cd.)

Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Nakłady służące ochronie środowiska Outlays on environmental protection				Nakłady służące gospodarce wodnej Outlays on water management	
	ogółem total	w tym na of which on			ogółem total	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody of which on water intakes and pipe systems
		gospodarkę ściekową i ochronę wód waste-water management and protection of waters	ochronę powietrza at- mosferycznego i klimatu protection of air and climate	gospodarkę odpadami, ochronę gleb, ochronę wód podziemnych i po- wierzchniowych waste management, protection of soil, pro- tection of groundwater and surface water		
w tys. zł in thousand PLN						
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Busko-Zdrój	17351,6	9792,2	49,2	–	384,0	384,0
Stopnica	2841,7	2841,7	–	–	–	–
Wiślica	997,3	997,3	–	–	158,4	158,4
Gminy wiejskie Rural gminas						
Gnojno	–	–	–	–	30,0	30,0
Nowy Korczyn	1532,1	1532,1	–	–	176,8	176,8
Pacanów	–	–	–	–	–	–
Solec-Zdrój	8133,7	8132,2	1,5	–	1066,0	1066,0
Tuczepy	131,0	72,0	–	59,0	80,3	80,3
Powiat jędrzejowski	11814,7	11443,3	44,0	–	4743,9	4743,9
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Jędrzejów	100,0	100,0	–	–	1588,7	1588,7
Małogoszcz	102,0	58,0	44,0	–	48,0	48,0
Sędziszów	8588,4	8261,0	–	–	1253,0	1253,0
Gminy wiejskie Rural gminas						
Imielno	–	–	–	–	1369,0	1369,0
Nagłowice	663,2	663,2	–	–	–	–
Oksa	–	–	–	–	–	–
Słupia (Jędrzejowska)	–	–	–	–	273,0	273,0
Sobków	2352,2	2352,2	–	–	41,4	41,4
Wodzisław	8,9	8,9	–	–	170,8	170,8
Powiat kazimierski	3711,9	2900,0	–	–	634,1	634,1
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Kazimierza Wielka	811,9	–	–	–	499,1	499,1
Skalbmierz	–	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie Rural gminas						
Bejsce	1002,0	1002,0	–	–	–	–
Czarnocin	1442,0	1442,0	–	–	135,0	135,0
Opatowiec	456,0	456,0	–	–	–	–
Powiat opatowski	22494,3	1686,8	–	2877,0	302,8	302,8

Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r. (cd.)

Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Nakłady służące ochronie środowiska Outlays on environmental protection				Nakłady służące gospodarce wodnej Outlays on water management	
	ogółem total	w tym na of which on			ogółem total	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody of which on water intakes and pipe systems
		gospodarkę ściekową i ochronę wód waste-water management and protection of waters	ochronę powietrza at- mosferycznego i klimatu protection of air and climate	gospodarkę odpadami, ochronę gleb, ochronę wód podziemnych i po- wierzchniowych waste management, protection of soil, pro- tection of groundwater and surface water		
w tys. zł in thousand PLN						
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Opatów	6742,0	1459,0	-	4,0	-	-
Ożarów	13192,8	196,8	-	2873,0	130,8	130,8
Gminy wiejskie Rural gminas						
Bačkowice	-	-	-	-	-	-
Iwaniska	-	-	-	-	-	-
Lipnik	-	-	-	-	172,0	172,0
Sadowie	796,5	-	-	-	-	-
Tarłów	1732,0	-	-	-	-	-
Wojciechowice	31,0	31,0	-	-	-	-
Powiat pińczowski	6262,9	4564,4	1698,5	-	-	-
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Działoszyce	705,0	705,0	-	-	-	-
Pińczów	52,0	52,0	-	-	-	-
Gminy wiejskie Rural gminas						
Kije	464,4	464,4	-	-	-	-
Michałów	3343,0	3343,0	-	-	-	-
Złota	1698,5	-	1698,5	-	-	-
Powiat sandomierski	7384,8	7384,8	-	-	39498,6	2455,6
Gminy miejskie Urban gminas						
Sandomierz	952,8	952,8	-	-	7785,0	475,0
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas						
Koprzywnica	756,0	756,0	-	-	4654,0	-
Zawichost	-	-	-	-	4,3	4,3
Gminy wiejskie Rural gminas						
Dwikozy	-	-	-	-	224,0	213,0
Klimontów	-	-	-	-	53,0	53,0
Łoniów	5670,0	5670,0	-	-	13,0	-
Obrazów	-	-	-	-	561,0	561,0
Samborzec	6,0	6,0	-	-	25494,0	439,0
Wilczyce	-	-	-	-	710,3	710,3

Tablica 75. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) według gmin w 2018 r. (dok.)

Table 75. Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) by gminas in 2018 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Nakłady służące ochronie środowiska Outlays on environmental protection				Nakłady służące gospodarce wodnej Outlays on water management	
	ogółem total	w tym na of which on			ogółem total	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody of which on water intakes and pipe systems
		gospodarkę ściekową i ochronę wód waste-water management and protection of waters	ochronę powietrza at- mosferycznego i klimatu protection of air and climate	gospodarkę odpadami, ochronę gleb, ochronę wód podziemnych i po- wierzchniowych waste management, protection of soil, pro- tection of groundwater and surface water		
	w tys. zł in thousand PLN					
Powiat staszowski	38931,3	20625,5	18280,8	25,0	789,5	693,8
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Osiek	-	-	-	-	47,0	-
Połaniec	15496,1	278,3	15217,8	-	-	-
Staszów	20632,7	17544,7	3063,0	25,0	242,3	242,3
Gminy wiejskie Rural gminas						
Bogoria	118,0	118,0	-	-	-	-
Łubnice	-	-	-	-	48,7	-
Oleśnica	-	-	-	-	37,3	37,3
Rytwiany	32,0	32,0	-	-	-	-
Szydłów	2652,5	2652,5	-	-	414,2	414,2
Powiat włoszczowski	15061,9	6130,9	253,1	302,0	3381,5	3381,5
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas						
Włoszczowa	10551,0	1922,0	253,1	-	2166,0	2166,0
Gminy wiejskie Rural gminas						
Kluczewsko	4105,9	4105,9	-	-	43,0	43,0
Krasocin	405,0	103,0	-	302,0	-	-
Moskorzew	-	-	-	-	-	-
Radków	-	-	-	-	1172,5	1172,5
Secemin	-	-	-	-	-	-

Uwagi metodyczne

Methodological notes

Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi

Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni kraju** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034). W kolejnych rozporządzeniach klasyfikacje zaliczenia gruntów do poszczególnych użytków gruntowych były zmieniane m.in. ze względu na potrzebę dostosowywania do standardów międzynarodowych. Od danych za 1997 r. wykazy gruntów sporządzają Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz wojewódzkie wydziały geodezji i gospodarki gruntami. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. Dane według wymienionej ewidencji o:

- **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związane, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcje urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej;
- **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:
 - **terenów mieszkaniowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
 - **terenów przemysłowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.,
 - **innych terenów zabudowanych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp. czynne cmentarze, grzebowiska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nieujęte w poz. dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
 - **zurbanizowanych terenów niezabudowanych**, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
 - **terenów rekreacyjno-wypoczynkowych**, do których zalicza się nie zajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcję rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej nie zaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
 - terenów komunikacyjnych, do których zalicza się grunty zajęte pod: drogi, tereny kolejowe i inne tereny komunikacyjne,
 - użytków kopalnych, tj. gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI najniższą. Grunty orne oraz pastwiska zaliczone do klasy VI z od-

powiednim symbolem RZ (grunty orne) lub PsZ (pastwiska) są to grunty, które ze względu na niską jakość zostały uznane w toku gleboznawczej klasyfikacji gruntów za nieprzydatne do uprawy i przeznaczone do zalesienia.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty – w oparciu o ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz.U. 2015, poz. 909, z późn. zm.)

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowaniu stosunków wodnych, odtworzeniu gleb, umocnieniu skarp oraz odbudowaniu lub zbudowaniu niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „**na cele produkcyjne**” (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie: minimum 5 dam³ wody podziemnej albo minimum 20 dam³ wody powierzchniowej lub odprowadzających co najmniej 20 dam³ ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania,
- 2) w pozycji „**nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych**” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni minimum 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni co najmniej 10 ha.
- 3) w pozycji „**eksploatacja sieci wodociągowej**” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Ścieki przemysłowe to ścieki powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością przemysłową, handlową, składową, transportową lub usługową, nie będące ściekami bytowymi, wodami opadowymi lub roztopowymi. Dane o ściekach przemysłowych dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek określonych w pkt 1 – które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodzenia w procesach technologicznych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych po oczyszczeniu do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu. Kilkustopniowe oczyszczanie ścieków np. mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Ścieki komunalne to ścieki bytowe (z budynków zamieszkałych oraz użyteczności publicznej) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących prace zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczania**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie nie pracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych kanalizacją** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych. Pięciodniowe dlatego, że procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni.

Chemiczne zapotrzebowanie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszone substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

Stopień redukcji zanieczyszczeń w ściekach jest to wyrażona w procentach redukcja ładunków zanieczyszczeń w ściekach w wyniku zastosowania procesów oczyszczania.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wyraża wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach w stosunku do jednostkowego ładunku w ściekach odprowadzonych od jednego mieszkańca w ciągu doby (określonego jako BZT₅), równego 60 g O₂/dobę.

W procesach oczyszczania ścieków wytwarzają się **osady ściekowe**. Ilość i skład osadów uzależniona jest od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Za **wykorzystanie osadów do celów rolniczych** uważa się zastosowanie osadów ściekowych do uprawy wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do uprawy pasz.

Unieszkodliwianie osadów ściekowych polega na ich usuwaniu lub ograniczeniu uciążliwości poprzez spalanie, pirolizę (odgazowanie) utlenianie na mokro, neutralizację chemiczną, chlorowanie lub inne metody których efektem jest zmniejszenie lub likwidacja uciążliwości osadów.

Przez **osady ściekowe nagromadzone** należy rozumieć osady nagromadzone na terenie oczyszczalni na składowiskach, poletkach, lagunach i w stawach osadowych.

Do miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

Do miast wyposażonych w wodociąg zaliczono te miasta, w których sieć wodociągowa rozdzielcza (uliczna) wynosiła co najmniej 250 m i równocześnie obsługiwała 5 budynków mieszkalnych posiadających co najmniej 25 mieszkań lub 2 źródła uliczne.

Do miast wyposażonych w kanalizację zaliczono te miasta, w których sieć kanalizacyjna (uliczna) ogólnospławna i na ścieki gospodarcze wynosiła co najmniej 250 m, od której prowadzi co najmniej 5 podłączeń do budynków mieszkalnych lub do wpustów podwórzowych oraz miasta posiadające sieć na wody opadowe, jeżeli do tej sieci są odprowadzane również ścieki gospodarcze.

Informacje o **czystości rzek** podano na podstawie badań zanieczyszczeń rzek objętych monitoringiem. Podstawą oceny stanu zanieczyszczeń rzek stanowią wyniki badań jakości wód wykonywanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Jednolita część wód powierzchniowych oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych takich jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Informacje o stanie jednolitych części wód rzek prezentuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r. poz.1187). Rozporządzenie to, dokonuje wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej – dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1) w zakresie oceny jakości wód.

Stan jednolitych części wód rzek ocenia się jako dobry lub zły, analizując wyniki klasyfikacji ich stanu lub potencjału ekologicznego (na podstawie wyników badań wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych) oraz jeżeli takie badania były planowane i zrealizowane, wyniki klasyfikacji stanu chemicznego (na podstawie wartości granicznych chemicznych wskaźników jakości wód). O ocenie końcowej decyduje najgorszy wskaźnik. Sklasyfikowanie jednolitej części wód do umiarkowanego lub gorszego stanu/potencjału ekologicznego, bądź do złego stanu chemicznego, wskazuje na zły stan wód, informujący, że w ocenianym okresie jednolita część wód nie spełniała wymagań określonych w przypisanych jej celach środowiskowych. W przypadku, gdy w wyniku oceny uzyskany został co najmniej dobry stan/potencjał ekologiczny, a nie została wykonana ocena stanu chemicznego lub wskazany został dobry stan chemiczny, a nie było możliwości określenia stanu/potencjału ekologicznego, nie można określić końcowej oceny stanu jednolitych części wód.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne). Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona albo na drodze pomiarów, albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń charakterystyczne dla procesów technologicznych. Statystyka wykorzystuje oba źródła danych z tego zakresu.

Dane o emisji z **zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** pochodzą z corocznej sprawozdawczości GUS i dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technolo-

gicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hał produkcyjnych itp.).

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono: zakłady przemysłowe (w tym również zakłady energetyki zawodowej) oraz pozostałe jednostki organizacyjne wnoszące opłaty za wprowadzanie substancji zanieczyszczających do powietrza.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych przez dany zakład do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadze i pozostałe. Dane dotyczące pyłów pozostałych obejmują pyły pozostałe ujęte pod pozycją 54 Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 października 2015 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. 2015 poz. 1875) oraz szczególnie niebezpieczne zanieczyszczenia pyłowe takie jak chrom, rtęć, ołów, kadm i inne ujęte imiennie w w/w akcie prawnym.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: dwutlenek siarki, tlenki azotu (wyrażone w dwutlenku azotu – NO₂), tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, oraz dwutlenku siarki określana jest zazwyczaj metodami pomiarowymi, a w przypadku braku urządzeń pomiarowych dokonuje się oszacowania wielkości emisji. Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych. Prezentowany w publikacji **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂, ze względu na to, że wielkość emisji CO₂ charakteryzuje się dużymi wartościami bezwzględnyymi.

Jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i w miarę stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz przez zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Źródła zanieczyszczeń są obowiązane prawnie do stosowania metod, technologii i środków technicznych chroniących powietrze przed zanieczyszczeniem.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery. Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Odpady przemysłowe i komunalne

Dane o odpadach opracowano w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2018, poz. 992 z późniejszymi zmianami). Prezentowane w publikacji dane zgodne są z Katalogiem odpadów, wprowadzonym w życie dnia 9 grudnia 2014 r. Rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2014, poz. 1923), dzielącym odpady na grupy, podgrupy i rodzaje ze względu na źródło ich powstawania. Katalog obejmuje ok. 950 rodzajów odpadów ujętych w 20 grupach.

Dane o odpadach przemysłowych dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia jest obowiązany.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Recykling to taki odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów jest to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii. Do procesów unieszkodliwiania odpadów zalicza się m.in.: składowanie na składowiskach, przetwarzanie w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów. Przez **termiczne przekształcanie** odpadów rozumie się procesy spalania odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy, w tym: zgazowanie, proces plazmowy, pirolizę. Termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów.

Składowisko odpadów jest to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się trzy typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska i obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub innych.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów. Odpady z wyjątkiem przeznaczonych do składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez 3 lata. Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ich ilości do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in.: właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Selektywne zbieranie odpadów to zbieranie, w ramach którego dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami.

Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

Ochrona przyrody i lasów

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, a w szczególności: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zwierząt

prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych, siedlisk zagrożonych wyginięciem rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu, zieleni i zadrzewień.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Na terenie parku wyróżnia się 3 strefy o zróżnicowanym reżimie ochronnym: strefę ochrony ścisłej, strefę ochrony częściowej i strefę ochrony krajobrazu. Wokół parku obowiązkowo wyznacza się otulinę parku narodowego.

Na terenie parku narodowego prawnie ograniczona jest możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, osiedlania się, jednak obszar przynajmniej w pewnym zakresie jest udostępniony do zwiedzania, a wszelkie działania podporządkowane są ochronie przyrody i mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi działaniami.

Nadrzędnym celem parku narodowego jest zachowanie różnorodności biologicznej poprzez poznanie i zachowanie całości systemów przyrodniczych danego terenu wraz z warunkami ich funkcjonowania oraz przywrócenie i odtwarzanie zniekształconych i zanikłych ogniw rodzimej przyrody. Utworzenie parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania. Grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostają w gospodarczym wykorzystaniu. Utworzenie parku krajobrazowego następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i kulturowych bądź krajobrazowych. Uznanie obszaru za rezerwat następuje w drodze aktu prawnego miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny cenne ze względu na wyróżniający się krajobraz, o zróżnicowanych ekosystemach. Obszary te pełnią często funkcję korytarzy ekologicznych między ważniejszymi obszarami chronionymi, np. parkami narodowymi, krajobrazowymi i rezerwatami. Obszary takie zajmują różnej wielkości tereny, zwykle rozległe, obejmujące pełne jednostki środowiska naturalnego takie jak doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydmore, torfowiska. Tereny te są również istotne ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem. Jest to jedna z najmniej restrykcyjnych form ochrony przyrody. Zagospodarowanie tych systemów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Obszar chronionego krajobrazu uwzględnia się w planach zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzenia tej formy ochrony przyrody następuje w drodze uchwały sejmiku wojewódzkiego.

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 to program ochrony zasobów przyrodniczych wdrażany przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Polega na utworzeniu w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu (sieci) obszarów objętych ochroną przyrody. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałe drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Stanowiska dokumentacyjne – niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy

drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy – wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego dla zachowania jego wartości widokowych lub estetycznych.

Stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe ustanawia się w drodze uchwały rady gminy.

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona częściowa oznacza ochronę gatunków roślin i zwierząt dopuszczającą możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwania osobników tych gatunków lub ich części.

Otulina stanowi strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla niej w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Informacje w zakresie **leśnictwa** dotyczą:

- 1) lasów publicznych stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa - zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
- 2) lasów prywatnych stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.

Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha pokryte roślinnością leśną (uprawami leśnymi) lub przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płaskowiny, plantacje choinek i krzewów oraz paletka łowieckie). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych oraz wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte lub wykorzystane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, tereny pod liniami energetycznymi, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywane na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Zręby są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu w okresie ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny to grunty leśne pokryte drzewostanem: II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu 0,1-0,3 albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu 0,1-0,2.

Odnowienie lasu polega na zakładaniu młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) **odnowienia sztuczne** są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- 2) **odnowienia naturalne** są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu drzewostanów na gruntach pozostających dotychczas poza uprawą leśną (nie zaliczone do powierzchni leśnej).

Grubizna jest to drewno okrągłe wielkowymiarowe i średniowymiarowe. Drewno wielkowymiarowe jest to drewno o średnicy górnej od 14 cm (bez kory) mierzone w pojedynczych sztukach. Drewno średniowymiarowe jest to drewno o średnicy (mierzonej bez kory): górnej od 5 cm wzwyż i dolnej do 24 cm – mierzone w pojedynczych sztukach, sztukach grupowo i stosach.

Przez pozyskanie drewna należy rozumieć czynności i metody związane z pozyskaniem sortymentów z drewna pochodzącego z bieżących wyrębów i remanentów.

Lasy ochronne (lasy szczególnie chronione) to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za lasy ochronne mogą być uznane lasy, które ochronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem; powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin, chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła rzek przed zasypaniem, ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków, stanowią drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu, stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, są położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk, w strefie górnej granicy lasów.

W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone.

Lesistość (wskaźnik lesistości) jest to stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej województwa.

Zalesienia polegają na zakładaniu drzewostanów na gruntach pozostających dotychczas poza uprawą leśną, tj. na gruntach nieleśnych. Jest to stosunek procentowy powierzchni zalesionej do ogólnej powierzchni geograficznej województwa (wskaźnik zalesienia).

Zadrzewienia to produkcyjne i ochronne nasadzenia drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach. Celem ich jest produkcja drewna i użytków nieleśnych, oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz kształtowanie krajobrazu. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych oraz gruntów przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji oraz szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach (parki miejskie, lasy komunalne, zieleńce użyteczności publicznej), ogrodów działkowych, nieruchomości otaczających obiekty zabytkowe.

Dokumentacja urzędniowa obejmuje uproszczony plan urządzenia lasów i inwentaryzację stanu lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa oraz dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp. Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć

kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) towarzyszące obiektom architektonicznym oraz tworzyć kompozycje zieleni miejskiej o charakterze parkowym, z elementami nasadzeń drzew i krzewów.

Przez **zielen uliczną** rozumie się pasy zieleni towarzyszącej komunikacji miejskiej (wzdłuż ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.).

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- nabycie gruntów (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym m.in.: na roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe),
- urządzenia techniczne i maszyny,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- inne środki trwałe, których celem jest uzyskanie efektów ochronnych lub efektów w gospodarce wodnej.
- Do nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej należy również zaliczyć poniesione nakłady na:
- ulepszenie środków trwałych związanych z ochroną środowiska lub gospodarką wodną polegające na ich przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji,
- działalność badawczo-rozwojową.

Dane o nakładach na środki trwałe służących ochronie środowiska i ich efektach prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznej Dotyczącej Ochrony Środowiska (SERIEE), wdrażanego przez Unię Europejską (EUROSTAT). Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

- ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu,
- gospodarka ściekowa i ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz ochrona wód podziemnych i powierzchniowych,
- zmniejszanie hałasu i wibracji,
- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- ochrona przed promieniowaniem jonizującym,
- działalność badawczo-rozwojowa,
- pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem indywidualnych gospodarstw rolnych i z wyłączeniem osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów); jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację insta-

lacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza.

Ponadto zaliczono: nowe techniki i technologie spalania paliw; modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydanych do powietrza powstających w procesie spalania; niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych); dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

Nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych i do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechanicznego, chemicznego, biologicznego i o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, do utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, do gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe; urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków; systemy obiegowego zasilania wodą; zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym; tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb oraz ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało i bezodpadowe,
- zbieranie (w tym selektywne) odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. metody i sposoby oraz urządzenia, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk, hałd, składowisk odpadów i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrehabilitowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby i wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną**, zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej, (również w energetyce zawodowej) łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz siecią magistralną i rozdzielczą, (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej - bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,

- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
 - regulację rzek i zabudowę potoków,
 - budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
 - budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza oraz składowanie odpadów. Zasady naliczania i uiszczania opłat określa ustawa „Prawo Ochrony Środowiska” z dnia 27 IV 2001 r. (Dz. U. 2019, poz. 1396 z późn. zm.). Ponadto występują opłaty za usługi wodne, w tym za pobór i korzystanie z wód, urządzeń wodnych, wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa oraz opłaty za usuwanie drzew lub krzewów. Zasady naliczania i uiszczania opłat za usługi wodne określa ustawa Prawo wodne z 20 lipca 2017 r. (Dz. U. z 2017 poz. 1566, z późn. zm.).

Kary pieniężne za przekroczenie ustalonych warunków korzystania ze środowiska są wymierzane m.in. za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze oraz z opłat za wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a także z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – art. 128 prawa geologicznego i górniczego oraz innych wpływów (m. in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwroty niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskane pożyczki). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFO-ŚiGW) oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW), które są najważniejszymi funduszami ekologicznymi w Polsce oraz stanowią dochody budżetów powiatów i budżetów gmin. Wpływy z tytułu opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów stanowiły do 2016 r. w całości dochód gminy. Od 2016 r. ten porządek uległ zmianie i wpływy z opłat za wycinkę drzew i krzewów podlegają podziałowi pomiędzy budżety środowiskowe gmin i powiatów, a także fundusze wojewódzkie i Narodowy Fundusz.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem 1 VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy – „Prawo wodne” (Dz. U. z 2017 poz. 1566, z późn. zm.). Zgodnie z ustawą z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (DZ. U. Nr 215, poz. 1664) wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.